PÁLYÁZATI pavilon

a Tempus Közalapítvány magazinja

2010. ősz

FÓKUSZBAN:

- Mozgásban az ifjúság
- Esélyteremtés az iskolában

A TARTALOMBÓL:

- Add tovább – disszeminációs ötletek
- Leonardo 15 képekben
- Mitől működik az egész életen át tartó tanulás?

www.tka.hu

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY
NEMZETI ERŐFORRÁS MINISZTÉRIUM
Oktatás és kultúra
Egész életen át tartó tanulás program

tartalom

Impresszum

FŐSZERKESZTŐ:
Kardos Anita
SZERKESZTŐK:
Balla Ágnes
Dányi Andrea,
Garai Katalin,
Kármán Tímea
Kurucz Katalin
FELELŐS KIADÓ:
Tordai Péter igazgató
GRAFIKAI TERVEZÉS,
TÖRDELÉS: Baukó Bernadett és Vilimi Kata
NYOMDAI KIVITELEZÉS:
Komáromi Nyomda
KIADJA a Tempus Közalapítvány, 2010

Illusztrációként felhasználtuk a projektek résztvevői által készített fotókat is. A címlapfotó *Oláh Viviennek*, a „15 éves a Leonardo" című fotópályázat helyezettjének képe.

A magazin megjelenését a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és az Európai Bizottság támogatta.

A kiadványban foglaltak nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság álláspontját.

Minden jog fenntartva.

Tempus Közalapítvány
1093 Budapest, Lónyay utca 31.
Postacím: 1438
Budapest 70., Pf. 508.
Infó: (06 1) 237 1320
telefon: (06 1) 237 1300
fax: (06 1) 239 1329
e-mail: info@tpf.hu
internet: www.tka.hu

ISSN 1786-1616

A Tempus Közalapítvány minden pályázataival kapcsolatos információt, pályázati űrlapot, egyéb dokumentumot térítésmentesen bocsát az érdeklődők rendelkezésére, azok kereskedelmi forgalomba nem hozhatók.

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY

Oktatás és kultúra
Egész életen át tartó tanulás program

NEMZETI ERŐFORRÁS MINISZTÉRIUM

4 FÓKUSZBAN MOBILITÁS

4 Mozgásban az ifjúság – Youth on the Move
8 Akik már kimozdultak...
10 Leonardo 15
11 „Próbatanítás" Svédországban – Gyorsinterjú Kaczor Melinda Comenius tanárasszisztensi tapasztalatairól

12 FÓKUSZBAN ESÉLYTEREMTÉS AZ ISKOLÁBAN

12 Esélyteremtés az iskolában
12 Megszólalni, megnyílni
14 A hátrányos helyzet sem akadály

16 PÁLYÁZATOK HÁZUNK TÁJÁRÓL

16 Félidőben – Időközi jelentés az Egész életen át tartó tanulás program hazai megvalósításáról
17 Művészeti nevelés az iskolában és az iskolán túl
19 EVE adatbázis
20 A Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak akció hatásairól
22 A szakértői tanulmányutak program és az Európa 2020 stratégia
23 Ösztöndíjasok jönnek, ösztöndíjasok mennek
24 Tudósosat játszottunk egy éjszakára
26 A végtelenre nyit ajtót – Interjú Borkovits Tamás csillagásszal
28 Új lehetőségek a CEEPUS III-ban
29 Tanulmányutak, mobilitások Norvégiába
31 Várható változások 2011-re az Európa a polgárokért program kapcsán
32 Önkéntesség az Európai Unióban

33 PÁLYÁZATI TIPPEK

33 Pályázati tippek a legjobbaktól
36 Add tovább! Disszeminációs ötletek

38 PROJEKTTÜKÖR

38 Egy tanárasszisztensi időszak tapasztalatai
40 Hiánypótló kurzus az Erasmus program támogatásával
42 Civilizáció, nemzet, régió és város
44 Krakkóból az A38-ra
45 Egy alulról jött ECVET kezdeményezés
46 Jó választás, megalapozott jövő – a LOTIA projekt megvalósulása a Leonardo partnerségek keretében
47 Grundtvig asszisztensként Marosvásárhelyen
49 COMPUTERIA – Integrációs tanulás a tudás- és képességfejlesztésért
50 FEVA, avagy a román pénzügyi prédikátor és a francia bankár találkozása Budapesten
52 Hálózat a tisztább Európáért
53 Lehetőségek széles palettája a testvérvárosi találkozók programjainak színesítésére

54 TUDÁSKÖZPONT

54 Magyarország európai uniós elnökségi programja az oktatás területén 2011 első félévében
56 Mitől működik az egész életen át tartó tanulás?
58 Képzések a Tempus Közalapítványnál
60 Angolul az EU-ban
61 Könyvajánló

62 VENDÉGOLDAL

62 Ha továbbtanulás, akkor diákhitel
63 Felsőoktatási továbbtanulási tendenciák

64 PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

KIVEHETŐ RECEPTMELLÉKLET A KIADVÁNY KÖZEPÉN

Kedves Olvasó!

José Manuel Barroso, az Európai Bizottság 2009 szeptemberében újabb öt évre megválasztott elnöke az Európa Parlament előtti meghallgatása során egy új kezdeményezés indításának szándékáról számolt be. A *Youth on the Move* megnevezéssel kapcsolatos kezdeti félreértések mára jórészt eloszlottak, így egyértelművé vált, hogy nincs szó fordulatról, az Európai Unió továbbra is az egész életen át tartó tanulás átfogó perspektívájában közelít az oktatás és képzés világához, így – bár az ifjúság kitüntetett figyelemben részesül – a fiatalok továbbra sem lesznek az oktatáspolitika kizárólagos célcsoportjává, és az idősebb generációk készségeinek fejlesztéséről sem mond le ezután sem az Európai Unió.

Mozgásban az ifjúság – egyelőre még szoknunk kell az Európai Unió új kezdeményezésének hivatalos magyar fordítását, a lényeg azonban ezen is átsüt: a nemzetközi – mind tanulási, mind munkavállalási célú – mobilitás a legmagasabb szintű politikai támogatásban részesül. Az elmúlt évek gazdasági és pénzügyi válságának révén különösen veszélyeztetett ifjúság foglalkoztathatóságának elősegítése, ennek érdekében pedig az oktatásuk minél magasabb szintre emelése a közeljövő egyik kulcsfeladata lesz. A komplex kezdeményezés az oktatáson kívül lefedi az ifjúság- és a foglalkoztatáspolitika területét is, és megkülönböztetett figyelemben részesíti a nemzetközi mobilitási lehetőségeket.

Az elmúlt években nagyívű mobilitási célok megfogalmazására került sor. 2009 áprilisában a bolognai folyamatban részt vevő országok felsőoktatásért felelős miniszterei Leuvenben azt tűzték ki célul, hogy 2020-ra a frissen diplomázóknak legalább 20%-a rendelkezzen valamilyen nemzetközi mobilitási tapasztalattal. Az unió korábbi oktatásért felelős biztosának, Ján Figelnek a felkérésére megalakult szakértői csoport víziója ennél is tovább ment: legyen a tanulási célú nemzetközi mobilitás valamennyi fiatal számára nyitva álló, természetes lehetőség, azaz legyen kivétel helyett főszabály (*'a rule not an exception'*) – ezt a célkitűzést mára az Európai Bizottság is magáévá tette. A *Mozgásban az ifjúság* kezdeményezés egyértelmű politikai támogatottsága azt a reményt ébresztheti, hogy az ambiciózus mobilitási célok elérhetők, de legalábbis megközelíthetők lesznek. Ennek érdekében az EU egyfelől fel kívánja mérni, hogy milyen akadályai vannak a nemzetközi mobilitásnak, másrészt az európai uniós együttműködési programok felhasználása mellett arra kívánja ösztönözni a tagállamokat, hogy regionális és nemzeti forrásokból is (ideértve a Strukturális Alapok forrásait) is fordítsanak minél többet erre a célra.

A 2011. január 1-jével megkezdődő féléves magyar EU elnökség ebből a szempontból is fontos állomás lehet, hiszen jövő tavasszal szeretne az Unió elfogadni egy új, a tanulási célú mobilitásra vonatkozó ajánlást. A mobilitás előtt álló akadályok feltérképezése hosszú évek óta szerepel már az EU napirendjén, mégis aligha nevezhetjük teljes mértékben megoldottnak akár a külföldi tanulmányi időszakok beszámításának, akár a mobilitással kapcsolatos információk elérhetőségének kérdését. Magyarországon továbbra is sokan a nyelvtudásuk alacsony – vagy annak gondolt – szintje miatt nem mernek útra kelni. Pedig a mobilitás maga talán a legjobb eszköz arra, hogy a nyelvtudásunkat és kommunikációs készségeinket fejlesszük.

Mindez persze nemcsak a nyelvtudás, hanem hozzáállás és némi bátorság kérdése is. A *Mozgásban az ifjúság* kezdeményezés népszerűsítése érdekében október elején Budapesten megrendezett, nagyszabású fesztivált Jan Truszczyński, az Európai Bizottság oktatásért és kultúráért felelős főigazgatója nyitotta meg. A lengyel származású, és anyanyelvén kívül angolul, németül és franciául is kommunikáló főigazgató azzal lepte meg Andor László magyar foglalkoztatási uniós biztos angol nyelvű video üzenete után a hallgatóságot, hogy köszöntője első felét magyarul olvasta fel, ha nem is lendületesen, de az érthetőséget nem veszélyeztető, szabályos kiejtéssel. A nyelvi sokszínűségét féltve őrző Európában az efféle gesztusok sokat mondóak. Reméljük, a magyar elnökség is hozzájárul majd ahhoz, hogy Európában ne csak halljuk, de értsük is egymást. Angolul is, lengyelül is, magyarul is.

TORDAI PÉTER
igazgató

Tetszett valamelyik cikk? Vagy vitatkozna valamelyik írásunkkal? Ossza meg velünk véleményét.
Olvasói leveleiket a **palyazati_pavilon@tpf.hu** e-mail címre várjuk.

>>

Mozgásban az ifjúság
YOUTH ON THE MOVE

A MOZGÁSBAN AZ IFJÚSÁG – YOUTH ON THE MOVE KEZDEMÉNYEZÉS A FIATALOKAT CÉLZÓ INTEGRÁLT STRATÉGIA, AZ OKTATÁST ÉS KÉPZÉST, VALAMINT A FOGLALKOZTATÁST ÖTVÖZVE. A KEZDEMÉNYEZÉS HOZZÁJÁRUL AHHOZ, HOGY AZ OKTATÁS ÉS KÉPZÉS JOBBÁ VÁLJON, KÖNNYEBB LEGYEN ÁLLÁST TALÁLNI, ÉS SEGÍTI A FIATALOKAT ABBAN, HOGY KÜLFÖLDÖN TANULJANAK, SZAKMAI GYAKORLATOT SZEREZZENEK VAGY MUNKÁT VÁLLALJANAK.

Európa jövője múlik azon, hogy a fiatalok jól képzettek és innovatívak legyenek.

Ezt a korosztályt is erősen sújtja a gazdasági válság, megnehezítve számukra az oktatás és a munka világa közti átmenetet. Éppen ezért a fiatalok számára biztosítani kell, hogy a lehető legjobb feltételekkel induljanak el, és megtalálják a helyüket a társadalomban.

Növelni kell a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányát. Jelenleg az Európai Unió lakosságának 32,3 %-a rendelkezik diplomával, ezt 2020-ra 40 %-ra kell növelni.

Az iskolaelhagyók száma túl magas, a 18-24 éves korosztály körében 14,4 %. Cél az, hogy ezt 10 %-ra szorítsuk vissza.

A STRATÉGIAI KEZDEMÉNYEZÉS NÉGY PILLÉRE:

1. Korszerű oktatási és képzési rendszerek

A tanulmányaikat idő előtt abbahagyók számának csökkentése, alapkészségek fejlesztése, a szakképzés minőségének javítása, a nem formális és informális tanulás elismerése, stb.

2. Vonzóbb felsőoktatás

A felsőoktatás modernizációja, több szempontú egyetemi rangsor, stratégiai innováció, stb.

3. Mobilitás, akár tanulmányi, akár munkavállalási céllal

Tanácsi ajánlás a tanulmányi mobilitásról (2012), tanácsadás a mobilitásban részt vevő diákok jogait illetően, Európai Készségek Passport (az Europass mintájára)

4. Fiatalok foglalkoztatása

A munkát keresők és a munkaadók összehozása, európai állásajánlat-figyelő rendszer, EU szabályozás a munkavállalók szabadságáról, tapasztalatcsere a fiatal munkanélkülieket segítő hatékony módszerekről, mikrofinanszírozási lehetőségek a fiatal vállalkozóknak, stb.

TANULÁSI MOBILITÁS

A tanulási mobilitás olyan lehetőség, melynek segítségével a fiatalok erősíteni tudják azokat a képességeiket, amelyek vonzóbbá teszik őket a munkáltatók szemében, új szakmai készségekre tesznek szert, miközben személyiségük is fejlődik.

Az Európai Bizottság célja, hogy 2020-ra minden európai fiatal számára elérhető lehetőség legyen a tanulási mobilitás, kiterjesztve azt az oktatás minden szintjére.

A tanulási célú nemzetközi mobilitás előmozdításának kulcseleme a pedagógusok és az intézményvezetők felkészültsége és motiváltsága, ami meghatározó lehet a gyerekek, hallgatók motiváltságára is.

A mobilitások az egyéni fejlődésen túl az oktatási és képzési rendszerek nyitottságát, nemzetköziesítését is szolgálják, illetve feltételezik.

Az eseményt Jan Truszczyński, az Európai Bizottság oktatásért és kultúráért felelős főigazgatója nyitotta meg.

MOBILITÁSI FESZTIVÁL BUDAPESTEN – AZ EURÓPAI KAMPÁNY LEGELSŐ ÁLLOMÁSA

A Youth on the Move kezdeményezést népszerűsítő európai kampány legelső rendezvényére Budapesten került sor 2010. október 8-án és 9-én, ahol több mint száz szervezet és intézmény mutatta be a képzés és oktatás, a munka és foglalkoztatás, a közösség és önkéntesség, valamint a kultúra és művészetek területét érintő európai mobilitási lehetőségeket – sokszor személyes mobilitási élmények alapján, nagyon változatos témákban. A rendezvényre mintegy 3000-en látogattak el.

Aki lemaradt volna:

- A Tempus Közalapítványnál tud tájékozódni az Egész életen át tartó tanulás program nyújtotta lehetőségekről: www.tka.hu
- A Facebookon követheti nyomon, mi történt azóta: http://www.facebook.com/YouthontheMoveEurope?ref=ts

MIRE JÓ A KÜLFÖLDI ÖSZTÖNDÍJ A KARRIERÉPÍTÉSBEN?

Jó nyelvtudás, magabiztos fellépés, nyitottság az új iránt. Aki fiatalként egy-két félévre külföldre megy tanulni vagy dolgozni, ilyen előnyökkel térhet haza. A munkaadók szerint jól mutat az önéletrajzban a külföldi tapasztalat, így mindenkinek ajánlott belekóstolni egy más kultúrába. Még akkor is, ha saját zsebből is hozzá kell tenni a finanszírozáshoz, ugyanis megtérül – hangzott el a fiatalok mobilitását célzó Youth on the Move (Mozgásban az ifjúság) EU-s kampány pódiumbeszélgetésén a budapesti Millenárison. Kik és milyen programokra juthatnak ki? Hogyan tekintenek a HR-esek a külföldet megjártakra? Mi a nyerő stratégia az első (bsc) diploma megszerzése után?

A válaszokat elolvashatják Karácsony Zoltán cikkében, ami megjelent a Monster on-line állásportálon és az Origo hírportál „Üzleti Negyed" rovatában is.
http://karrier-tanacsok.monster.hu/karrierepites/oktatas-es-kepzes/youth-on-the-move/article.aspx
http://www.origo.hu/allas/palyakezdo/20101012-karrierepites-adu-a-kulfoldi-osztondij.html

MINŐSÉGI OKTATÁS, KULCSKOMPETENCIÁK ELSAJÁTÍTÁSA, EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁS

A minőségi oktatás és képzés a kulcsa annak, hogy a fiatalok sikeresek legyenek mind a munkájukban, mind életük egyéb területein.

- Fontos, hogy elsajátítsák azokat a legfontosabb kulcskompetenciákat, amelyek később a segítségükre lesznek a mindennapi boldogulásban: ilyen készségek a tanulás tanulása, az idegen nyelvi kommunikáció, a vállalkozói készségek, a digitális készségek.

- Lényeges azt is tudatosítani és lehetővé tenni, hogy a tanulás valóban egész életen át tartó folyamat legyen, ami a rugalmas egyéni tanulási utak kialakításával lehetővé teszi a tartalmas életpályák felépítését, a változó körülményekhez való alkalmazkodást vagy éppen a körülmények megváltoztatását, a folyamatos megújulást.

MIÉRT FONTOS A MOBILITÁS?

- Mert hatással lehet a résztvevők egész életére: érettebbek, talpraesettebbek lesznek, fejlődik a személyiségük, nyitottabbá teszi őket a külföldi tartózkodás.
- Mert javulnak a munkaerő-piaci esélyeik, egy külföldi tanulmányi időszak vagy szakmai gyakorlat nagyon jól mutat a szakmai önéletrajzban, amit a munkáltatók is értékelnek.
- Mert közvetlen lehetőséget ad az „európaiság" megélésére, növeli az állampolgári tudatosságot (felmérések szerint az európai mobilitásban részt vettek 50 %-a később szavaz az EU-s választásokon).

FOGLALKOZTATHATÓSÁG: GYAKORLATORIENTÁLT KÉPZÉS, KAPCSOLAT AZ OKTATÁS ÉS A GAZDASÁG KÖZÖTT

A tanulmányokba beépülő munkatapasztalat lényeges előnyökhöz juttathatja a részt vevő fiatalokat.

- Gyakorlatorientált szakmai képzésre van szükség, ami a szakmai gyakorlatoknak köszönhetően hatékony eszköz lehet arra, hogy a fiatalok már a tanulmányaik során belekóstoljanak a munkába, és így belépésük a munkaerőpiacra az iskolák befejezése után zökkenőmentes legyen.

- Erősíteni kell a párbeszédet az egyetemek és az üzleti-gazdasági szereplők között annak érdekében, hogy a diákok felkészültebbek legyenek a munkaerőpiac elvárásaival szemben, és az oktatás szerepe erősödjön az oktatás, a kutatás és az innováció alkotta tudásháromszögben.

NEMZETKÖZIESEDŐ FELSŐOKTATÁS

Több mobilitás, nemzetközi nyitottság és átláthatóság szükséges ahhoz, hogy az európai felsőoktatási intézmények meg tudják tartani a legjobb diákokat és oktatókat. ●

Mobilitási konferencia ANTWERPENBEN

Az Európai Unió soros elnökeként Belgium csaknem félezer résztvevő számára rendezett konferenciát 2010 októberében Antwerpenben. A mobilitási konferencia immár egy sorozat része volt, amelynek előzményeit Nancy-ban, Lundban, majd Córdobában tartották.

A belga esemény különös aktualitását az Európa 2020 terv zászlóshajója, a Youth on the Move kampány indulása adta, hiszen a kettő időben nagyon közel volt egymáshoz.

A konferencia alaposan megvizsgálta a mobilitás európai és globális szempontjait, igyekezett azonosítani az akadályokat és terjeszteni a jó gyakorlatokat. A műhelymunkák a mobilitás ösztönzőivel és a foglalkoztathatósággal, a globális mobilitással, a felsőoktatási személyzet bevonásával a mobilitásba és az ECTS, valamint az Oklevélmelléklet alkalmazásával foglalkoztak.

DÍJAZOTT EGYETEMEK

Az Európai Bizottság Oktatás és Kultúra Főigazgatósága díjat adományoz azoknak a felsőoktatási intézményeknek, amelyek bizonyítják kiválóságukat az Európai Kreditátszámítási Rendszer (ECTS) és az Oklevélmelléklet (DS) alkalmazása területén. Az ECTS / DS Díjat pályázat útján lehet elnyerni. A 2010-es kitüntetettek 2010. október 5-én vehették át a Díjakat Antwerpenben, a belga elnökség során szervezett mobilitási konferencia egyik programpontjaként. Az ECTS kiváló alkalmazásáért 5 egyetemet, az Oklevélmelléklet alkalmazásáért pedig 53 egyetemet tüntettek ki. Érdekesség, hogy az utóbbiak között arányaiban sok (12) finnországi felsőoktatási intézményt találunk. ●

A teljes lista itt található:
http://eacea.ec.europa.eu/llp/erasmus/erasmus_ects_ds_en.php

A fotó a díjkiosztó ceremónián készült.

Akik már kimozdultak...

SZAKMAI GYAKORLAT A VILÁG LEGÉSZAKIBB ÉPÍTÉSZETI KARÁN

BÉRES ATTILA

Merre jártál Európában ösztöndíjasként?

2004 őszétől 2005 tavaszáig tanultam a finnországi Ouluban, a sarkkör közelében. A modern északi építészettel ismerkedhettem hagyományos egyetemi oktatás, skandináv tanulmányi utak és workshopok keretében. 2008-ban pedig Norvégiában Leonardo ösztöndíjjal féléves szakmai gyakorlaton vettem részt a Saunders Architecture építészirodában, ahol főként családi házak tervezésével foglalkoztam.

Miért pályáztad meg az ösztöndíjat?

Főként kalandvágyból – nagyon kíváncsi voltam, milyen lehet a diákok élete a világ legészakibb építész karán. Csábító volt az is, hogy a finn egyetem MoNArch programja kirándulásokat, alkotóheteket és nemzetközi oktatókat ígért.

Mit adott neked ez az időszak?

Mivel Todd Saundersszel az oului ösztöndíjam alatt, egy alkotóhéten ismerkedtem meg, úgy is tekinthetjük, hogy az Erasmus ösztöndíjamnak köszönhetem a szakmai gyakorlatot, annak pedig közvetlen következménye, hogy mind a mai napig a Saunders-irodával dolgozom együtt. Nagyon fontos emellett, hogy rengeteg barátot szereztem Ouluban, akikkel azóta is rendszeresen találkozom.

Hogyan befolyásolták ezek az ösztöndíjak a későbbi pályádat?

Mindkét ösztöndíj új perspektívát nyitott előttem a tanulás, a munka és az életszemlélet terén is.

Egy mondatban hogyan foglalnád össze élményeidet?

Ki kell próbálni!

Most min dolgozol éppen?

Általában több házzal foglalkozom párhuzamosan. Főként norvég és kanadai megrendelők projektjein dolgozom a Saunders Architecture csapatával. Emellett egy keszthelyi és egy kőszegi családi ház tervei is az asztalomon vannak.

www.beresattila.hu

FESZÜLTSÉGMENTES ALKOTÁS

SZÖLLŐSI GÉZA

Milyen külföldi tanulmányi tapasztalatokat gyűjtöttél?

University for the Creative Arts az egyetem neve az Egyesült Királyságban, ahol technikai és elméleti fotóművész képzésben részesültem Erasmus ösztöndíjam alatt, 2003-ban.

Miért pályáztad meg az ösztöndíjat?

Az Iparon akkoriban majdnem mindenki mehetett Erasmusszal „nyugatra", a kérdés az volt, merre? Én Angliában választottam a kemény egyetemi munkát.

Mennyire volt meghatározó a kinttartózkodás?

Tényleg meghatározó volt. Bár nem volt szégyellni valónk szakmailag az Iparról, de átvettünk egyfajta feszültségmentes alkotói hozzáállást.

Angliai tanulmányod hogyan segítette későbbi pályádat?

A kint készített fotóimat már az ösztöndíj évben kiállították a Műcsarnok egyik kiállításán. Néhány volt csoporttársunkkal, akik Londonban élnek, a mai napig tartom a kapcsolatot. Könnyen lehet, hogy az ösztöndíj eredménye mostanában érik be igazán.

Három szóban hogyan foglalnád össze élményeidet?

Magabiztosság, önértékelés, kolbászos kerítés.

Jelenleg min dolgozol?

Van egy újságunk, a RoHAM művészeti és irodalmi magazin, gyakorlatilag egy hobbi lap, elég sok időm van benne. Persze folyamatosan dolgozom kevésbé érdekes szakmunkákon is. Jövőre elindulhat egy film, amelybe díszletet tervezek. És egy londoni önálló kiállítás is már nagyon benne van a levegőben.

www.szollosi.eu
www.gezaszollosi.blogspot.com
www.roham.hu

EGY FUVOLÁS ÁLOM

VÁMOSI-NAGY ZSUZSA

Mi a te Erasmus történeted?

2005-ben pályáztam meg az Erasmust, amikor végzős hallgató voltam a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem fuvola szakán. Minden vágyam az volt, hogy Emily Beynon fuvolaművésznőnél vehessek órákat Hágában, és az ösztöndíj elnyerésével ez az álmom valóra is vált a következő évben.

Hogyan telt az ösztöndíjad hat hónapja?

Hágában, a Koninklijk Conservatoriumban tanultam Emily Beynon fuvolaművésznél, aki későbbi tanárom, William Bennett professzor egykori növendéke, a híres amsterdami Concertgebouw szimfonikus zenekar szólófuvolása. Voltak csoportos fuvolaórák is, egész napos mesterkurzusok és zenekari szólamismeret minden mennyiségben.

Mit adott neked az ösztöndíjas időszak?

Nem is tudom elképzelni, hogyan fejlődtem volna ennyit Emily tanácsai, segítsége nélkül. A kinttartózkodás sokat segített angoltudásom elmélyítésében is, mivel Emily walesi születésű.

Mit jelentett az ösztöndíj a későbbi pályád szempontjából?

A zenészek életében, életrajzában ugyanúgy sokat számít a külföldi tapasztalat, ahogy más pályákon is. Nélkülözhetetlen az a tudás, amit egy jó tanár segítségével elsajátítasz.

Három szó, ami összefoglalja élményeidet?

Önállóság, új tapasztalatok, rengeteg munka.

Mivel telnek most a napjaid?

Koncertjeim vannak Magyarországon és külföldön egyaránt, szólóban és kamarazenei összeállításokban. Tanítok a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen és a Weiner Leó Zeneművészeti Szakközépiskolában, valamint a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem doktori iskolájának hallgatója vagyok.

www.vamosinagyzsuzsa.hu

DÁNYI ANDREA

LEONARDO

éves a LEONARDO DA VINCI program

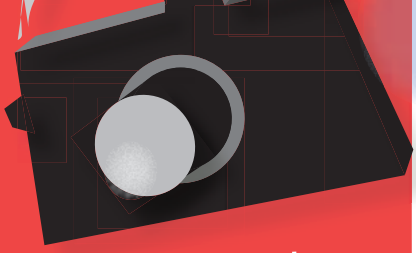

A Leonardo program 15. születésnapja alkalmából a Tempus Közalapítvány fotópályázatot írt ki, melynek célja, hogy a pályázók képeiken keresztül mutassák be, hogy a Leonardo program milyen élményekkel és tapasztalatokkal járult hozzá a szakmai, nyelvi és egyéb készségeik fejlődéséhez.

Gyenes Bálint fotója
Burgonyabetakarítás – Aholfing
„Feladatom volt az erőgépeken a napi karbantartási feladatok elvégzése: gabona szállítása, burgonya zsákolása."

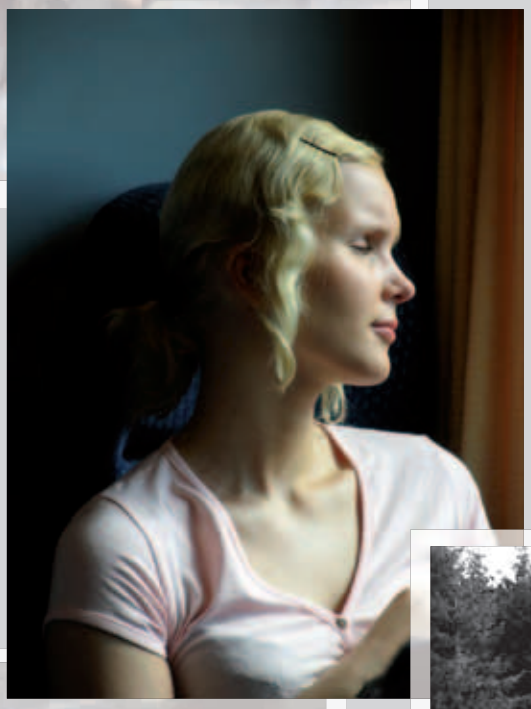

Sturm Orsolya fotója
Finn lány a vonaton – Helsinki
„Helsinkiből utaztunk vonaton egy vidéki iskolába, ott készült a fotó"

Hipszkiné Hanuta Éva India fotója
„A kép a londoni székhelyű Thames Reach hajléktalan ellátó szervezet FARM PROJECT egy munkanapján készült. A farmerek mindig örömmel fogadják a dolgozni kívánó hajléktalanokat, a nap végén mindig elismeréssel illetik a munkájukat. A munka ilyentén megbecsülése pedig olyan lassú változást indít meg a résztvevőkben, ami segíti őket az önbizalmuk helyreállításában, a kapcsolatteremtésben és a munka világába való visszatérésben."

Mihályi Ákos fotója
Teaszünet – Bodrum, Törökország
„A munkához itt hozzátartozik a kellemes közérzet és a jó társaság is!"

Szabó Lajos fotója
„A kép Oostende városának tengerpartját ábrázolja árapály idején. A parton a sziklák nagy robajjal törték meg az egy métert is meghaladó hullámokat. A képet a Leonardo pályázat keretében elnyert Brüsszeli tanulmányutam egyik hétvégéjén készítettem."

„PRÓBATANÍTÁS” SVÉDORSZÁGBAN

GYORSINTERJÚ KACZOR MELINDA COMENIUS TANÁRASSZISZTENSI TAPASZTALATAIRÓL

Honnan hallott a Comenius tanárasszisztensi ösztöndíjról?

A programról korábban külföldön asszisztensként tanító egyetemi csoporttársak révén hallottam. Pozitív élményeiket hallva döntöttem úgy, hogy megpályázom az ösztöndíjat.

Hol töltötte a tanárasszisztensi gyakorlatát?

A svédországi Skarában voltam tanárasszisztens egy egész tanéven keresztül. A gimnáziumban 16–19 éves diákoknak franciát, olaszt és angolt tanítottam, két általános iskola felső tagozatán pedig 12–15 évesekkel foglalkoztam franciaórák keretében. Ezen kívül részt vettem irodalom- és földrajzórákon, valamint különböző tanórán kívüli foglalkozásokon, rendezvényeken. Ezek célja az volt, hogy a diákok és általában a helyi közösség új ismereteket szerezzenek Magyarországról és a magyar oktatási rendszerről.

Milyen új munkaformákat, módszereket alkalmazott a munka során?

Külföldi lévén, a diákok könnyen elfogadták, hogy a nyelvórákon – és néha azokon kívül is – az addig megismert gyakorlattól eltérően csak a célnyelvet használjuk, az ő anyanyelvüket pedig egyáltalán nem. Az első hetekben ugyan szokatlan volt számukra, abban azonban egyetértettünk, hogy ez a módszer hosszú távon hozzásegítette őket a tanult nyelv alaposabb megismeréséhez és magabiztosabb használatához.

A svéd diákok egyébként nagyon önállóak. Legtöbbjük aktívan részt vett az órákon, nagyon könnyű volt velük páros és csoportmunka keretében dolgozni. Svédországban sokkal kevesebb a házi feladat, mint nálunk, a tanórák viszont hosszabbak, így a tanulók a feladatok döntő részét az iskolában töltött időben végzik el, ilyenkor sokszor kapnak önálló munkát. A tanár-diák viszony is némileg eltér az itthon megszokottól, szimmetrikus, partneri, a diákok keresztnevükön szólítják a tanárokat, máshogy működik a kommunikáció; ezt szintén érdekes volt megismerni.

Hogyan foglalná össze a gyakorlat során szerzett tapasztalatait? Mi az, amivel Ön tudta gazdagítani a fogadó iskola életét?

Úgy érzem, rengeteg területen fejlődtem és gazdagodtam. Meghatározó, ha valaki ennyi ideig egy másik országban, kultúrában él, ez természetesen hozzájárul ahhoz, hogy sok mindent árnyaltabban, más szemszögből lásson. Nagyon sokat tanultam a pedagógus szakmáról, érdekes volt az iskolai munka során megismerni egy másfajta stílust, hozzáállást, kommunikációt. Amit nekem sikerült átadnom, és amivel a tanárkollégák visszajelzései alapján sikerült hozzájárulni a nyelvoktatás sikerességéhez, az a célnyelv kizárólagos használata a nyelvórákon.

Mennyiben befolyásolta a munkában, hogy Ön volt az egyetlen külföldi pedagógus a tanári karban?

Mind a diákok, mind a pedagógusok részéről nagyon pozitív hozzáállással találkoztam. Az, hogy külföldi vagyok, főleg az óravezetésben kapott szerepet, mivel nem használtunk közvetítőnyelvet a nyelvórákon. Az órákon kívül viszont – a tanáriban éppúgy, mint a különböző rendezvényeken – ennek kevés jelentősége volt.

Milyen volt az együttműködés a mentortanárával?

A gyakorlat során folyamatosan értékeltük az órákon és az azokon kívül folyó munkát, beszéltünk a tapasztalatokról. Nagyon nagy szerencsém volt a mentortanárommal, rengeteget tanultam tőle. Az ő tudása, személye és nyitottsága döntő módon hozzájárult ahhoz, hogy ilyen jól sikerült, és ennyi pozitív élményt jelentett számomra a gyakorlat.

Mi volt az Ön számára a gyakorlat legfontosabb hozadéka?

A tanárasszisztensi ösztöndíj szerintem fantasztikus lehetőség minden olyan leendő pedagógusnak, aki szeretne szakmai gyakorlatot szerezni, mielőtt kikerül a munkaerőpiacra. Az pedig, hogy ezt az ösztöndíj segítségével külföldön teheti meg, és az ottani látásmód és gyakorlat megismerésével bővítheti a tudását, fejlesztheti a képességeit, valóban egyedülálló lehetőséget jelent, ami különösen vonzóvá teszi a programot.

Van olyan felejthetetlen emlék, ami jóleső érzéssel tölti el a szívét?

Az egyik legjobb élményem a Szent Iván nap megünneplése volt. Ez Svédország legnagyobb ünnepe, még talán a karácsonynál is fontosabb, amikor az emberek a nyarat, a fényt, a jó időt, a természetet ünneplik. Egész nap a szabadban vannak, találkoznak a tágabb családdal, barátokkal, ünnepi ételeket esznek, és a hagyomány szerint táncolnak és énekelnek a májusfa körül. Én idén a mentortanárommal és a családjával ünnepeltem vidéken, rengeteg új emberrel találkoztam, felejthetetlen volt az egész nap.

Most mivel foglalkozik, hol kamatoztatja kinti tapasztalatait?

Egy budapesti nyelviskolában tanítok, ahol nagy hasznát veszem a kint megismert módszereknek és hozzáállásnak. ●

SZILÁGYI RÓBERT

ESÉLYTEREMTÉS AZ ISKOLÁBAN

A szegénység és kirekesztés elleni küzdelem európai évéhez kapcsolódva „Esélyteremtő iskola" címmel tematikus szemináriumot rendeztünk 2010 novemberében, és kiadványt jelentettünk meg a rendezvényen bemutatott Comenius projektekről. Szeretnénk, hogy minél több érintett intézmény és a szélesebb szakmai kör is megismerje a különböző működő modelleket, módszereket, kezdeményezéseket, melyek a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségét biztosíthatják, a gyermekek motiválásától a szülőkkel való harmonikus kapcsolat kialakításáig, a konfliktushelyzetek kezelésétől a befogadó oktatás feltételeinek megteremtéséig.

Az alábbiakban a feldolgozott esettanulmányok közül adunk közre két projektbemutatót.

MEGSZÓLALNI, MEGNYÍLNI

VÖRÖSMARTY MIHÁLY ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNY, DEBRECEN

A projekt koordinátora
Seressné Barta Ibolya
A projekt címe: „Beszélek, tehát vagyok" – szóbeli kompetenciák fejlesztése ("I speak therefore I am" – the development of oral competences in pupils as a way of enriching their personality, achieving success in social life and opening oneself to the outside)
A projekt weblapja: www.ispeak.extra.hu

Lengyel és francia partner iskolánk már korábban is dolgozott együtt egy előző projektben, ahol olyan eszközök kidolgozására törekedtek, amelyek segítik a diákok munkájának értékelését. Ennek során nyilvánvalóvá vált, hogy a szóbeli teljesítmény értékelése nagyon fontos, de nehéz feladat. Az is tény volt már a projekt előkészítése során, hogy mindenhol az írásbeliség irányába tolódott el a számonkérés, illetve gyakorlatilag a megnyilvánulások nagy része. Ugyanakkor a tizenévesekből, sőt a kisebbekből is hiányzik az önbizalom, a reális önértékelés, önmaguk tisztelete. Mindezek a teljesítmény rovására mennek, képességeik nem tudnak kellőképpen kibontakozni. *Az írásban gyengén teljesítő diákok lehet, hogy szóban sokkal inkább képesek lennének tudásukról számot adni.*

A projektünk szlogenje a „Beszélek, tehát vagyok" lett. Fő célunk a diákok szóbeli kompetenciáinak fejlesztése, mert így gazdagodik a személyiségük, és így lesznek a társadalom sikeres tagjai. A céljaink között szerepelt a kommunikáció fejlesztése, azoknak az eszköznek a megtalálása, amellyel hatékonyan kommunikálhatnak a diákok a társaikkal és a felnőttekkel, amely átsegíti őket a nehézségeken (pl. a fogyatékkal élő gyerekeket, a pszichés problémákkal küzdőket vagy csak a hátrányos, ingerszegény családi környezetből érkezőket).

Azt szerettük volna elérni, hogy *fejlődjön a diákok és a tanárok szóbeli kommunikációs képessége, alakuljon ki megfelelő önképük, önbizalmuk, önértékelésük,* fejlődjön nyelvi és érzelmi intelligenciájuk, váljanak magabiztossá nyelvi intelligenciájuk fejlesztése révén.

Célunk volt az is, hogy a diákok tisztában legyenek azzal, hogy a megfelelő nyelvi kompetenciák megkönnyítik az ismeretszerzést is. A tanárok pedig építsék be mindennapi tevékenységükbe a lehető legtöbb órán ezeknek a képességeknek a fejlesztését, a szóbeli megnyilvánulások értékelését a kidolgozott értékelési szempontok alapján, illetve annak segítségével.

A projekt közvetlen célcsoportjai elsősorban a felső tagozatos diákok voltak, de bekapcsolódtak 3–4. osztályos tanulók is. A közvetett célcsoport a Comenius pedagógusok csoportja volt (mi így neveztük magunkat), hiszen azt szerettük volna, ha nemcsak a diákok, hanem a pedagógusok szóbeli kommunikációja, önismerete, önértékelése is fejlődik a projekt során.

Esélyteremtés

A projekt előkészítése során minden nemzet meghatározta, hogy milyen területen szükséges leginkább az esélyteremtés: a franciáknál a bevándorlók gyerekeinél, a mi iskolánkban a hátrányos helyzetű családokból érkező gyerekeknél, a lengyel iskolában pedig sok diszlexiával és testi fogyatékossággal rendelkező diáknál. A lengyel iskolában működnek olyan osztályok, ahol testi fogyatékos (nagyothalló, Down-szindrómás, gyengénlátó, mozgássérült) gyerekek tanulnak.

Munkánk során ezekre a diákokra természetesen kiemelt figyelmet fordítottunk. Számukra különösen fontos volt, hogy sikerélményekhez jussanak pl. drámajátékok során. Iskolánk 1996 óta résztvevője egy USA-ból indult kreativitásfejlesztő programnak (Odyssey of the Mind). Ennek a programnak az eszközeit, feladatait felhasználva igyekeztünk megtalálni mindenkiben azt a képességet, amelyben igazán kibontakozhat – mindezt természetesen elsősorban a szóbeliség fejlesztésére fókuszálva. Volt egy mutista diákunk, aki csak írásban volt hajlandó felelni. A program során annyira megnyílt, hogy már színpadon is képes volt szerepelni. *Nagyon sok ingerszegény környezetből érkező diákunk tanulhatott illemről, testbeszédről, érzelmek kezeléséről, fejleszthette szókincsét, tanulhatott véleménynyilvánítást, közösség előtti megszólalást.* Ezek nagyon fontosak lesznek majd későbbi életük során, például egy állásinterjún.

A diákok ösztönzését elsősorban a dicséretek és a jó programok jelentették. Igyekeztünk úgy fejleszteni őket, hogy játékos formában, sok humort és hozzájuk közel álló témát megragadva érjünk el látványos eredményeket. Ezeket aztán, ha úgy ítéltük meg, tovább is küldtük más pályázatokra. A hetedikeseknek volt például egy nagyszerű ötletük: mi lenne, ha készítenénk egy filmet arról, mi történik órákon a pad alatt. Az ötlet megszületését hosszas beszélgetések követték. Ez jó alkalom volt a szóbeliség fejlesztésére, a tanult illemszabályok alkalmazására, a vita, az érvelés gyakorlására. Miután elkészült a film vázlata, ha úgy tetszik, forgatókönyve, elkezdődhetett a forgatás. Majd a film vágása után jött az ősbemutató, a véleményezés. Először a külföldi diákoknak mutattuk be a lengyel projekttalálkozón, ahol éppen úgy önmagukat látták a diákok a filmen, ahogyan a magyar gyerekek. Ezt a filmet elküldtük a Pécsi Nemzetközi Diákfilm Fesztiválra, ahol a zsűri közönségvetítésre javasolta az alkotást. Ennek nagyon örültünk mindannyian, de legbüszkébb az az osztály volt, amelyik az alkotási folyamatban részt vett.

A második évben már rang volt Comenius diáknak lenni, hiszen rengeteg pluszt és sok élményt adott nekik a részvétel.

Módszerek és eredmények

Nagyobb figyelem irányult a szóbeli kommunikáció, az önismeret, önértékelés és önbecsülés fejlesztésére. Természetesen ennek az útnak még csak az elején tartunk. Elindult egy tevékenység, amelyet folyamatosan

A projektekről részletesebb beszámoló olvasható majd a Tempus Közalapítvány hamarosan megjelenő, Esélyteremtés az iskolában című disszeminációs füzetében.

fejlesztve, figyelemmel kísérve, a munkaközösségek alapvető feladatai közé emelve lehet igazán eredményessé tenni.

Az együttműködésnek köszönhetően lehetőségünk volt a francia és a lengyel oktatási rendszerbe betekinteni. Ráébredtünk arra, hogy számtalan közös probléma van, illetve szembesülhettünk azzal is, hogy milyen területen kellene még a magyar iskoláknak fejlődniük, vagy mi az, ami nálunk jobb, mint máshol. A feladatok megoldása során a diákok is megtapasztalták, hogy miben közös és miben más gondolkodásúak, mentalitásúak a lengyelek és a franciák.

Mindenképpen kiemelendő pozitívum az, hogy a diákok és a tanárok is szembesültek azzal, hogy idegen nyelvet kell tanulni, és tudni kell kommunikálni. Ez ösztönzőleg hatott mindenkire. Jelentősen javult a nyelvtanulási kedvük, illetve a szóbeli kommunikációjuk. A kezdeti gátlások után meg mertek szólalni, és képesek voltak egymással gondolatokat cserélni.

A projekt során pályáztunk tanárasszisztens fogadására is. Olaszországból érkezett hozzánk Giulia Di Donato, aki tantestületünk és iskolánk életébe nagy változást hozott. Megismertettük vele a Comenius projektünk célkitűzéseit, és megkerestük azokat a területeket, ahol szorosan kapcsolódhat a projekthez, illetve segítheti annak megvalósulását. Így azon túl, hogy a diákjaink angol nyelvi szóbeli kommunikációját fejlesztette, hihetetlenül jó hangulatú angolórák keretében az iskola pedagógusaival és egyéb technikai dolgozóival is foglalkozott.

A projektünket tovább gondolva szeretnénk újabb Comenius ciklust kezdeni, ennek érdekében újabb pályázatot adunk be. Az eddig létrehozott segédanyagokat, prezentációkat újra meg újra elővesszük, és igyekszünk szinten tartani a megszerzett ismereteket. Erre jó alkalom egy-egy munkaközösségi foglalkozás. Igyekszünk arra biztatni minden kollégát, hogy az írásbeli számonkérés mellett fordítson kellő figyelmet a szóbeli feleletekre és annak értékelésére is. Ehhez kaphat támpontot az elkészített értékelőlap használatával.

Kiválóság

Elindult az iskolánkban egy folyamat, amely a nemzetközi együttműködés és kitekintés fontosságára irányította a figyelmet. Gyakorlatban is megtapasztaltuk, hogy az anyanyelvi kommunikáció mellett nagyon fontos az idegen nyelvi kommunikáció is. A projektben részt vevők nagyon sok élménnyel gazdagodtak, tudásuk gyarapodott, személyiségük gazdagodott. Közösségteremtő erő volt a diákok és tanárok körében is a projekt.

A Comenius program több elemét is ötvözni tudtuk az iskolai együttműködési projekttel, pl. tanárasszisztenst fogadtunk, valamint szakmai továbbképzés keretében két kollégánk 2 hetes angol tanfolyamon vett részt Londonban.

Weblapunk (www.ispeak.extra.hu) a Comenius weblapok hazai versenyén az idegen nyelvi kategóriában első lett, az E-learning Awards versenyen pedig 2008-ban a legjobb 70-ben volt. ●

SERESSNÉ BARTA IBOLYA

A HÁTRÁNYOS HELYZET SEM AKADÁLY

LAKATOS MENYHÉRT JÓZSEFVÁROSI ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT, BUDAPEST

A projekt koordinátora: Csere Margit

A projekt címe: „Budapest – Clichy sous Bois: történeteink”
(Budapest – Clichy sous Bois: nos histoires)

A „Budapest – Clichy sous Bois: történeteink” témamegjelölő cím: a két település, városrész történeteinek, jelenkori történelmének közös vonásaira utal. A projekt francia koordinátor intézménye, a Collège Doisneau, Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatalának segítségével olyan iskolát keresett, ahol sok hátrányos helyzetű gyerek van, így találtak végül iskolánkra. A projektnek két fő célja volt: egyrészt, hogy *olyan gyerekek találkozzanak, akik valamilyen módon hátrányos helyzetűek,* másrészt, hogy *iskolájuk olyan városrészben legyen, ahol a környezeti hátrányok mérséklésére újjáépítés folyik.*

Választott témáink, amelyekkel mindkét intézmény diákjai foglalkoznak, részei az iskolai tananyagnak, és több tantárgyat is felölelnek: történelem, földrajz, irodalom, matematika, zene, művészettörténet és nem utolsósorban nyelvtanulás.

A francia gyerekek – akik közül mindannyian emigráns szülők gyermekei – angolt tanulnak, a magyarok pedig angolt és franciát is, ezért az egyik legfőbb célkitűzés az idegen nyelvi kompetencia fejlesztése mindkét fél számára. A projekttermékek között is szerepel egy háromnyelvű kiadvány (angol, francia és magyar nyelven), ebben a gyerekek munkái jelennek meg. Tervezünk továbbá képzőművészeti kiállítást a közösen alkotott munkákból, valamint október végére elkészül a fotókiállítás is, amely részben a közös programokat mutatja be, részben pedig a két városrész rekonstrukciójának folyamatát.

A francia iskola legidősebb diákjai tizennégy évesek, ezért elsősorban a nyolcadikos diákjaink részvételére gondoltunk. Ők azonban kevesen vannak, sok köztük a túlkoros, így bővítettük a részt vevő diákok körét, és bekapcsolódott a hetedik évfolyam és a kilence-

dikesek is, (a hetedikesek a korcsoport miatt, a kilencedikesek pedig a francia nyelvtanulás miatt).

Az általános iskolás diákok mindegyike nyolcadik kerületi lakos, a Magdolna-negyedben, Józsefváros legszegényebb részében élnek, igen rossz körülmények között, szüleik többségében munkanélküli, roma származású emberek. A gimnáziumnak nincs beiskolázási körzete, kerületi diákok is jönnek, de a főváros más részeiből, valamint az agglomerációból is járnak ide gyerekek. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek együtt tanulnak azokkal, akiknek jobbak az életkörülményeik. Az integrált oktatás nemcsak intézményi szinten van nálunk jelen, hanem a gimnázium minden osztályában, beleértve a felnőtt tagozatot is.

A projektről tájékoztattuk a tanulókat és a szüleiket, ezek után indult el négy osztályban a munka. A pedagógusok tanórai keretben dolgozták fel a projekt témáit, differenciált foglalkozás segítségével. Nem mindenki akart részt venni, de hamar körvonalazódott az érdeklődők köre, akik önként és lelkesen dolgoztak.

Amikor elérkezett a csoportok találkozásának az ideje, már volt egy felkészült csapat, akik a francia diákokkal együtt részt vettek különböző iskolai és iskolán kívüli programokon. Az első találkozó ötnapos volt, a franciák látogattak el Budapestre május végén négy pedagógus kíséretében. Két tanárukat kivéve senki sem járt még Magyarországon. A visszajelzések azt mutatják, hogy elégedettek voltak az itteni programkínálattal, pozitív benyomásaik voltak a városról és a magyar gyerekekről.

Az, hogy Magyarországról kik utazhatnak Franciaországba, több szempont együttes vizsgálatával dőlt el. Elsősorban azok kaptak lehetőséget, akik dolgoztak a projektben. Aztán jött az a kérdés, hogy a szülő elengedi-e a gyereket repülővel, lakhat-e Clichyben családoknál. Az utolsó „szűrőt" az igazolatlan óra jelentette. Azok jöhettek, akiknek nem volt igazolatlan hiányzásuk. Ezt a szempontot a tanulók is elfogadták, mert a megbízhatósággal mint kritériummal ők is egyetértettek.

A projekt két tanévre szól, jelenleg a felénél járunk. Sok ismeretünk van már a partnerekről, és rengeteg élményt is szereztünk. A 2010/2011-es tanévben újra feldolgozzuk az említett évfolyamokon a kijelölt témáinkat. A résztvevők körének kialakításánál ugyanezeket a szempontokat követjük. Ebben a tanévben 10 napra látogat el hozzánk a francia fél, és mi is ugyanennyi időt töltünk el náluk.

A projektet az egész iskola magáénak érzi. Különösen az első utazás pozitív tapasztalatai adtak nagy lendületet a munkának. Pedagógiai szempontból azért hasznos, mert akik részt szeretnének venni benne, és szívesen elutaznának Franciaországba, igyekeznek megfelelni a válogatás szempontjainak. Az együttműködés elősegíti a nyelvtanulást is. Aki gyengén beszélt idegen nyelveket, az könnyen beláthatta a saját példáján, hogy ez nem elegendő. A gyerekek továbbra is leveleznek, van, aki franciául, mások angolul.

A projekt eredményeinek terjesztésében a helyi újság, a Józsefváros, valamint a Metropol is segítségünkre volt. Ezen kívül a Lánchíd Rádió keresett meg bennünket a megjelent írások kapcsán, interjút készítettek a projekt magyarországi koordinátorával a projekt tartalmáról és az eddigi sikeres lebonyolításáról.

Projektünkben hátrányos helyzetű, periférián élő gyerekekkel foglalkozunk, de küzdünk a hátrányok ellen, amiben közvetve az Európai Unió támogatása is megjelenik. Kiemelten fontosnak tartom, hogy *olyan gyerekek között jött létre kapcsolat, sőt barátság, akik a pedagógia kifejezésével élve nehezen kezelhetőnek tekinthetők*. Valóban több figyelem és szakértelem kell a nevelésükhöz, oktatásukhoz, de szeretném eloszlatni azt a tévhitet, hogy az ilyen gyerekek kontraszelektált pedagógusok által csakis alacsony színvonalú oktatásban részesülhetnek.

Intézményünk számára hírnevet jelent a projekt, de nekünk a legfontosabb továbbra is az, hogy az ide járó diákok elégedettek legyenek, és a szülők támogassanak bennünket. ●

CSERE MARGIT

Oktatás és kultúra
Egész életen át tartó tanulás program

Félidőben

IDŐKÖZI JELENTÉS AZ EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁS PROGRAM HAZAI MEGVALÓSÍTÁSÁRÓL

A 2007-TŐL 2013-IG TARTÓ EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁS PROGRAM (LLP) FELÉNÉL JÁRVA ELJÖTT AZ IDEJE EGY ÁTFOGÓ KÖZBÜLSŐ ÉRTÉKELÉSNEK. AZ OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTÉRIUM (AZÓTA NEMZETI ERŐFORRRÁS MINISZTÉRIUM) MINT A PROGRAMÉRT FELELŐS NEMZETI HATÓSÁG ÁLTAL FELKÉRT SZAKÉRTŐI CSAPAT SZÁMOS ÉRINTETT MEGKÉRDEZÉSÉVEL KÉSZÍTETTE EL A NEMZETI JELENTÉST, MELY SZÁMBA VESZI AZ EDDIGI EREDMÉNYEKET, A MAGYAR PÁLYÁZÓK ÁLTAL MEGVALÓSÍTOTT TEVÉKENYSÉGEKET, ÉS AJÁNLÁSOKAT FOGALMAZ MEG AZ ELKÖVETKEZENDŐ IDŐSZAKRA, HOGY MÉG EREDMÉNYESEBB LEGYEN A PROGRAMBAN ZAJLÓ MUNKA. AZ ALÁBBIAKBAN A DR. TÓT ÉVA ÁLTAL ÖSSZEÁLLÍTOTT NEMZETI JELENTÉS[1] ÖSSZEFOGLALÓJÁBÓL IDÉZÜNK (SZERKESZTETT FORMÁBAN) NÉHÁNY FONTOS GONDOLATOT.

A 2007-ig különféle neveken ismert programcsomagoknak LLP név alatt történő integrációja Magyarországon, bár többletfeladatokat jelentett, nem okozott komolyabb átállási nehézségeket, és a korábban felhalmozott tapasztalatok maradéktalan megőrzését is lehetővé tette. A Socrates, a Leonardo, az Erasmus és a többi alprogram korábban is egy helyen, egy speciális ernyőszervezeti struktúrában működött, és az együttműködés, a szakmai tapasztalatok megosztása, a szinergiára való törekvés mindig is szerves részét képezte a Nemzeti Iroda működésének.

A jelenlegi törekvések egyik iránya az LLP program keretében folyó tevékenységeknek a nemzeti szakpolitikákba való erőteljesebb beágyazása. A szakmai tanácsadó testületek (részben újbóli) létrehozásával, a szakmai hálózatok folyamatos építésével és bővítésével ennek a célnak a megvalósításához közelít a szervezet.

A nemzeti hatóság illetékes egységei (közoktatási, fejlesztési, felsőoktatási terület), valamint a társtárcák részéről egyöntetű volt a vélekedés, hogy a programok további egyszerűsítésének irányába kellene haladni, és az adminisztratív terhek csökkentését – a kedvezményezettek számára bevezetett egyszerűsítésekhez hasonlóan – a végrehajtók szintjén is érdemes lenne áttekinteni.

Az integráció megkönnyíti az egész életen át tartó tanulás átfogó eszményének megjelenítését, de nem lenne szerencsés, ha eközben a szakterületek egyedi sajátosságai eltűnnének.

Az ambiciózus célkitűzések megvalósításához, mint pl. a mobilitás jelentős arányú további növelése, elengedhetetlen a megfelelő nagyságrendű források biztosítása.

A megkérdezettek egyöntetűen amellett érveltek, hogy az egyéni mobilitási programok volumenének további növelése mellett ügyelni kellene a mobilitás és a partnerségi, fejlesztő, innovációs vagy innovációtranszfert szolgáló programok egyensúlyának megteremtésére. A mobilitási programokon belül pedig törekedni kellene annak a tendenciának a további erősítésére, hogy az egyéni vagy csoportos mobilitási tevékenység eredményei tartósan beépüljenek a küldő intézmény tevékenységébe, illetve szerves részét képezzék az adott intézmény fejlesztési stratégiájának.

Az oktatási szektorok közötti határok további lebontása fontos cél, és megerősítendő az a törekvés, hogy az oktatásban érdekelt sokféle szereplő együttműködését ösztönözzék a projektek. Erre jó példa a Comenius Régió együttműködések programtípus alapgondolata.

Az LLP és az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT, 2007–2013) programok közötti – eddig háttérbe szorult – kapcsolódási lehetőségek megteremtésére érdemes a továbbiakban kiemelt figyelmet fordítani. ●

[1] Az Európai Unió Lifelong Learning Programjának (LLP) időközi értékelése a 2007. január és 2009. december közötti időszakra vonatkozóan. Magyarország. Összeállította: Tót Éva (Budapest, 2010. május)

MŰVÉSZETI nevelés AZ ISKOLÁBAN ÉS AZ ISKOLÁN TÚL

KORTÁRS MŰVÉSZETEK AZ OKTATÁSBAN – ÉRTÉKES ÉS ÉRTÉKTELEN – MŰVÉSZET ÉS ÉLETMINŐSÉG

A Tempus Közalapítvány áprilisi konferenciáján elhangzott kerekasztal-beszélgetés szerkesztett, rövidített formában

Moderátor:
WINKLER NÓRA műsorvezető

Résztvevők:
BOKOR GYÖRGY zenepedagógus, a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola igazgatója, a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Intézmények Szövetségének elnökségi tagja
DR. DOMBINÉ DR. KEMÉNY ERZSÉBET főiskolai tanár, zongoraművész, a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Művészeti Intézet, Ének-zene Tanszék oktatója
KERESZTÚRI JÓZSEF drámapedagógus, Nemes Nagy Ágnes Humán Szakközépiskola, Budapest
PÁZMÁNY KAROLINA ÁGNES művésztanár, főiskolai adjunktus, Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác – nemzeti szakértő, az európai Oktatás és kultúra szinergiái OMC munkacsoport résztvevője
SZABÓ ILDIKÓ matematika-fizika szakos tanár, Apáczai Nevelési és Általános Művelődési Központ, Pécs, a művészeteket és a természettudományokat összekapcsoló ÉlményMűhely projekt szakmai vezetője
SZÁVAI ISTVÁN rajztanár, képző- és iparművészeti tagozatvezető, Széchenyi Körúti Általános Iskola, Sportiskola és Alapfokú Művelődési Intézmény, Szolnok

WINKLER NÓRA: *A kortárs művészek mintha egyfajta elvárást fogalmaznának meg az oktatás felé: miért nem „neveli ki” az iskola a közönséget? Önök, akik a művészeti oktatás területén tevékenykednek, mennyire tudnak a munkájuk során kortárs művészetekkel foglalkozni?*

SZABÓ ILDIKÓ: Én matematika tanárként közös munkacsoportban együtt dolgozom a művészeti tanárokkal, komplex matematika-pedagógiai projektünk, az ÉlményMűhely révén pedig kapcsolatban állok nemzetközileg elismert tudósokkal és művészekkel. Az általános helyzet viszont az, hogy a tanárok szakmai munkaközösségekben dolgoznak, amelyek között nincs párbeszéd, nem is fogalmazódik meg, hogy miről kellene, és mi mindenről lehetne beszélnünk. Egy konkrét példa: a neves amerikai matematikus és szobrász, George Hart uniform poliédert formáló papírszobra szorosan kapcsolódik a kémia tananyaghoz. Ezt a formát én az ÉlményMűhely foglalkozásainak keretében és óráimon is elkészítem a gyerekekkel. Van olyan diákom, aki a művész által megalkotott testnek köszönhetően látja másként a szerkezetet, felismerte, hogy az hasonlít egy olyan molekulához, amiről kémia órán tanultak.

BOKOR GYÖRGY: A pedagógus személyiség szerepe és megnyilvánulása az oktatásban meghatározó. Ha ennek több teret biztosítunk, megoldható a párbeszéd. Tavaly a Haydn-év keretében Somfai László, a legnagyobb kortárs Bartók- és Haydn-kutató tartott nálunk

»»»

előadást, amit a gyerekek tátott szájjal hallgattak. Szerintem nem az a probléma, hogy hiányozna a kortárs művészek, művészetek bemutatása az oktatás során, inkább ott a baj, hogy a létező jó példákat nem mutatjuk meg – még tanulni kell az önmenedzselést.

KERESZTÚRI JÓZSEF: Az általunk végzett színházi munka célja, hogy alkalmassá tegyük a gyerekeket a színházcsinálásra. A drámapedagógia bármilyen tanórán bevethető. Amit mi csinálunk, az a gátlások, a fegyelmi elv lebontása, ami azzal jár, hogy nincs megkérdőjelezhetetlen tekintély. Az oktatás átölelés, fészekmeleg ügy is lehet. A kreatív gondolkodás elindítása magában hordozza a lázadás lehetőségét: a gyerek kreatívan gondolkozik, és hozzáteszi a maga véleményét, ami adott esetben más is lehet, mint az enyém.

PÁZMÁNY KAROLINA ÁGNES: A művészeti tanárképzésben jelenleg is szakmai vita folyik arról, hogy a bevonni kívánt aktív kortárs művészek vegyenek-e részt kötelező pedagógiai képzésben. A művész tanári státusz diplomához kötött. Az aktív művészek bevonásának nincsenek meg a hivatalos formái, egyéni akciók történhetnek, mint például egy művész meghívása vagy műterem-látogatás. A közoktatásban való részvétel mellett viszont nem marad idő az alkotó tevékenységre. Európai uniós ajánlás egyébként, hogy a tanárképzésben részt vevők számára kötelező legyen egy művészeti kurzus.

DR. DOMBINÉ DR. KEMÉNY ERZSÉBET: Szegeden minden évben megrendezésre kerül a Kortárs Zenei Hét, egy igen népszerű programsorozat, amit Vántus István zeneszerző indított el. Ezek az alkalmak közelebb viszik a műveket a közönséghez. A kortárs zene pedig a Szegedi Egyetemen minden hallgató által felvehető tantárgy. A képzőművészek is rendszeresen rendeznek kortárs képzőművészeti kiállítást.

SZÁVAI ISTVÁN: Van egy szemléltető diasorozatom, ahol a kortárs és a már nem élő művészek aránya négy az egyhez. A barokk korszak előtt nem tanították a múlt művészetét – az, hogy ma így teszünk, paradox helyzet. Amikor a sporttagozatos hatodikosoknak felolvastam Kukorelly Endre *Felhő, fodor, felleg* c. elbeszélését, lélegzetvisszafojtva hallgatták. A kortárs képzőművészet street art produkciói vagy a gender problémákat feszegető művei nagyon be tudják indítani a fiatalokat.

WINKLER NÓRA: *Látszik-e a művészeti oktatás hatása? Tud-e továbbterjedni, koncentrikus hatást kifejteni?*

BOKOR GYÖRGY: A tanárképzésben óriási jelentőséggel kellene bírnia a személyiség nevelésének. A kortárs Szabó Dénes karnagyot idézve: az értéktelent nem kell tanítani. A tanár felelőssége, hogy mit mutat meg értékként. Értékteremtés ez az értékválsággal küzdő helyzetben. Ha élményszerűen, pozitív értékként adjuk át a gyerekeknek, az a tanárnak is élmény, bármilyen tárgyról is van szó, enélkül pedig hiába az egész, nem érinti meg őket. Ha én magam nem érzek valamit értéknek, akkor azt nem tudom közvetíteni.

WINKLER NÓRA: *Tesztelhető-e az a többlet, amit a gyerekek kapnak a művészeti oktatástól?*

KERESZTÚRI JÓZSEF: A kreativitás világbajnokságon jobban teljesítenek azok, akik táncolnak vagy manuális foglalkozásokon is részt vesznek.

SZABÓ ILDIKÓ: Nekem az a sikerélmény, ha tudományos pályára megy a tanítványom. Egyiküket például egy műalkotás inspirálta arra, hogy távirányítóval működő mozgó tetraédert készítsen, a művészet indította el a fizika felé.

SZÁVAI ISTVÁN: Az iskolákban a képzőművészet-művészetoktatás jelenleg olyan kerettantervek alapján működik, amelyek mögött nincsenek mindenre kiterjedő eszköz-anyag-mellékletek. Az kellene, hogy törvény rendelkezzen a kötelezően teljesítendő feladatokról, az iskolafenntartó pedig biztosítsa az ehhez szükséges feltételeket. Nagyjából úgy, ahogyan ez az alapfokú művészetoktatásban történik.

PÁZMÁNY KAROLINA ÁGNES: Emberformálás. A hosszantartó hatást az mutatja meg, hogy milyen életvitele lesz ennek a gyereknek később, hogyan fog élni. Pozitív élmények kellenek már kisgyermekkortól.

WINKLER NÓRA: *Az iskola nem úgy működik, mint például egy alternatív színház, nem a léte függ attól, meggyőzi-e a közönséget, azaz a gyerekeket, hogy mindez jó és szükséges, hiszen a gyerek nem állhat fel, és nem mehet haza, mint egy elégedetlen néző. Mégis, mit mondanának a gyerekeknek, hogy „rábeszéljék" őket a művészeti oktatásra?*

BOKOR GYÖRGY: Fontos, hogy mit hol tanítunk, milyen környezetben. Nagyon népszerű a zenebölcsi, a zeneovi, ahol összemosódnak a dolgok, tevékenységek. A kicsik nyitottak, könnyen tudnak kapcsolódni. Később az iskolában mindez megmerevedik, tantárgyasítva egyre inkább életidegen módon, tudományként töltjük a fejükbe valami élményszerű helyett – itt kezdjük elrontani. A lényeg, hogy élményszerű, emberre szabott legyen, akkor nincs gond a befogadással.

KERESZTÚRI JÓZSEF: Egyetlen szóval: élvezet. Az élményszerű dolgok maradnak meg.

PÁZMÁNY KAROLINA ÁGNES: A befogadás, az alkotás öröme, sikerélmény.

SZÁVAI ISTVÁN: „Tépjétek ki!" – idézném a Holt Költők Társaságának tanárát. Tépd ki, gyűrd össze, csinálj mást! Van aztán egy rejtett motívum is, nem mondjuk ki, de éreztetjük: „Ugye, te is olyan akarsz lenni felnőttként, mint most én vagyok?"

DR. DOMBINÉ DR. KEMÉNY ERZSÉBET: Olyan feladatokkal kell ellátni a fiatalokat, amelyek lehetőséget adnak kibontakozásra, amelyekben örömüket lelik, a kreativitására építve az egyéni választás lehetőségét is megadva.

SZABÓ ILDIKÓ: Számomra a tanítás mindenekelőtt „látásra nevelést" jelent. Olyan egyszerű alkotótevékenységekkel, mint például a gyöngyfűzés, elvont geometriai összefüggéseket is szemléltetni lehet, mint a pont és az egyenes távolsága. Az ÉlményMűhely foglalkozásain akkor történik meg a csoda, amikor az alkotás örömében feloldódva a tudós, a művész és a tanár együtt játszik a gyerekkel. ●

LEJEGYEZTE: KARDOS ANITA

Ihletet keres? Az EVE-ben nézte már?

Az EVE az Európai Bizottság által létrehozott adatbázis, amely több ezer oktatási és képzési, kulturális és ifjúsági projekt adatait és eredményeit tartalmazza.

Ha kíváncsi arra, hogy milyen eredménnyel zárultak a korábbi projektek, akkor keresve sem találhat jobb kiindulási pontot, mint az EVE. Az adatbázisban találhatók többek között:

- tananyagok, kézikönyvek, CD-k
- projekthonlapok, linkek különböző adatbázisokhoz
- beszámolók a projektek résztvevőitől
- dokumentumok és útmutatók
- európai partnerségek és társulások.

Az adatbázis elérhető a http://ec.europa.eu/eve *címen.*

A COMENIUS szakmai továbbképzés pedagógusoknak akció hatásairól

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG MEGBÍZÁSÁBÓL A GESELLSCHAFT FÜR EMPIRISCHE STUDIEN (GES) A ZENTRUM FÜR SCHUL- UND BILDUNGSFORSCHUNGGAL (ZSB) EGYÜTTMŰKÖDÉSBEN FELMÉRÉST KÉSZÍTETT ARRÓL, HOGY A COMENIUS PROGRAM MILYEN HATÁST FEJT KI AZ EURÓPAI ISKOLAI OKTATÁSRA, ÉS HOGY FELTÁRJA, MILYEN MÓDON LEHETNE A PROGRAMOT HATÉKONYABBÁ TENNI.

A felmérés során több mint négyezer, a program keretében 2009 januárja és júliusa között támogatást elnyert pályázó válaszolt a kérdőívekre. A felmérésben részt vevőket kiutazásuk előtt és azt követően is megkérdezték a továbbképzéssel kapcsolatos elvárásaikról, arról, hogy miképpen készültek fel, a továbbképzés során milyen tapasztalatokat szereztek, a továbbképzést követően milyen eredményeket, hatásokat tapasztaltak, illetve, hogy milyen nemzetközi együttműködések kiépítését célzó terveket alakítottak ki. A megkérdezettek rendkívül magas, több mint nyolcvan százaléka adott választ a két felmérés közül legalább egyre.

A felmérés eredményei egyértelműen alátámasztják, hogy a Comenius szakmai továbbképzések jelentős mértékben hozzájárulnak a pedagógusok és az iskolai dolgozók szakmai fejlődéséhez, hatásuk nem csak az osztálytermekben érződik, hanem az iskolai vezetés szintjén is. A továbbképzések további eredménye az oktatásban és a tanulásban megjelenő európai dimenzió, illetve a külföldi iskolákkal és intézményekkel megvalósuló nemzetközi együttműködések kiépítése.

A felmérés egyik fontos megállapítása, hogy a résztvevők túlnyomó többsége angolnyelv-tanár. A külföldi továbbképzések – természetüknél fogva – rendkívül népszerűek a nyelvszakos tanárok körében, amit az iskolák is támogatnak, hiszen Európa-szerte nagy az igény a jól képzett angolnyelv-tanárokra. Ennek eredményeként azonban a mobilitások többsége azokba az országokba irányul, ahol az angolt helyi nyelvként beszélik, így a tagországok jó része ún. „küldő országgá", míg egy kisebb része „fogadó országgá" válik. Felmerül a kérdés, hogy vajon ez a fajta kiegyensúlyozatlanság a mobilitási irányok tekintetében tolerálható-e, illetve, hogy azok mennyiben állnak összhangban az Európai Bizottság szakmapolitikai prioritásaival.

A résztvevők túlnyomó többsége kurzuson vesz részt, a továbbképzések mindössze öt százaléka konferencia, szeminárium vagy job-shadowing[1] tevékenység. Ennek lehetséges oka, hogy a kurzus az iskolai szünidő alatt is látogatható, illetve hogy ismert és bevált képzési formája a kompetenciák és készségek fejlesztésének meghatározott témakörön belül. A job-shadowing ezzel ellentétben viszonylag új és kevésbé ismert továbbképzési forma, az eredmények és kimenetek tekintetében kevésbé fókuszált, csak a tanítási időszakon belül végezhető el, és megkezdése előtt sok egyeztetést és befektetett energiát követel a résztvevőtől. A job-shadowingra pályázók számát növelhetné, ha a várható eredmények világosabban bemutatásra kerülnének, pl. a minőségi job-shadowing tevékenységekről bemutatott jó példák vagy útmutató segítségével. Mindezek ellenére a job-shadowing tevékenységben sok a lehetőség, és értékesnek minősítették azok, akik ezt a továbbképzési formát választották.

A program keretében megítélt támogatási összegek mértéke országonként változó, összességében a továbbképzés során felmerülő utazási, kurzus- és megélhetési költségek több mint kilencven százalékát biztosítja a felmérés szerint.

A továbbképzések átlagos hossza 11 nap, a szemináriumoké 7 nap, a job-shadowing típusú tevékenységé átlagosan 12 nap. A felmérés alapján a hosszabb továbbképzések a hozadékok szempontjából eredményesebbek – ettől függetlenül a program rugalmasságának megőrzése érdekében nem lenne célszerű a minimális képzési időt megnövelni.

A válaszadók túlnyomó többsége elégedettséggel nyilatkozott a továbbképzés

[1] job-shadowing: munkahelyi megfigyelés, melynek keretében a tanárok valóságos munkakörnyezetben szerezhetnek tapasztalatokat.

tartalmáról és szakmai színvonaláról, a képzők teljesítményéről, továbbá a résztvevők felkészültségéről és aktív hozzáállásáról. Fontos szempont, hogy a résztvevők kétharmada elégedett volt a képzést követően a továbbképző által biztosított, további tanulást lehetővé tevő segítségnyújtással (pl. szakmai anyagok). Az összességében jó minősítés ellenére a kis számban előforduló, de alacsony színvonalú továbbképzéseknek is figyelmet kell szentelni. Ezért olyan értékelési rendszer felállítása indokolt, amely lehetővé teszi a résztvevők által látogatott továbbképzések folyamatos és aktuális minőségbiztosítását.

A résztvevők – kevés kivételtől eltekintve – a továbbképzés eredményeit rendkívül értékesnek ítélték meg. A szakmai ismeretek bővítésén túl a továbbképzések lehetővé teszik, hogy a résztvevők saját munkájukkal kapcsolatban önértékelő attitűdöt alakítsanak ki, idegen nyelvi készségeiket fejlesszék, interkulturális ismereteiket és készségeiket tökéletesítsék, más országok pedagógusaival szakmai kapcsolatokat alakítsanak ki. A kognitív eredményeken és a kapcsolatépítésen kívül a résztvevők szerint a továbbképzés hatására nagyobb kedvvel végzik oktató munkájukat, és bővítik szakmai ismereteiket.

A továbbképzések elismerésének módja tagországonként eltérő, az esetek túlnyomó többségében a résztvevők formális elismerésben részesültek az iskolavezetés, az intézmény, a regionális vagy nemzeti oktatási hatóságok szintjén.

A válaszok alapján a továbbképzéseken való részvétel legfőbb akadályait leggyakrabban személyes okok jelentették, kevésbé a tagországonként eltérő foglalkoztatási feltételek vagy programszabályok. Kevés válaszadó minősítette akadálynak a programban elnyert támogatás mértékét, a pályázat benyújtásának nehézségeit, a pályázati eredmények késedelmes közzétételét vagy a késedelmes ösztöndíj-kifizetést. A helyettesítés megszervezése és az intézményi támogatás megszerzésének nehézségei szintén kevés esetben fordultak elő.

A felmérés során átfogó regressziós elemzést alkalmaztak a résztvevők személyes háttere, a képzés profilja és a résztvevők által megjelölt hozadékok közötti összefüggések mérésére. Az eredmények azt mutatták, hogy az eredményes továbbképzésben rendkívül fontos szerepet játszik az alapos felkészülés, a csoportok összetétele és a képzés minősége. A megfelelő felkészültségű résztvevők számolnak be a legnagyobb mértékű szakmai fejlődésről, a jó nyelvi felkészültség a további szakmai kapcsolatok kialakításában játszik fontos szerepet. A legtöbb új kapcsolat a nemzetiségi szempontból sokszínű csoportokban alakul ki, amihez a kurzusszervező által megteremtett támogató, eszmecserét ösztönöző légkör megteremtése szintén hozzájárul. A sikeres továbbképzés legfontosabb eleme azonban minden kétséget kizáróan a továbbképzések minősége.

Az újonnan megismert és alkalmazott gyakorlatokon kívül a továbbképzések hosszú távú hatása a résztvevők nemzetközi léptékű szemléletében, valamint a munkájuk során használt módszerekben tetten érhető. A diákok esetében nem csak a szaktárgyakra vonatkozó tanulási készségek javulása, hanem a társas és személyes kompetenciák fejlődése is érezhető. A továbbképzések intézményi szinten megjelenő hatása, hogy a kollégák érdeklődését ráirányítja a programra, illetve az idegen nyelvek tanulására. Eredményeként a kollégák is új módszereket alkalmazhatnak munkájuk során, az iskola által kínált tantárgyak száma nőhet, az iskola nemzetközi kapcsolatai bővülhetnek. Annak ellenére, hogy az iskolában vezető szerepet betöltő pedagógusok részvétele a programban viszonylag alacsony, rendkívül sokan számoltak be arról, hogy a továbbképzések hatással voltak az intézményvezetési stratégiákra, ötletekre és gyakorlatokra. ●

DIMÁK DÁVID

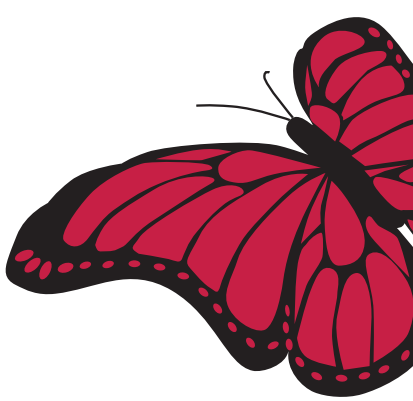

A SZAKÉRTŐI TANULMÁNYUTAK PROGRAM ÉS AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA

Oktatás és kultúra
Egész életen át tartó tanulás program

Már jó néhány éve mindenki számára egyértelmű, hogy az ún. lisszaboni célok túlságosan ambiciózusnak bizonyultak, az Unió 2010-re nem vált a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú társadalmává. Bár szerteágazó külső-belső okok miatt az eredmények valóban csalódást keltőek, az oktatás és képzés szempontjából már a megfogalmazásuk is olyan óriási jelentőséggel bírt, melyet nagyon nehéz lenne túlértékelni. Ez a terület végérvényesen a közös európai gondolkodás homlokterébe került, hiszen tudásalapú társadalmat magas színvonalon működő és mindenki számára hozzáférhető oktatási és képzési rendszerek nélkül lehetetlen megteremteni.

Az Európai Unió a közösségi célok elérése érdekében sok területen a tagállamok számára kötelező érvényű rendeleteket alkothat, melyek betartását akár szigorú szankciókkal is kikényszeríthetti. Ilyen jogkörrel a tagállamok oktatási, kulturális vagy szociális ügyekben nem ruházták fel az Uniót, így ha a nemzeti politikák bizonyos szintű összehangolását támogatni kívánja ezeken a területeken is, más megoldást kell alkalmaznia. Erre a puhább szabályozási formára a nyitott koordinációs módszer kínál lehetőséget, mely nagyon leegyszerűsítve a jó gyakorlatok azonosítására és terjesztésére, az egymástól való tanulásra épít, természetesen nem hagyva figyelmen kívül a tagállamok sajátosságait sem.

Nem meglepő tehát, hogy a szakértői tanulmányutak pályázati forma jelentősége látványosan felértékelődött az utóbbi években, s az Unió egyre komolyabb szerepet szán a programnak abban, hogy az európai oktatási és képzési rendszerek adekvát és hatékony választ tudjanak adni a sokasodó kihívásokra. Az ok egyszerű: a szakértői tanulmányutak elődprogramjai évtizedek óta eredményesen alkalmazták azokat a tartalmakat és munkaformákat, melyek az új európai kontextusban is kulcsfontosságúak. A volt Arion (oktatási) és Cedefop (képzési) tanulmányutak 2007-es egyesítése is azt a célt szolgálta, hogy az ágazatok közötti tapasztalatcserét és együttműködést erősítse, az oktatási és képzési rendszerek fejlesztését szerves egységben kezelje, és az egész életen át tartó tanulás egységes koncepciójába ágyazza.

Mivel a rövid, maximum egyhetes tanulmányutakon részt vevő szakemberek olyan célcsoportokból kerülnek ki, amelyek adott esetben közvetlenül is befolyásolni tudják a tagállamokban zajló oktatási és képzési folyamatokat, az éves szinten 2600-nál is több szakember tapasztalatcseréjének hatása egyáltalán nem elhanyagolható. Magas rangú uniós tisztviselők ma már egyértelműen hangsúlyozzák, hogy a közelmúlt tagállami oktatáspolitikai fejlesztéseinek egy jó része a program nélkül elképzelhetetlen lett volna.

Ebben a kontextusban tehát a szakértői tanulmányutak program jövője igen bíztató. Az európai szintű koordinációs feladatokat ellátó Cedefop (Európai Szakképzés-fejlesztési Központ) 2007 óta igen sok energiát fektetett a program minőségének biztosításába, az eredményeket a résztvevők nap mint nap tapasztalják. Több éves formálódás után a 2011–12-es pályázati év tanulmányútjainak öt témaköre már teljes összhangban áll az Európa 2020 stratégia céljaival is, így közvetlenül az intelligens, fenntartható és befogadó növekedés szolgálatába állítható. Fontos tehát, hogy az érintett magyar szakemberek minél szélesebb körben megismerkedjenek a szakértői tanulmányutak kínálta lehetőségekkel, hiszen a program hosszú távon is muníciót adhat a nemzetközi kapcsolatok kiépítéséhez, a helyi, regionális vagy akár nemzeti szintű oktatáspolitikai fejlesztések szakmai megalapozásához.

A program népszerűsítéséhez a magunk részéről az Útinapló harmadik kötetének kiadásával is szeretnénk hozzájárulni, melyben volt ösztöndíjasaink személyes hangú beszámolóit olvashatják. A program szelleméhez igazodva az Útinaplónak ezúttal dialógusos formát választottunk, ami azt jelenti, hogy két-két beszámoló mutatja be a vendéglátó országok oktatási és képzési gyakorlatát a kiválasztott öt területen. Ez a forma reményeink szerint lehetőséget teremt arra, hogy az olvasók összevethessék a különböző gyakorlatokat, azonosíthassanak közös pontokat, illetve eltérő megoldásokat. Mivel a tanulmányutak nagyjából ilyen elven működnek, ez a forma arra is jó lehet, hogy egy kicsit azok is betekinthessenek a tanulmányutak világába, akiknek valamilyen okból erre eddig még nem volt lehetőségük. ●

Részletek a Tempus Közalapítvány honlapján: **www.tka.hu** >> Egész életen át tartó tanulás program >> Szakértői tanulmányutak

JENEI JÁNOS

A kiadvány letölthető honlapunkról: http://www.tka.hu >> Könyvtár

Ösztöndíjasok jönnek, ösztöndíjasok mennek

OKTÓBER 5-ÉN RENDEZTE MEG A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY ALUMNI FOR EUROPE (AFE) HÁLÓZATA A MAGYARORSZÁGON TANULÓ KÜLFÖLDI HALLGATÓK SZÁMÁRA HIVATALOS WELCOME PARTYJÁT, AMELYNEK CÉLJA AZ VOLT, HOGY TALÁLKOZÁSI LEHETŐSÉGET BIZTOSÍTSON A KÜLÖNFÉLE TANULMÁNYI ÖSZTÖNDÍJAKKAL HAZÁNKBAN TARTÓZKODÓ DIÁKOK SZÁMÁRA. A RENDEZVÉNYT BUDAPEST EGYIK HANGULATOS BELVÁROSI SZÓRAKOZÓHELYÉN TARTOTTUK MEG, A TALÁLKOZÓ EGYBEN A TKA ALUMNI FOR EUROPE PROGRAMJÁNAK IDEI NYITÓRENDEZVÉNYE IS VOLT.

Az első találkozás az ismerkedésről és a további programok bemutatásáról szólt. Interaktív programokon keresztül ismertettük meg a nemrég érkezett külföldi hallgatókat a rájuk váró lehetőségekkel és kihívásokkal, valamint a volt magyar ösztöndíjasokból önkéntes mentorrá avanzsált segítők hasznos tippekkel szolgáltak a hozzánk érkező Erasmus-kolóniának. A rendezvényen bemutattuk az Alumni for Europe hálózatot, amelynek célja, hogy élő közösséggé formálja a volt és jelenlegi ösztöndíjasokat. Ezt követően egy tréfás kvízzel ismertettük meg még alaposabban Budapestet, hazánkat és a magyar kultúrát vendégeinkkel. A program végül egy hajnalig tartó zenés-táncos bulival zárult, amelyet az Erasmus Student Network budapesti szekcióinak segítségével rendeztünk meg.

Az október 5-i találkozó volt az AfE őszi programsorozatának első állomása. Az esten szerzett tapasztalatok csak megerősítettek minket abban, hogy kiemelt figyelmet kell fordítanunk a vendéghallgatókra, ezért ősszel és tél elején számos egyéb rendezvényt és programot szervezünk számukra, hogy ösztöndíjas hónapjaik valódi élményt jelentsenek.

Mentorprogramunk folyamatos segítséget nyújt egyrészt az itt tanuló külföldi tagjaink számára, másrészt a kiutazás előtt álló magyar hallgatóknak. Az önkéntes program legfőbb célja a segítségnyújtás, a tapasztalatok átadása, és nem mellesleg az, hogy összehozza az érdeklődő magyar és külföldi hallgatókat, akik így barátságokat köthetnek, és nyelvi készségeiket is fejleszthetik.

A magyar hallgatók saját intézményeikben is segítik a Tempus Közalapítvány tájékoztató kampányát, hiszen számos rendezvényen vesznek majd részt, ahol előadások és személyes tanácsadás keretében fogják népszerűsíteni az ösztöndíjat, illetve a külföldi tanulást. Számítunk a volt hallgatók saját marketingjére is, hiszen semmi sem meggyőzőbb, mint egy jó baráttól hallani arról, milyen is egy külföldön eltöltött szemeszter, és milyen élményekkel lehet gazdagodni akár ilyen rövid idő alatt is.

Magyar tagjainknak is szolgálunk programokkal lelkes munkájukért cserébe. Több összejövetelt tervezünk az őszi félévben, melyek egy része arra koncentrál, hogy sikeresen visszailleszkedjenek a hazai viszonyok közé, továbbá, hogy növekedjenek diplomájuk megszerzése utáni elhelyezkedési esélyeik. A félév során többek között angol nyelvi tesztírásra invitáljuk az érdeklődő alumnisokat, és a kommunikációs készségeket fejlesztő, rendhagyó drámakört is tervezzük újraindítani. Persze nem csak „szakmai" rendezvényekre kerül majd sor. Szeretnénk, ha a volt ösztöndíjasok ellátogatnának azokra az informális eseményekre is, amelyeket az Alumni for Europe szervez számukra egy-egy beszélgetős, bulizós est alkalmával, ahová természetesen külföldi ösztöndíjasainkat is várjuk. Féléves programjainkat tarkítják még a feliratos filmvetítések, amelyek szintén minden alumnis számára nyitottak, így a magyar és a külföldi hallgatóknak egyaránt javasoljuk.

A szemeszter folyamán tematikus esteket tartunk majd, ahol egy-egy nemzet csapata bemutathatja saját kultúráját, ételeit és italait, hazája rejtett titkait és szépségeit is. Ezen kívül alternatív városnézést szervezünk, amely még a magyar hallgatóknak is tartalmazhat újdonságokat, ezért ezt a programot nem csak a vendéghallgatók, hanem az újdonságokra nyitott magyar diákok számára is ajánljuk. ●

BEREGI BETTINA

Lehetséges, hogy te is a Tempus Közalapítvány által koordinált egyik ösztöndíj-programban vettél részt, és nem vagy még az Alumni for Europe hálózat tagja? Látogass el a www.tka.hu oldalon a Tudásközpont menüpontban található netes felületünkre, és vedd fel velünk a kapcsolatot!

A kiadvány letölthető honlapunkról:
http://www.tka.hu
>> Könyvtár

Az intézményi Erasmus-kampányokat segítendő most jelent meg a TKA gondozásában az új Hoppá füzet, Erasmus hallgatók sikertörténetei címmel, amely régi ösztöndíjasok élménybeszámolójával igyekszik meggyőzni a hallgatókat, hogy gondolkodjanak el a külföldi tanulmányokon, mert nagyon sokat nyerhetnek vele.

TUDÓSOSAT JÁTSZOTTUNK EGY ÉJSZAKÁRA

MINDEN VÁRAKOZÁST FELÜLMÚLT A KUTATÓK ÉJSZAKÁJA IDEI RENDEZVÉNYEINEK LÁTOGATOTTSÁGA. A SZERVEZŐK SZERINT KÖZEL TÍZEZER LÁTOGATÓ FORDULT MEG CSAK A BUDAPESTI PROGRAMOKON. SZEPTEMBER UTOLSÓ PÉNTEKÉN 24 VÁROSBAN, 46 HELYSZÍNEN VILLANTAK FEL ISMÉT A KÜLÖNBÖZŐ TUDOMÁNYOK ÉRDEKESSÉGEI – A SZERVEZŐK BECSLÉSE SZERINT ÖSSZESEN ÖTVENEZER LÁTOGATÓ VETT RÉSZT A MEGHIRDETETT KÖZEL EZER PROGRAMON.

A Kutatók Éjszakája, az ország – és Európa – egyik legjelentősebb tudományos-szórakoztató fesztiválja immáron ötödik éve méltán népszerű, hiszen ez korántsem az unalmas, fűrészpor-ízű előadások estéje! Az izgalmas programok a kutatókat, a tudományos módszereket és eredményeket előképzettséggel nem rendelkezők számára is érthetően és élvezhető formában, interaktívan mutatták be. A látogatók idén újra találkoztak a kutatókkal, kipróbálták eszközeiket, megnézték találmányaikat, megismerték munkájukat különféle tudományos, szórakoztató programok keretében. Az érdeklődés évről évre fokozódik, s az időjárás idén kegyes volt, így egész városok mozdultak meg – például számos helyszínre szervezett járatokkal érkeztek a környékbeli településekről az érdeklődők.

Tudományos attrakciók vidéken

Egerben a legnagyobb sikere a Street Science akciónak volt, ahol pillepalackok segítségével felemeltek egy tankot. Szarvason a Halászati Kutatóintézetben egy 18 kilós vágótok, Győrött pedig egy izgalmas videokonferencia hozta lázba a közönséget. Debrecenben a legtöbben a kémiai kísérletekre voltak kíváncsiak, a 225 fős előadóterem többször is zsúfolásig megtelt. A gyönyörű idő miatt sikeresek voltak a szabadtéri programok, és sokan igénybe vették a helyszíneket összekötő buszjáratot is. Szegeden 45 program valósult meg, idén a Füvészkertben és a csillagvizsgálóban is élvezhették a résztvevők az előadásokat. Baján a mobilplanetárium volt nagyon népszerű, de sokan megtekintették Ladányi Tamás asztrofotó-kiállítását is, valamint a Marsjáró-modellt. Gödöllő is sikeres napot zárt: mind a négy egyetemi kar csatlakozott a programhoz, összesen 54 programmal. A teljesség igénye nélkül nagy sikernek örvendett a felújított botanikus kert, de a Digitális hangfeldolgozás az állatorvosi kardiológiai diagnosztikában című előadás is. Pécsen is sikeresnek értékelik az idei Kutatók Éjszakáját, 2100 látogatója volt a több mint 60 programnak. A legnépszerűbb programok idén is a kísérletek, illetve a laborlátogatások voltak, ezeken folyamatosan telt ház volt. Berettyóújfaluban külön érdekesség volt a maga nemében egyedülálló 5500 éves rézkori maszk, amely három napra érkezett ide a kaposvári múzeumból. Veszprémben a Pannon Egyetem Mérnöki Kara nyolc kutatóműhelyben mutatott be látványos laboratóriumi kísérleteket. A megszerzett ismeretek alapján 55 bátor résztvevő érdemelte ki a Junior Mérnöki Oklevelet. A Kutatók Éjszakáján Miskolcon is megmozdult az egész város. Folyamatosan érkeztek látogatók úgy az Egyetemvárosba, mint a belvárosi helyszínre.

A kutatók Budapesten is köztünk élnek!

A Semmelweis Egyetemen 70 programot tartott 22 különböző elméleti intézet vagy klinika, ezeken 1500 látogató fordult meg. Az élő test felszeletelése vagy a tudományos lézershow sok-sok érdeklődőt vonzott. A Műegyetem 4500 látogatót fogadott, a szélcsatorna például éjfélig várta az érdeklődőket. A laborokban, előadótermekben szinte állandóan teltház volt. Az ELTE látogatóinak száma 3500 körülire tehető, a többség két-három programra is kíváncsi volt. Itt közel 90 esemény várta a látogatókat, különösen nagy volt a tolongás a Lágymányosi Campuson: a Kémiai Intézet programjai fogadták a látogatók csaknem egyharmadát. A Vulkán-nap hagyományosan óriási sikernek bizonyult, s a vulkáni tevékenységek aktualitása miatt különösen nagy figyelmet kapott. Az előadók kiemelték, hogy az eredetileg inkább „kísérő programnak" szánt eseményeken is nagy volt az érdeklődés. Hasonlóan népszerűek voltak a Pedagógiai és Pszichológiai Kar rendezvényei, ahol a szakma számos képviselője is jelen volt. Pozitív visszajelzést adott az ELTE Egyetemi Könyvtár is. Az Óbudai Egyetem először csatlakozott a Kutatók Éjszakájához, eredményeik máris pozitívak. Számos látogató előre összeállított programterv részeként tért be ide, és indult tovább társrendezvényekre. Leginkább a high-tech produkciók vitték a prímet. A Corvinus Egyetem programjain körülbelül ezer fő fordult meg, a legnépszerűbb az Élelmiszervizsgáló és az Érzékszervi laboratórium volt. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem 7 programmal készült, az ide ellátogatók általában mindet meg is tekintették. A robotfociban a játékosoknak nem csak technikára és erőnlétre, de jó stratégiára és taktikára is szükségük volt, a robotok több kategóriában mérettettek meg. Kiválóan érezhette magát az is, aki ellátogatott a Közlekedéstudományi Intézet Út- és hídügyi Tagozatának laboratóriumaiba, péntek éjjel a kátyúkészítés tudományába avatták be a lelkes érdeklődőket. Az Országos Idegtudományi Intézet pedig videovetítéssel és izgalmas előadásokkal várta az odalátogatókat. •

HERING ORSOLYA

„Engedjük hát közelebb magunkhoz a kutatókat, hogy ők is közelebb engedhessenek minket. Játsszunk tudósosat egy éjszakára! Tanuljunk tőlük! Tanuljuk meg, hogy megérteni és megismerni jó! Hogy az egyes találmányok, újdonságok vagy éppen hétköznapiságuk miatt észrevehetetlenül egyszerűnek tűnő dolgok mögött milyen elgondolás, elkötelezettség, tudás áll. Hogy a legnagyobb öröm nem az, ha birtokolja valaki a tudást. Megszerezni, bejárni az útját, magabiztosan lépkedni előre a bizonytalan és végtelen térben. Elveszni az időben. Szomjazni és szomjat oltani. Nem kell Einsteinnek lenni, hogy sikeres kutatói pályát fussunk be. Ezt megtudhatjuk majd azoktól a kutatóktól, akik idén is közénk vegyülnek." – *írta Gerlóczy Márton a Kutatók Éjszakájáról.*

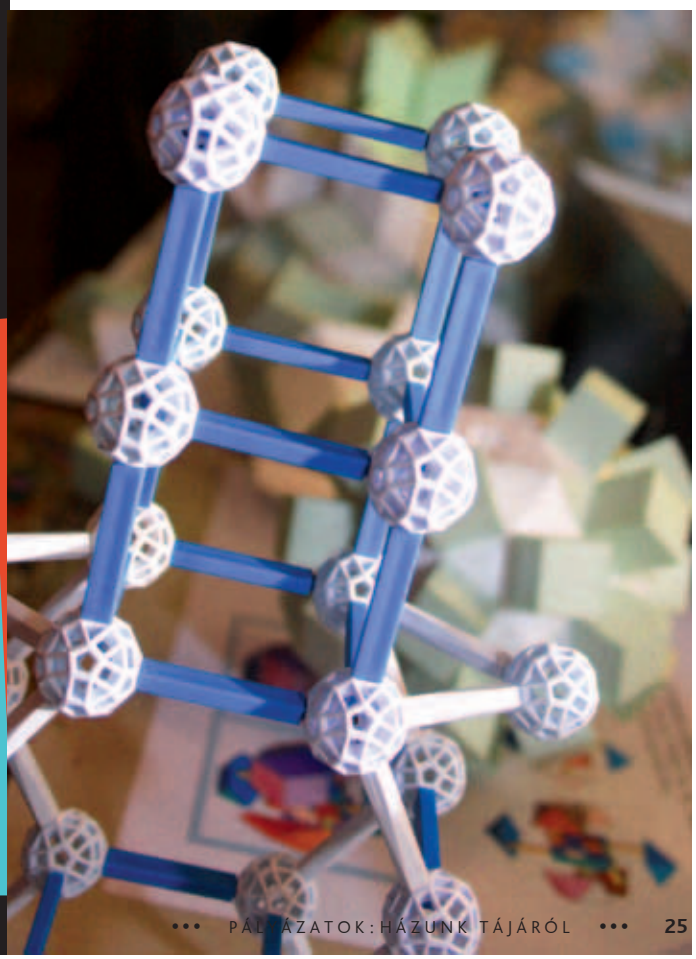

A végtelenre nyit AJTÓT

– INTERJÚ BORKOVITS TAMÁS CSILLAGÁSSZAL

DR. BORKOVITS TAMÁS a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Csillagvizsgáló Intézetének tudományos munkatársa. 10 évesen döntötte el, hogy csillagász lesz, s bár egyetemi évei alatt sok egyéb területtel is kacérkodott, végül maradt a gyerekkori elhatározás mellett.

1994-ben szerzett csillagász kutatói, illetve matematika-fizika szakos tanári diplomát az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Természettudományi Karán. 1994 őszétől máig annak az éppen akkor újraalakuló Bajai Csillagvizsgálónak a tudományos kutatója, amelynek szakköri foglalkozásait már 1980 óta (akkor még a legfiatalabbként) látogatta. 2003-ban szerzett PhD fokozatot az ELTÉ-n.

Kutatási területe a szoros kettős, illetve a hierarchikus hármas csillagrendszerek égi mechanikája, dinamikája. Mindemellett immár 20 éve foglalkozik intenzíven ősi keleti (illetve nyugati) filozófiákkal és megvalósítási utakkal. Néhány hónapja nemzetközileg elismert minősítésű jógaoktató.

Az itt következő közvetlen hangvételű interjúban vall nőkről, a legfrissebb szupernóva felfedezésről és a bajai halászléről is.

Szokott-e úgy jógázni, hogy közben a csillagokat nézi?

Ha szó szerint válaszolom meg a kérdést, akkor nem, hisz csukott szemmel nehéz csillagokat nézni. (Csillagokat látni persze lehet úgy is.) Ha mélyebbre megyek, akkor viszont már van sok közös a csillagokban és a jógában, hisz mind a csillagos ég látványa, mind a jóga ászanái a végtelenre nyitnak ajtót, ablakot, csak más-más síkon.

Előfordul, hogy megfeledkezik a világegyetemről? Kitart Önben a végtelen?

A mai világnak valóban minden tendenciája arról szól, hogy elfelejtesse az emberrel a végtelent. Ebből a szempontból én szerencsésnek mondhatom magam, hogy hála a csillagászatnak (no és a jógának is), mind térben (eleve a Csillagvizsgálónk kint van a „pusztában"), mind időben (hisz megadatik például a hajnali pirkadat csodájának rendszeres átélése) távol tarthatom magam ettől a karneváli forgatagtól. Bár valóban, még így is észreveszem néha, hogy be akar darálni. Úgyhogy, azért értem, ismerem, mit ért a mindennapi gondok valóság-felzabálásán.

Milyen sebességgel forog a Föld?

Gondolom, inkább a Nap körüli keringés sebességére gondolt, mert ez közismertebb szokott lenni. Nos, nagyon egyszerű kiszámolni. A Föld távolsága a Naptól kb. 150 millió km. Ez eléggé közismert. Mivel a pályája majdnem tökéletes kör, egyszerűen azt kell végigszámolni, hogy mekkora sebesség kell ahhoz, hogy egy 150 millió km sugarú kör kerületét pontosan 1 év, azaz kb. 31 millió 500 ezer másodperc alatt fusson be egy test. A számolás elvégzését az olvasóra hagyom.

Ön szerint miért foglalkoztatja kevésbé a világegyetem a nőket (tisztelet a kivételnek)? Miért nem vesznek róla tudomást?

Nem gondolom, hogy kevésbé érdekelné őket. Csak teljesen más aspektusában ragadják meg. Nincs szükségük a határtalan időkre és terekre vonatkozó értelmi akrobatikákra, lényük mélyén, a pillanatban élik, sőt érzik át a végtelent. No persze, igazából nem akarok beleesni abba a hibába, hogy férfiként megmondjam, mit érez, mit gondol egy nő (hisz a kettő két teljesen különböző univerzumban mozog), úgyhogy erről talán inkább a feleségemet kellene megkérdeznie.

Tésztával eszi a halászlevet? Részt vesz a bajai versenyen?

Micsoda kérdés! Természetesen tésztával. Igazából nem verseny a júliusi nagy fesztivál. Milyen zsűri is lenne az, amely végigkóstolna és összehasonlítana több ezer bográcsnyi halászlét? A halászléfőző fesztivál alatt mi általában kint a Csillagda udvarán szoktunk főzni (pontosabban én főzök), és sok-sok vendégünk van ilyenkor, barátok, illetve nem bajai kollégák.

Melyik a kedvenc bolygója?

Kissrácként hol a Plútó, hol meg a Vénusz volt. Most már mind egyformán kedves. Persze az mindig különleges élmény, amikor a Merkúrt az esti vagy a hajnali szürkületben sikerül szabad szemmel megtalálni az ég alján. Erre évente egy-két hétig van lehetőség.

Felfedezett már valamit?

A mi célunk elsősorban nem valaminek a felfedezése. Ettől függetlenül, mintegy melléktermékként, találtunk korábban nem ismert változócsillagokat, illetve az idei nyár termése – 11 év után – az első magyar felfedezésű szupernóva, amelyet viszont az előző mondataimra rácáfolandó, pontosan egy célzott keresés révén találtunk meg. Mivel a szupernóva kereső programunk (szegedi kollégákkal közösen) továbbra is folyik, reméljük, fogunk még újabbakat is találni.

Bosszús volt, hogy idén jóval többet volt felhős az ég, mint máskor? Hogyan befolyásolja ez a munkájukat?

Nem voltam bosszús. A mi kutatásunk jórészt független az észlelésektől. Pontosabban, a távcsöves észlelések nem alapvetőek a tudományos munkánkhoz, mégha fontos részét képezik is, ezért nem volt különösebb hatása ennek a ténynek. Ha csak az nem, hogy kevesebbszer voltam kialvatlan.

Mit kutat most?

Épp most készültem el egy nagyobb léptékű tanulmánnyal, amelyben azt számítottam ki és elemeztem, hogy a csillaguk előtt átvonuló (úgynevezett tranzit vagy fedési exobolygók) tranzit időpontjainak változásaiból miképpen lehet további bolygók jelenlétére következtetni, illetve meghatározni ezeknek a bolygóknak a tulajdonságait. A tanulmányt a végső simítások után beküldöm a legrangosabb összeurópai csillagászati szakfolyóirathoz.

Mivel készült a Kutatók Éjszakájára?

Van egy évek óta jól bejáratott forgatókönyvünk a bemutatónkhoz. A visszatérő vendégeink ezt már nagyjából ismerik. Ennek ellenére mégsem fölösleges többször is eljönni hozzánk, hiszen a csillagos ég mindig szolgál valami újdonsággal, és a Kutatók Éjszakája forgatókönyvünk is mindig megújul. Ez idén sem volt másként. •

GERLÓCZY MÁRTON

Új lehetőségek a CEEPUS III-ban

A 2010/2011-es tanév az utolsó a CEEPUS második szakaszában, ami egyben azt is jelenti, hogy nemsokára új időszak kezdődik a Közép-európai Felsőoktatási Csereprogram történetében.

2010. március 26-án Montenegróban 16 ország (köztük új tagként most már Moldova is) felsőoktatásért felelős minisztere írta alá a CEEPUS program harmadik szakaszát létre hívó nemzetközi szerződést. A CEEPUS III már nem egyszerű egyezményen alapul, mint az elődei, hanem egy hét évre szóló keretszerződésen, amely rövidebb időszakokra szóló munkatervekből áll össze. A munkatervek tartalmazzák azokat a célokat és tevékenységeket, melyeket a Miniszterek Közös Bizottsága elfogadott. Szintén a tagországok magas rangú szakpolitikusaiból álló nemzetközi bizottság döntése ad arra lehetőséget, hogy a CEEPUS keretszerződés 2018-ban automatikusan további hét évre meghosszabítást nyerjen.

A keretszerződés jogilag 2010. május 1-jével lépett hatályba, a gyakorlatban pedig a CEEPUS II 2011. szeptember 1-jétől vált majd CEEPUS III-ra. Ebben a szakaszban lesz néhány elvi, szakmai módosítás, melyek jól kivehető, hosszú távú célok megvalósítását, illetve a folyamatosság biztosítását szolgálják.

Nem egészen egy évvel azelőtt, hogy a 2011/2012-es pályázati fordulóban a CEEPUS III elvei elvárásokká és lehetőségekké válnának, jól érzékelhetőek az elképzelés új sarkkövei. Érdemes közelebbről is megismerkedni a változásokkal, valamint az ezekből következő gyakorlati teendőkkel. 2011-től a program az oktatás nemzetköziségén túl továbbra is erősíteni kívánja a közös képzéseket, a doktori programokat és konzultációkat, amelyek ideális esetben kettős vagy többes oklevelekhez vezetnek. Támogatja a kutatási együttműködéseket, valamint a hallgatói mobilitást az egyes egyetemek közötti szorosabb regionális kapcsolatok és fejlődő kooperáció ösztönzése érdekében a CEEPUS-térségben.

- A CEEPUS hálózatok tevékenységébe a jövőben társult partnerként bevonhatók olyan szakmai szervezetek (pl. kutatóintézetek, klinikák, háttérintézmények, szakmai gyakorlatot nyújtó üzleti vállalkozások, stb.), amelyek nem felsőoktatási intézmények. Közreműködésük egy támogatható intézmény meghívására válik hivatalossá, azonban a CEEPUS program terhére ezt követően sem lesznek finanszírozhatók a költségeik.
- Rövid távú (háromnapos) szakmai kirándulásokon mind a hallgatók, mind a felsőoktatási intézmény oktatásban és kutatásban részt vevő dolgozói helyet kaphatnak.
- A jövőben az oktatói ösztöndíj elnyeréséhez szükséges kötelező óraszámot nem csak a tanítási vagy a közös programok kidolgozására fordított órák száma adhatja ki, hanem a szakdolgozat írását segítő és/vagy a doktori konzultáció ideje is lehet az alapja.
- A CEEPUS III támogatja az e-learning módszert az oktatásban és a kutatásban mint a komplex esélyegyenlőség egyik hatékony eszközét.
- A 2011/2012-es tanévtől új tagország, Moldova színesíti a CEEPUS kapcsolati palettáját.

Speciális kurzusok és koordinációs találkozók továbbra is az adott tagország fel nem használt hónapkerete terhére szervezhetők. Újdonságként arra is lehetőség lesz, hogy szakmai nyelvi előkészítő kurzusokat szervezzenek az intézmények annak érdekében, hogy előmozdítsák a hallgatói és oktatói mobilitást. A megmaradt hónapkeretet a nemzeti iroda osztja szét pályázati úton. Ugyanez a helyzet a freemover pályázatok esetében is. Ezután sem lehet például útiköltségre vagy konferencia és egyéb nemzetközi tanácskozások költségeire pályázni.

Azoknak, akik már a 2011/2012-es tanévre szóló hálózati pályázatuk felépítésén gondolkodnak, örvendetes hír lehet, hogy a CEEPUS III-ban megtalálható a CEEPUS II összes eddig megszokott, bevált eleme. Egyik sem veszti érvényét, csak kiegészül a fent említett hasznos újdonságokkal.

A Közép-európai Felsőoktatási Csereprogram stabil és kiszámítható. Az újdonságoktól azt reméljük, hogy nyitottabb, frissebb szemléletet hoz majd, hogy a program még jobban megfeleljen a legfőbb célnak, amelyért létrehozták: jól működjön a közép-, dél- és kelet-európai országok között a felsőoktatási együttműködés. ●

DR. MÁDAI MÓNIKA

Tanulmányutak, mobilitások NORVÉGIÁBA

LEZÁRULT AZ EGT/NORVÉG ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT PÁLYÁZATI ALAP

Előzmények

2007-es indulása óta a Tempus Közalapítvány rengeteg helyen írt már az EGT/Norvég Alapból finanszírozott mobilitási programról. A programot hosszas előkészítés előzte meg, valójában már 2005-től datálódik az indulás – a lezárás pedig most 2010-ben jött el: egy 5 éves periódus zárul le az előkészítéstől a pályázati alap meghirdetésén át a projektek megvalósításán, ellenőrzésén át egészen az utolsó disszeminációs tevékenységig.

A Tempus Közalapítvány arra nyert támogatást, hogy 267 millió forintot meghatározott témák mentén, többféle nemzetközi mobilitás céljára megpályáztasson a magyar felsőoktatási, közoktatási és szakképző intézmények között.

A 2007. december 10. pályázati határidővel 39 intézmény összesen 79 pályázatot adott be. A támogatási igény meghaladta a rendelkezésre álló keretet, így egy fordulóban sikerült lekötni a rendelkezésre álló keretet, összesen 63 projekt között. A felsőoktatás bizonyult a leginkább aktívnak, hiszen a pályázatok döntő többségét – 79-ből 52-t – egyetem, főiskola vagy azok valamely kara adta be, így a nyertesek között is ők voltak a legnagyobb arányban.

Az eredmények

A támogatott 63 projektből összesen 59 valósított meg különböző mobilitást. A legnépszerűbb forma a rövidebb tanulmányút volt: 31 projektben összesen 238 fő utazott Norvégiába vagy Izlandra.

Azért is lehetett a tanulmányút a legnépszerűbb mobilitási formája a pályázattípusnak, mert a pályázati alap hátterében éppen a szakmapolitikai célokhoz való jobb kapcsolódás, felzárkózás állt. Így a mobilitás mint tevékenység mellett egy-egy kapcsolódó témát is be kellett jelölni, ami lehetett tananyagfejlesztés; az oktatók, tanárok folyamatos képzése; az oktatás nemzetköziesedése, minőségbiztosítás vagy éppen a képzettségek és kompetenciák átláthatóvá tétele. A 11 választható téma közül végül a kicsit általánosabb oktatás nemzetköziesedése szerepelt legtöbbször a megvalósult projektekben (39%), de a tananyagfejlesztés (20%) és a minőségbiztosítás (10%) is többször visszaköszönt.

A teljes mobilitás 59%-a szakértők, oktatók, tanárok részvételével teljesített tanulmányút, illetve tapasztalatcsere volt, emellett a hallgatói mobilitás 18%-ot tett ki az összes

mobilitásból, míg a szakmai gyakorlatok 12,5%-ban részesedtek. Így összességében végül 405 fő utazott: ebből 301 fő Norvégiába, 74-en Izlandra, 25-en mindkét országba mentek, 5 fő pedig Liechtensteinben teljesítette egyetemi szemeszterét.

A program egyik sajátos vonása volt, hogy nemcsak kimenő mobilitást finanszírozott, hanem a kölcsönösség jegyében, a partner intézményektől Magyarországra irányuló mobilitást is támogatta. Így 151 fő jöhetett Magyarországra – természetesen a norvég beutazók voltak túlsúlyban, onnan 132 fő, míg Izlandról 19 fő érkezett hozzánk. A mobilitások típusát tekintve ugyanaz a megoszlás figyelhető meg: a tanulmányutak voltak a legnépszerűbbek, a sorban a szakmai gyakorlatok következnek, ellenben a hallgatói mobilitás kevésbé volt népszerű.

Az eredményeket a TKA a 2010 májusában megrendezett zárókonferencián összegezte, illetve egy kétnyelvű kiadványban olvashatók a legsikeresebb projektek beszámolói, mely elérhető elektronikusan is a TKA honlapjáról: www.tka.hu » Könyvtár

Érdekességek

A pályázókat, a projekteket megvizsgálva néhány érdekes adatot találunk. A támogatás legnagyobb arányban a felsőoktatásnak jutott, így a „legek" is az egyetemek, főiskolák nevéhez fűződnek. A legtöbb projektet a Szegedi Tudományetem valósította meg (7 projekt), és így a legtöbb támogatás is hozzájuk került (kb. 24,5 millió Ft). A legtöbb kiutazás a Szolnoki Főiskolához fűződik (46 fő), a leghosszabb kinntartózkodást pedig a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem hallgatói, oktatói teljesítették: a 24 résztvevő összesen 344 hetet töltött a partnerországok valamelyikében tanulással vagy tapasztalatcsere céljából.

Ebben a pályázattípusban nem határolódtak el a különböző oktatási szektorok: a meghatározott témák és mobilitási típusok mentén szinte mindegyik oktatási szint találhatott magának megfelelő pályázati formát. Ez a témák igen színes tárházát eredményezte: a geotermikus energiától a drámapedagógián és mikrotörténelmen keresztül egészen a logisztikáig sok szakterület jelent meg a projektekben.

Folytatás

A folytatás már egy ideje körvonalazódik: az EGT/Norvég alap következő szakaszára már biztosan sor kerül 2009–14 között. A témák és prioritási területek közül a legnagyobb arányban a környezet- és a klímaváltozás kap majd támogatást. A humánerőforrásba történő befektetés továbbra is fontos téma marad, és örvendetes, hogy a több országban is megvalósult hasonló mobilitási programok pozitív eredménye meghozta gyümölcsét: a prioritási területek között ott találjuk a mobilitást elősegítő ösztöndíjakat is. •

További információ a folytatásról a www.eeagrants.org oldalon érhető el.

BALLA ÁGNES

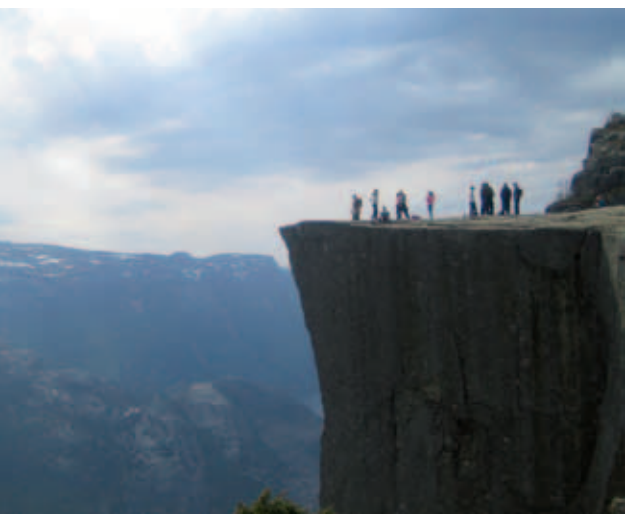

Várható változások 2011-re az EURÓPA A POLGÁROKÉRT PROGRAM kapcsán

AZ EURÓPA A POLGÁROKÉRT PROGRAMON IDŐRŐL IDŐRE APRÓBB VÁLTOZTATÁSOKAT HAJTANAK VÉGRE, FELHASZNÁLVA A PÁLYÁZTATÁS SORÁN SZERZETT TAPASZTALATOKAT ÉS ÉSZREVÉTELEKET.

Kiemelt témák

A program kiemelt témái is évről évre változnak, annak megfelelően, hogy az Európai Bizottság milyen témákra kíván elsősorban fókuszálni, milyen problémákra keresi a megoldásokat. Ez 2011-ben sem lesz másként. Ennek megfelelően a következő prioritásokat fogalmazták meg a következő évre:

- A civil társadalom bevonása vitákba, egyeztetésekbe; aktív szerepvállalásra ösztönzése olyan tevékenységekben, mint például az Európai Unióval kapcsolatos tudatosság erősítése, beleértve a Lisszaboni Szerződés hatásait, különös tekintettel az európai állampolgári jogokra; továbbá az európai uniós eredmények láthatóbbá tétele, melynek egyik eszköze a május 9-i Európa Nap megünneplése lehet.

- Az állampolgárok felhatalmazása arra, hogy teljes szerepet játsszanak az EU demokratikus életében, és gyakorolják a kezdeményezés jogát; a részvétel előmozdítása az önkéntességen keresztül, összekapcsolva az Önkéntesség Európai Évével; továbbá egyenlő lehetőségek a politikai életben.

- A résztvevők tudatosságának növelése és mobilizálása, aktív szerepvállalásuk a kulturális akadályok áthidalásában, viták ösztönzése társadalmi összetartásról és a társadalmi megújulásról, illetve részvétel az Önkéntesség Európai Évében.

- A jelenlegi gazdasági helyzet hatásai és következményei; a 2020-as új európai stratégia társadalmi dimenziói – bevonva az állampolgárokat és a civil társadalmat, beleértve az önkénteseket is, hogy helyi szinten működő megoldásokat fejlesszenek tovább, és tapasztalatot cseréljenek róluk európai összefüggésben; a tudatosság fokozása, elmélyülés, párbeszéd a döntéshozókkal különösen azokról az aktuális uniós témákról, melyek hatással vannak az állampolgárok mindennapi életére (kormányzás, klímaváltozás, fenntartható energia és a 2020-as európai stratégia gazdasági aspektusai), a 2010-es Szegénység és kirekesztés elleni küzdelem európai évének eredményeire építkezve.

A támogatási összegek alakulása 2011-ben

Két alprogramban várható változás. A testvérvárosi találkozók esetében a maximális támogatási összeg 22 000 euróról 25 000 euróra növekszik. Az átalánydíjak kiszámítása is változik. Az országonkénti napidíjak helyett átalányösszegeket határoztak meg, mely a résztvevők számától és a találkozó időtartamától függ. Kétféle hosszúságú találkozót különböztetnek meg: a legalább 10 napig tartó, illetve a 10 napnál hosszabb időtartamú találkozót. Résztvevők szerint nézve minimum 25 és 40 fő közötti találkozót lehet szervezni. Ha a maximális támogatásra tartanak igényt, akkor 176 vagy annál több fős találkozót vagy 10 napnál hosszabb időtartamú eseményt kell szervezni. Az ezzel kapcsolatos részletes táblázatot a 2011-es felhívás tartalmazza majd.
A civil szervezetek által kezdeményezett projektek esetében a nem „esemény jellegű", vagyis a számla alapú elszámolást igénylő projektek esetében figyelhető meg változás: míg 2010-ben az ilyen jellegű projektek elszámolható költségeinek 60%-át támogatták, addig ez 2011-ben 70%-ra emelkedik.

Várható határidők

Határidők tekintetében nem lesznek különösebb változások, a 2010-ben bevezetett határidők 2011-ben is érvényesek lesznek. Az egyetlen kivételt az Aktív európai emlékezet jelenti, ahol az április 30-i határidőt június elsejére módosították. •

HORVÁTH KATALIN

ÖNKÉNTESSÉG az Európai Unióban

Az uniós tagállamok nemzeti felmérései 92–94 millió főre teszik az önkéntes tevékenységben részt vevők számát. Ez a felnőtt lakosság 22–23 százalékának aktivitását jelenti. A nemzeti felmérések adatai alacsonyabb szintű részvételt mutatnak ki, mint a kulcsfontosságú európai, nemzetközi felmérések, ami az eltérő módszertannal, a vizsgált célcsoportok különbözőségével, a mintavétel eltérő nagyságával magyarázható. Amennyiben reális képet akarunk kapni az európai uniós önkéntesség tényleges mértékéről, össze kell vetnünk a páneurópai és a nemzeti felmérések eredményeit.

Mindkét forrás szerint Svédországban, Hollandiában, Dániában, Finnországban és Luxemburgban a legmagasabb az önkéntesek száma. Viszonylag magas Ausztriában, az Egyesült Királyságban és Szlovákiában, alacsony vagy relatíve alacsony szintű Bulgáriában, Litvániában, Lengyelországban, Romániában és Spanyolországban. A különböző magyarországi felmérések adatai igen nagy eltéréseket mutatnak; a felnőtt lakosság 5,5 és 40 százaléka közé helyezve az aktív résztvevők arányát.

Az önkéntességi hajlandóság tagállamonként eltérő, azonban összességében elmondható, hogy az elmúlt évtizedben növekvő tendenciát mutat. Az egyre szélesebb körű elterjedés a növekvő szociális érzékenységgel és a környezettudatosság erősödésével magyarázható.

Az önkéntes szerepvállalásban megfigyelhető a nemek részvételi arányának eltérése, ami egyértelműen kimutatható bizonyos területeken (sport, egészségügy), valamint meghatározott feladatkörökben (vezetői, működtető feladatok). Általánosságban elmondható, hogy vagy magasabb a férfi önkéntesek száma, vagy pedig megegyezik a férfi-nő arány. Ez az eltérés sok országban arra vezethető vissza, hogy a legtöbb önkéntest vonzó terület a sport, amely hagyományosan inkább a férfiak körében népszerű. A résztvevők aránya eltér korcsoportonként, iskolázottság szempontjából és foglalkoztatottság szerint is. A 30–50 év közötti, magasabban iskolázott, munkaerőpiacon aktív polgárokra a legjellemzőbb az önkéntes aktivitás. A legnépszerűbb, a már korábban említett sport mellett a szociális, egészségügyi, vallásos, kulturális, szabadidős területen; valamint az oktatás, képzés, kutatás terén történő szerepvállalás.

Az elmúlt évtized népszerűsödési trendje ellenére még mindig sok kihívással kell szembenéznie az önkéntes szervezeteknek helyi, regionális, országos és uniós szinten is. Az intézményi és a jogi keretek is javításra, felülvizsgálatra szorulnak. Nagyon kevés országban van például nemzeti önkéntes stratégia. Nincs egységes mód a szabályozásra, aminek fő oka az önkéntességnek nemcsak egy adott országon belüli sokfélesége, hanem az önkéntes szektor tagállamonkénti rendkívüli összetettsége is. A fenntartható finanszírozás kérdése is jelentős kihívást jelent. A legfőbb forrás még mindig a közpénz, azonban ezzel párhuzamosan a magánszektorból érkező támogatások mértéke is szilárdan, egyenletesen növekszik.

Az önkéntesség elismertségének, társadalmi elfogadottságának növeléshez fontos tudatosítani, népszerűsíteni azokat az előnyöket, pozitív hatásokat, amik a népesség széles körének életminőségére befolyással vannak.

Az önkéntesség gazdasági értéke tagállamonként széles skálán mozog: a GDP kevesebb mint 0,1 százalékától (Szlovákia, Lengyelország, Görögország), egészen a jelentékeny részaránynak számító 3–5 százalék közötti értékekig (Ausztria, Hollandia, Svédország). A gazdaságra kifejtett pozitív hatáson kívül létezik az önkéntességnek egy társadalmi és kulturális dimenziója is. Az önkéntes tevékenység sok formája erősíti a szociális kohéziót, és elősegíti a társadalmi integrációt. Az egyén szintjén pedig hozzájárul az egyes emberek azon érzéséhez, hogy képesek hatékonyan fellépni a társadalmi problémák ellen. Az önkéntesség elősegíti az aktív állampolgárságot, ezáltal is hozzájárulva a civil társadalom erősödéséhez, valamint a demokratikus értékek egyre szélesebb körű érvényesüléséhez. ●

LÓCSI ANNA

2010 februárjában az Európai Bizottság Önkéntesség az Európai Unióban címmel tette közzé jelentését, melynek főbb megállapításait az alábbiakban foglaljuk össze.

Forrás: Volunteering in the European Union, Educational, Audovisual & Culture Executive Agency, Directorate General Education and Culture, Final Report submitted by GHK, 17 February 2010, Executive summary http://ec.europa.eu/citizenship/eyv2011/doc/Volunteering%20in%20the%20EU%20Final%20Report.pdf

Folytatódik az előző számban elkezdett sorozatunk, melyben hasznos pályázati tanácsokat próbálunk adni kezdő pályázóinknak.

PÁLYÁZATI TIPPEK A LEGJOBBAKTÓL

Amikor beszélgetni kezdtünk arról, hogy miről is szóljon ez a cikk, sok minden felmerült: kérdések és válaszok, milyen témában és hogyan, és végül arra jutottunk, hogy ki is adhatna autentikusabb választ a felmerülő kérdésekre, mint azok a koordinátorok, akik már régóta rutinosan pályáznak. Felkértünk ezért néhány, kiemelkedő színvonalú nemzetközi projekt megvalósításáért idén nívódíjat nyert koordinátort, hogy mondják el, ők hogyan csinálják.
Lássuk hát, mit tanácsol Magyar Miklósné, a nyíregyházi Sipkay Barna Kereskedelmi, Vendéglátóipari, Idegenforgalmi Szakközépiskola és Szakiskola Comenius projektjének koordinátora, Becsákné Szőke Éva, a tatai Értük Velük Egyesület Leonardo da Vinci projektjének koordinátora és Németh Judit, a Pécsi Tudományegyetem Erasmus koordinátora.

Hogyan találtak olyan témát a projektjükhöz, ami a külföldi partnereket is érdekelte, az intézmény is hasznosnak érezte, és a tanulókat is meg tudta mozgatni?

MAGYAR MIKLÓSNÉ: A témaválasztás általában iskolánk profiljával kapcsolatos, ebből következően intézményünk is hasznosnak ítéli meg. Rendszerint mi kezdeményeztük a projekteket, és tettünk javaslatot a témát illetően. Az a tapasztalatunk, hogy ha egy konkrét témával hozakodunk elő, és azt elég részletesen kidolgozzuk, vonzóvá tesszük, akkor a külföldi partnerek is nagyobb érdeklődést mutatnak, illetve konkrét javaslatokkal gazdagítják az általunk javasolt témát a projekt előkészületi szakaszában. Igyekszünk olyan témákat választani, amely érdeklődésre tarthat számot minden iskolatípus számára, és gazdag tartalmi vonatkozásaiban. Az is fontos, hogy a projekttermék hasznos gyakorlati célokat szolgáljon. A témákat diákjainkkal is megvitatjuk, mindig kikérjük a véleményüket, és maximálisan igyekszünk őket az előkészítés szakaszába is bevonni. Úgy gondoljuk, ha egy téma megmozgatja a tanulók kreativitását, és igazi kihívást jelent számukra, akkor az sikeres lesz.

Hogyan győzték meg a tantestületet és az igazgatót, hogy belevágjanak egy nemzetközi együttműködésbe?

MAGYAR MIKLÓSNÉ: A tanárokat motiválja, hogy a hagyományos pedagógiai módszerek mellett újszerű, a diákokat jobban aktivizáló csoportmunkára és kooperatív módszerek kipróbálására nyílik lehetőség. Sok tanárt motivál a sikerélmény, és az, hogy közösen képesek vagyunk olyan eredmények elérésére, amit egyedül nem tudnánk megvalósítani.

A projekt irányítása és szervezése területén is sok új készségre tehetünk szert, amit a projektben dolgozó tanárok igazi kihívásként élnek meg. Új értékelési és disszeminációs módszereket sajátítunk el, megtanuljuk a projektmenedzsment lépéseit. A tanárok szívesen használják a projektmódszereket, és egyre többen beiktatják a különböző elemeket tanítási óráikba.

A külföldi utakra való készülődés és a kiállítások alkalmával, valamint a partner országokba történő látogatások során sok új dolgot megtanulunk egymás kultúrájáról, hagyományairól, szokásairól, és életre szóló barátságokat köthetünk partner országaink tanáraival. Nem utolsó szempont, hogy iskolánk hírneve is nő, hiszen rendszeresen hírt adunk eredményeinkről a helyi sajtóban is. Mindez meggyőzően hat a tantestület számos tagjára.

BECSÁKNÉ SZŐKE ÉVA: Mivel a tanulmányút lehetőséget adott egy európai uniós programban való részvételre, egy jóléti társadalom fogyatékosokat ellátó rendszerének, az őket befogadó, jól működő munkaiskola megismerésére, az intézmények vezetői eleve olyan személyeket delegáltak a programba, akiknek munkájához a megvalósított munkaprogram segítséget, új ötleteket nyújthat. A tapasztalat az volt, hogy nyitott, innovatív szemlélettel rendelkező pedagógusok vettek részt a programban, akikre mintegy kiégés elleni tréningként is hatott az utazás, újult lendületet, megújulást eredményezve munkájukban.

Mi a sikeres munkamegosztás titka? Hogyan tudták bevonni a munkafolyamatokba a kollégákat, tanárokat, diákokat?

MAGYAR MIKLÓSNÉ: Az iskola munkatársai között minőségi együttműködés folyik. Az egyes feladatokat ésszerűen osztjuk fel egymás között, a kapcsolattartás is folyamatos. Napi szinten folynak egyeztetések a valós együttműködés és eredményes munkakapcsolat érdekében. A projekt megvalósításában a tanári karból többen is részt vesznek, mind a nyelvtanárok, mind az érintett szaktanárok lelkesen segítik a közös munkát. Mindenkiben tudatosult, hogy egy hajóban evezünk, egymásra vagyunk utalva a közös feladatok sikerre juttatásában és céljaink megvalósításában, és ezáltal erősödik az összetartás intézményünk munkatársai között. Az együttműködő tanárok példaként szolgáltak a tanulói együttműködés formáinak kialakításához, amit a diák-koordinátor példája is jól tükröz. Az ő feladata, hogy összefogja a diákokat, és emlékeztesse őket a feladatok elvégzésére is.

BECSÁKNÉ SZŐKE ÉVA: A projekt eredményes megvalósítását segítette, hogy egy olyan intézmény, projektkoordinátor vállalta fel annak összefogását, amely hosszú évek óta eredményes tanulói Leonardo mobilitási programokat bonyolít le. A részt vevő intézmények delegált képviselőit „élménygazdag" felkészítő tréninggel motiváltuk, a feladatok felvállalása pedig az előzetesen összeállított feladat- és ütemterv szerint, önkéntes alapon történt.

NÉMETH JUDIT: Az Erasmus program intézményi megvalósításában a Pécsi Tudományegyetemen a kari koordinátorok együttműködnek az intézményi koordinátorral. A karok a tanszéki koordinátorok, oktatók bevonásával szakmailag egyeztetik a szerződések akadémiai tartalmát.

Hogyan tudták beépíteni a projekt eredményeit az intézmény életébe?

MAGYAR MIKLÓSNÉ: Mivel a projekttémák szorosan kapcsolódnak az iskola profiljához, ezért elég könnyű a feladatainkat és eredményeinket beépíteni az iskolánk életébe és a helyi tantervbe is. Angol órákon anyagokat gyűjtünk, riportokat és kérdőíveket állítunk össze. Gasztronómia órákon a diákok recepteket készítenek. Marketing órákon megtervezik a kiállításokat, anyagokat gyűjtenek, meghívókat terveznek. Informatika órákon powerpoint prezentációkat, kisfilmeket készítenek, és multimédiás trükköket sajátítanak el.

Az egyes külföldi projekttalálkozókról – hazaérkezésünk után – rendszeresen tartunk fórumokat és kiállításokat az iskolában, ahová az érdeklődő diákok és szülők mellett az iskolavezetőség is meghívást kap, így teljes mértékben bepillantást nyerhetnek a projekt munkafolyamataiba. Diákjaink rendszeresen írnak az iskolaújságba cikkeket, amelyben beszámolnak eredményeinkről és az elvégzett feladatokról.

BECSÁKNÉ SZŐKE ÉVA: Szakértői tanulmányút révén a projekt eredményeinek beépítése más-más szinten történt. A szorosan vett szakmai kezdeményezések, eredmények mellett kiemelném a vezetői szemléletben, „életfilozófiában" bekövetkezett változást.

NÉMETH JUDIT: Az egyetem célja, hogy növeljük hallgatóink, oktatóink részvételét a programban, hogy évről évre több külföldi hallgatót és vendégoktatót fogadjunk. A PTE vezetése a mobilitás mellett a hallgatók külföldi szakmai gyakorlatának megvalósítását kiemelt fontosságú feladatként határozta meg, valamint az egyetem szakmai gyakorlati helyként is fogad külföldi hallgatókat. Célunk növelni az adminisztratív személyzeti mobilitási programban részt vevő kollégáink számát, hogy így minél több szervezeti egység munkatársát ismertessük meg a program kínálta lehetőséggel.

Sokan azért nem mernek belevágni a pályázásba, mert attól félnek, hogy rengeteg adminisztrációval jár egy projekt végrehajtása. Milyen tippeket tudnának adni a projekt adminisztrációját illetően kezdő pályázóknak?

MAGYAR MIKLÓSNÉ: Az adminisztráció csak az elején tűnik soknak, és egy idő után rutint szerezhetünk ebben is. Ha rendszeresen vezetjük a projektnaplót, amelynek vezetésére egy tanár-diák páros a legalkalmasabb, akkor az évközi és projektzáró beszámoló elkészítése nagyon egyszerű és könnyű munka lesz. A projektnapló tartalmazza az elvégzett feladatokat és tevékenységeket, elért eredményeinket, a projekt költségeit, esetleges nehézségeket és felmerülő problémákat, valamint értékelési módszereinket. Természetesen online formában, a számítógépen vezetjük.

Szilárd meggyőződésünk, hogy a projektben dolgozó tanárok és diákok számos olyan készséget sajátítanak el a projekt folyamatai során, amelyeket a mindennapi és magánéletükben is sikeresen kamatoztathatnak.

BECSÁKNÉ SZŐKE ÉVA: A projekt lebonyolítása vitathatatlanul sok szakmai és pénzügyi adminisztrációt jelent. Ezek eredményes megvalósításában azonban nagyon sok segítséget nyújtanak a Tempus Közalapítvány által szervezett elméleti és gyakorlati tréningek, a RAP4Leo adatbázisban, illetve a Közalapítvány honlapján közzétett dokumentum minták, valamint a Közalapítvány munkatársainak személyes és telefonos konzultációja. Az ugyancsak a honlapon megtalálható projektmenedzsment kézikönyvet tanulmányozva sok hasznos ismeretre tehetünk szert a szakmai és pénzügyi elszámolások vonatkozásában.

Egyesületünk esetében a pályázat elnyerése után, a feladatok egyszerűsítése végett saját dokumentumtárat hoztunk létre, melyben megtalálható minden fontos dokumentum.

NÉMETH JUDIT: Az Erasmus intézményi pályázat benyújtásához rendelkezésre álló online felület segíti a pályázót teendői lebonyolításában. A részletes kitöltési útmutató megfelelő támpontokat biztosít a felület használatához. Számos, a program szempontjából nélkülözhetetlen információ magyar nyelven is rendelkezésre áll. ●

CSEKE BETTINA

ADD TOVÁBB!

DISSZEMINÁCIÓS ÖTLETEK

MINDEN COMENIUS PROJEKT ESETÉBEN FONTOS SZEMPONT, HOGY AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS EREDMÉNYE NE EGY-EGY OSZTÁLY MAGÁNÜGYE MARADJON, HANEM A LEHETŐ LEGSZÉLESEBB KÖRHÖZ ELJUSSON.
A PROJEKTEKRŐL SOKSZOR ESIK SZÓ AZ ISKOLAI RENDEZVÉNYEKEN, ESETLEG SZAKMAI ÉRTEKEZLETEN SZÁMOLNAK BE A RÉSZTVEVŐK A TEVÉKENYSÉGÜKRŐL, NÉHA A MEGYEI HÍRLAP IS HÍRT AD EGY-EGY ÉRDEKES EGYÜTTMŰKÖDÉSRŐL, DE SZÁMOS MÁS MÓDSZER ÉS ESZKÖZ LÉTEZIK ARRA, HOGY A MEGSZERZETT TUDÁS ÉS TAPASZTALAT KÖZKINCCSÉ VÁLJON.
NÉHÁNY ILYEN ÚJ ÉS INNOVATÍV MÓDSZERRE MUTATTAK PÉLDÁT A MÁJUSBAN RENDEZETT TEMATIKUS MONITORING SZEMINÁRIUM ALKALMÁVAL PÁLYÁZÓINK, EZEK KÖZÜL ADUNK KÖZRE EGY VÁLOGATÁST.

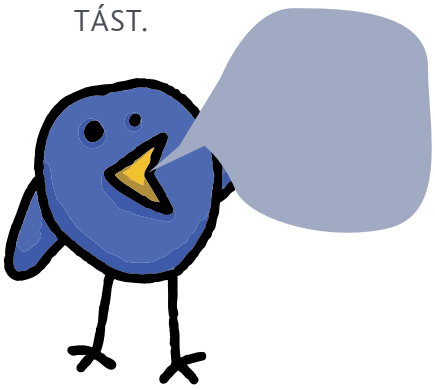

PATS KRISZTINA
Kossuth Lajos Közgazdasági és Humán Szakközépiskola, Tatabánya
A projekt címe: Ungarn, Deutsche, Ungarndeutsche. Lebenswege, Lebensspuren und die Sprache als Weg zueinander

Projektünk megvalósítása során törekedtünk arra, hogy eredményeinket minél többen megismerjék. Ez vonatkozott a projekt tartalmára és az alkalmazott módszerre is. Projektünk a magyarországi németek történelmével foglalkozik a betelepítéstől a kitelepítésig, valamint a kitelepített magyarországi németek mai életével Németországban és az itthon maradt magyarországi német kisebbség sorsával.
A projekt során született interjúkat bemutattuk az általános művelődési központban, ahol a kiállítással egy időben több, a nagyközönség számára is nyilvános esemény zajlott. A kiállításról DVD készült, amit a német nemzetiségi iskolák körében terjesztünk.
Iskolánk az internetet is segítségül hívta a terjesztéshez. Twitteren már a kiállítás megnyitása után megjelentünk, hogy diákjaink és az iskolánk iránt érdeklődő szülők, illetve bárki más is tájékozódhasson a projektünk eredményeiről.

MONOK PÉTER
Kossuth Lajos Gimnázium Kossuth Lajos Általános Iskolája, Tiszafüred
A projektek címe: Comenius Games és Save Water, Save Life

Minden projekttalálkozóról egy rövidfilmet készítünk (klip formájában zenével, feliratokkal vagy zenével és szövegalámondással). Ezeket a filmeket a helyi televízióban mutatjuk be. Nagyon jó érzés, amikor ismerősök megállítanak az utcán, és érdeklődnek a projektek eseményeiről. Gyakran a filmek mellett a találkozókon részt vevő tanulókkal, tanárokkal is készít interjút a helyi televízió az elvégzett munkáról és a megszerzett tapasztalatokról. Ezeket a filmeket a weboldalon is közzétesszük, hogy onnan is elérhetőek legyenek.

BÉLÁDI MAGDOLNA
Hunfalvy János Fővárosi Gyakorló Kéttannyelvű Külkereskedelmi, Közgazdasági Szakközépiskola, Budapest
A projekt címe: Európa ízei (Les Saveurs de l'Europe)

Iskolai szinten a kéthavonta jelentkező iskolai híradónkban mutatunk be riportot projektünk legújabb fejleményeiről. A Mátyás korabeli ételekről készített műsorunkat az iskola minden tanulója és a teljes tanári kara látta.
2009 decemberében a Fővárosi Pedagógiai napok keretében tartott bemutató óránkon a dijoni Les Arcades Gimnázium igazgatója és tanárai is jelen voltak. Nagy elismeréssel szóltak az addig elért eredményekről.

DISSZEMINÁCIÓ = Szó szerint latinul: magvetés – Akkor az igazi, ha a mag ki is sarjad és szárba szökken.
DISSZEMINÁCIÓ = A szakmai közvélemény tájékoztatása is, de ez önmagában nem elég.
DISSZEMINÁCIÓ = Az eredmények, tapasztalatok, módszertan, know-how hatékony átadása olyan formában, hogy azt az átvevők adaptálják, és sikeresen alkalmazzák.
DISSZEMINÁCIÓ = A támogatások, a közpénz eredményes felhasználása láthatóvá válik.
DISSZEMINÁCIÓ = Szakmai presztízst jelent, és „megrendeléseket" hoz az intézménynek – módszertani központtá válás, új ügyfelek szerzése, új fejlesztési partnerségek.
MIT DISSZEMINÁLJUNK? – Projekttermék, módszertan, tapasztalatok, tanulságok, elérhetőségek (terméké is).
KINEK DISSZEMINÁLJUNK? – A helyi, térségi, országos és/vagy nemzetközi célcsoportot a terjesztendő eredmény relevanciája és a meglévő kapcsolatrendszerünk határozza meg.
A DISSZEMINÁCIÓ MÓDJA legyen az adott célcsoport számára testreszabott.
A DISSZEMINÁCIÓ ESZKÖZEI lehetnek médiamegjelenések, rendezvények, stb.
BELSŐ DISSZEMINÁCIÓ: ne felejtsük el házon belül sem terjeszteni az eredményeket, átadni tapasztalatainkat!

A cikkben megjelenő, a disszeminációval kapcsolatos jó tanácsok, ötletek a Tempus Közalapítvány szakértője, Kellermann Éva által tartott témafelvezető előadásban hangzottak el.

POLÁNYINÉ TAKÁCS JUDIT
Teleki-Wattay Művészeti Iskola, Pomáz
A projekt címe: Together in Music and Art

Jógyakorlat-gazdaként részt veszünk egy kiállításon, melyet az EDU-COOP Pedagógiai Intézet Coop System programirodája szervez „Jó gyakorlatok börzéje" témakörben, a potenciális referencia intézmények és jógyakorlat-gazdák aktív részvételével. Ennek a workshopnak célja a koncentrált piac létrehozása, a jó gyakorlatot keresők és kínálók egymásra találásának segítése a közép-magyarországi régióban. A workshop kiállítás és vásár jellegű, ahol lehetősége nyílik a potenciális referencia intézményeknek és jógyakorlat-gazdáknak a nyilvános jó gyakorlataik prezentációjára, valamint stand felállítására, ahol közvetlenül teremthetnek kapcsolatot a potenciális vásárlóikkal.

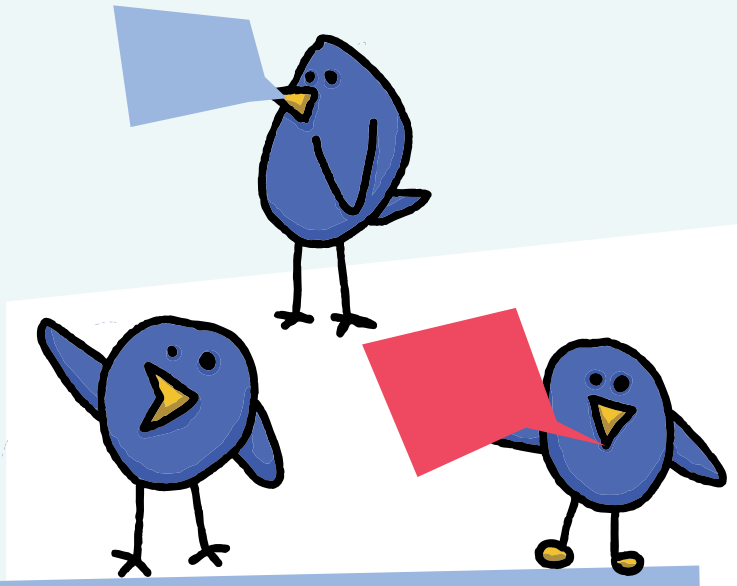

KEMÉNY ISTVÁN
Kandó Téri Általános Iskola, Budapest
A projekt címe: Living Around Europe

A megvalósítási terv egyik pontja volt, hogy szinkronizáljuk az iskola tömegrendezvényeit és a projekt feladatait. Pl. az iskola harmincéves évfordulója májusban érdeklődő és közreműködő tömegeket vonz többnapos rendezvénysorozat keretében. Kapcsolódva az iskola nagy rendezvényeihez több száz szülő számára vált projektünk valósággá, amikor az iskola szabadtéri főzőversenyén a műsort szolgáltató iskolai csoportok között, az Európai Nyelvek Napja záróeseményével is együttműködve, közös előadásban hangzott el a projekt saját dala: Living In Europe.

BALOGH DEZSŐ
Váci Mihály Kollégium, Budapest
A projekt címe: Vizek, városok (De l'eau, des villes / Water and Cities)

Ifjúsági fórumokon és diáktanácsi közgyűléseken színes, mozgóképes élményszerű prezentációkkal, beszámolókkal tesszük ismertté a projekt eredményeit, történéseit, sikereit, felhívásokat teszünk közzé, értékeljük a projektben részt vevők munkáját.
Kollégiumunk a Fővárosi Pedagógiai Intézet folyóiratában, a Pedagógiai Szemlében tájékoztató beszámolót jelentetett meg projektmunkánkról.
A különféle projekttermékeket nagyon szép kivitelben lehet elkészíteni, és a helyi könyvtárakban elhelyezni. Ezek a dokumentumok az intézménybe látogató személyek számára érdekes és tanulságos beszámolók lehetnek.

SZŰCS MARIANNA
Terézvárosi Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakiskola, Budapest
A projekt címe: Working Culture

A Facebookon létrehoztunk egy csoportot, ahol a tanárok és a diákok is tagok, így ott is tartjuk egymással a kapcsolatot. Meghívásos alapon működik a tagfelvétel, illetve kérni is lehet a tagságot.
Az iskolai újság (Suliharsona) különszámot jelentet meg a projekttalálkozók kapcsán, amelyeket a partneriskoláknak is eljuttatunk.
Az iskolai hangosbemondón keresztül is tájékoztatjuk a diákokat és egyben a tanárkollégákat a programról.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: KISS TÍMEA ÉS SZABÓ CSILLA

HETI TERV: EGYÉNI TEMPÓ ÉS ÖNISMERET

egy tanárasszisztensi időszak tapasztalatai

Tanulás heti terv szerint

A heti terv szerinti tanulás során a diákok tankönyvek nélkül tanulnak, a tanárok készítik elő hétről hétre a feladatokat, választják ki számukra az olvasmányokat. Az időbeosztás is eltér a megszokottól, nincs minden óra között szünet, csak két nagy szünet van, viszont ha valaki az órán elfárad a figyelésben, felállhat, mozoghat. A heti terv írja elő az adott héten elsajátítandó tananyagot, tartalmazza a házi feladatokat, a gyorsabban tanuló gyerekek számára a plusz feladatokat. Lehetővé teszi, hogy a gyerekek a saját tudásuknak, képességeiknek megfelelően dolgozzanak, de azt is tudatosítja bennük, hogy a későbbi életük során egy-egy feladatot bizonyos határidőre, előre meghatározott keretek között kell elvégezniük, és maguknak kell beosztaniuk az idejüket. Tudniuk kell, mihez mennyi időre és gyakorlásra van szükségük.

Ez azonban nem azt jelenti, hogy nincs órarendjük. A heti terv előírja a tantárgyanként elvégzendő feladatokat, amelyeket a tanulók minden tanórán a tanári magyarázat és a közös munka után végezhetnek el. Így megtörténhet például, hogy egy matematika óra végén a német heti tervükön dolgoznak a gyerekek, az viszont nem fordulhat elő, hogy az egyik tantárgy heti tervének feladatait teljesen befejezik, a másik tantárgyéhoz hozzá sem fognak. A heti tervvel történő tanulás segítségével eljutnak a diákok az önállóságnak arra a fokára, hogy többnyire fel tudják mérni, melyik tantárgy feladataihoz van szükségük több, melyikhez kevesebb időre. A heti terv tehát amellett, hogy egyéni tanulási tempót biztosít, felelősségérzetet és önismeretet nyújt a tanulók számára. A heti terv alapján történő tanulásban sokkal kevesebb az írásbeli és a szóbeli számonkérés, s ebben rejlik az egyik veszélye is: ha nincs rendszeres ellenőrzés, akkor megtörténhet, hogy egy tanuló annak ellenére nem sajátít el egy tananyagrészt, hogy a heti tervének a végére ért.

A heti tervhez gyakran, de nem kötelezően kapcsolódnak projektek is. Egy projekt során a diákok egy egész héten át, több tantárgy nézőpontjával, módszereivel megvizsgálnak egy témát. Ez a tantárgyközi, témaközpontú megközelítés számos összefüggést mutat meg, amelyet más módszerek alapján tanuló diákok sokszor idősebb korukban sem ismernek fel. Egy szemléletes példát alkalmazva, ha a heti projekt témája a táplálkozás, akkor környezetórán az egészséges életmódról beszélnek, matematika órán bevásárlással kapcsolatos számolási feladatokat végeznek a gyerekek. Nem minden heti tervet kell egy-egy projekt köré szervezni, és az sem szabály, hogy egy projekt csak egy hétig tarthat. Azok a projektek, amelyek láthatóan örömet okoznak a gyerekeknek, két-három hétig is eltartanak, újabb és újabb tennivalókkal egészülve ki.

Meseprojekt

Mivel a hat-tízéves korosztály még különösen fogékony a mesékre, meseprojektek megvalósítása rendkívül sok pedagógiai cél elérésében segíthet. Az alsó tagozatos gyerekek még belefeledkeznek a tündérekről, boszorkányokról szóló történetekbe, de már meg lehet velük vizsgálni a valóság és a mese közötti kapcsolatot is. Az iskolai erőszak elleni küzdelemhez például jól illeszkedik az a magyar népmese, amelyben a róka a ravaszságával segít a szegény embernek, hogy legyőzze a medvét, aki fel akarja falni őt. A szegény ember a rókától tanulva túljár még magának a rókának az eszén is, hiszen kutyaugatást utánozva elriasztja, mikor az jutalmát követeli. Az erőszakmentes nevelés programjához a projekt annyiban kapcsolódhat, hogy a gyerekek felismerhetik, a róka és a szegény ember ravaszsággal, furfanggal jóval többet ér el, mint a medve erővel. A meséhez kapcsolódó feladatok, melyeket célszerű kis csoportokban megoldani, a gyerekek különböző képességeinek fejlesztését szolgálják. A csoportbeosztásról számok húzásával dönthetünk, mindenki abba a csoportba kerül, amelynek a számát kihúzza. A csoportban végzett munka során elengedhetetlen az olyan gyerekek közötti együttműködés is, akik egyébként nem szívesen játszanak egymással, hiszen a feladat megoldásában a csoport minden

„Egy projekt során a diákok egy egész héten át, több tantárgy nézőpontjával, módszereivel megvizsgálnak egy témát. Ez a tantárgyközi, témaközpontú megközelítés számos összefüggést mutat meg, amelyet más módszerek alapján tanuló diákok sokszor idősebb korukban sem ismernek fel.”

COMENIUS

tagjának részt kell vennie. A csoportok különböző feladatokat kapnak.

Az első csoport a mese egy jelenetéről tudósít, mintha a csoporttagok újságírók lennének. Ez a feladat a gyerekek különböző stílusokra való érzékenységét aktiválja. Különös, vicces ízt kölcsönöz a feladat megoldásának, hogy egy mesebeli eseményről kell valósághűen beszámolni. Rendkívül izgalmas a gyerekek számára, ahogyan a mesebeli történés a riporteri stílus révén valóságossá válik, és mégis mindenki tudja, hogy meséről van szó.

A második csoport tagjai érveket gyűjtenek, miért ne falja fel őket a medve. A feladat elvégzése lehetővé teszi a gyerekek számára, hogy beleéljék magukat a mesebeli szegény ember helyzetébe, arra készteti őket, hogy egy váratlan, ijesztő helyzetben is képesek legyenek érvelni. A feladat másik hozadéka az érvelési technika fejlődése lehet. A gyerekek komolyan végiggondolják, hogyan is lehetne meggyőzni egy félelmetes medvét arról, hogy ne falja fel őket. A legtöbb esetben olyan érvek születnek, amelyek az érvelés erősségét, logikusságát tekintve bármilyen vitahelyzetben megállnák a helyüket.

A harmadik csoport feladata, hogy játssza el, hogyan meséli el a szegény ember a családjának a medvével és a rókával való találkozását. Az egyes szám első személyű előadásmód újabb szerepjátékot kínál, és egy történés összefüggő, az eseménykor nem jelenlevő számára is érthető előadásmódját kívánja a szereplőktől. A szegény ember családját alakító szereplők pedig azt mutathatják meg, hogyan lehet az eseményeket nem személyesen megélő kívülállóként, a családi kötődés miatt mégis érintettként reagálni a történtekre. Előfordulhat az is, hogy a szegény ember és a felesége közötti párbeszéd eljátszásakor a gyerekek végül más befejezést választanak, mint az eredeti mesében, esetleg hozzáköltenek egy új mozzanatot (például bekenik a szegény embert sóval, hogy semmiképpen se falja fel őt a medve). A mozzanat, ahogyan hozzáköltenek a meséhez, mutatja, hogy igazán életre kel számukra a történet, hiszen hozzá mernek nyúlni, alakítanak rajta.

A negyedik csoport feladata, hogy egy rókás puzzle-t rakjon össze, és közben meg kell fogalmaznia a többiek és a csoport tagjai számára is a mese tanulságát. Fő tanulságként leszűrhetik például, hogy a róka veszélyes, vagy hogy furfanggal többet érhetünk el, mint nyers erővel. Még hetekkel később is előfordulhat, hogy egy-egy tantárgy tanulása közben eszükbe jut a mese valamelyik eleme, ami azt bizonyítja, hogy a meséből tanultak tantárgyakat átívelő tudássá válhatnak.

BALÁZS KRISZTINA
Comenius tanárasszisztensi gyakorlat
Ernst-Reuter-Schule, Neu-Eichenberg, Németország

HIÁNYPÓTLÓ KURZUS AZ ERASMUS PROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL

Erasmus intenzív program az Eötvös Loránd Tudományegyetem koordinálásában

Az Erasmus program legismertebb és legsikeresebb kezdeményezése a felsőoktatási intézményekben tanuló hallgatók és oktatók mobilitása. Talán kevesen tudják, hogy a program nem kizárólag a mobilitásban részt vevők számának növelését tűzte ki célul, hanem olyan projekteket is támogat, amelyek a felsőoktatási intézmények közötti szorosabb szakmai együttműködéshez és hiánypótló kurzusok indításához járulnak hozzá. Az Erasmus intenzív programok olyan tömbösített kurzusok, amelyek újat kínálnak a tanulási lehetőségek, a készségfejlesztés terén. A legalább tíznapos tömbösített kurzus lehet egyszeri tevékenység, de legfeljebb három évig ismétlődhet is. Az Erasmus intenzív programokat egy legalább háromtagú konzorcium hozza létre, amely garantálja, hogy nemzetközi hallgatói és oktatói gárda dolgozik együtt. A rövid kurzusok során a hallgatók bepillantást nyernek egy nemzetközi tanulóközösség munkájába, és így talán nagyobb kedvvel és bátorsággal vágnak neki egy Erasmus-félévnek. Az intenzív programok továbbá nagyszerű alapot nyújtanak nagyobb lélegzetvételű kezdeményezésekhez is.

Az ELTE 2010 augusztusában szervezte meg Erasmus intenzív programját *Advances in Clay Sciences 3 – Colloid properties of clays and environmental applications* (Az agyagtudományok legújabb eredményei – Az agyagok kolloid tulajdonságai és környezeti alkalmazása) címmel. A most lezáruló intenzív program nem az első projektje az intézménynek, hiszen 2000 óta folyamatosan intenzív programok projektkoordinátori feladatait látja el. Az idei projekt megvalósítására az egyik hazai IP partnernél, a Szegedi Tudományegyetemen került sor, ahol tíz partner intézmény ötvennégy hallgatója és tizenöt oktatója dolgozott együtt tíz napon keresztül. A továbbiakban az *AdvanceClay ELTE* intenzív programjának koordinátorát, dr. Weiszburg Tamást kérdeztük a projektről és a megvalósítás körülményeiről.

• Mi volt a projekt témája? Miben állt egyedisége?

A projekt középpontjában az agyagtudomány legújabb eredményei álltak. Az agyagok, azaz természetes nanoanyagok különleges tulajdonságaik miatt igen figyelemreméltóak. Nanoanyagokat mérnökök próbálnak előállítani, de szerencsére a természetben is megtalálhatók ilyen tulajdonságú anyagok. Az agyagok ismerete rendkívül fontos nagyon sok tudományterületen. Számos felsőoktatási szakra igaz, hogy szakterületükön felkészültebbek és magabiztosabban igazodnak el a diákok, ha járatosak az agyagtudományokban. Ilyen tudomány például a kémia, ezen belül a kolloid kémia, a földtudományok, ezen belül az ásványtan, a környezettudomány, a bányászati tudományok és bizonyos mérnöki tudományok.

Éppen az említett szeparáltság miatt nincs Európában olyan szak, olyan képzési modul, amely összefogottan és intenzíven tanítaná az agyagtudományokat. Felismertük ezt a hiányt, és pótoltuk azzal, hogy három éve elindítottuk ezt az iskolát. A program legfontosabb célja az volt, hogy összehozza a diákokat és tanárokat az említett szakterületekről, és lehetőséget nyújtson mindannak megtanítására, amire a normál képzés keretén belül nincs lehetőségünk. Az említett hiányt mutatja az is, hogy nemrégiben fogadtak el egy francia koordinálású Erasmus Mundus pályázatot az agyagtudományok területén. Örömmel tölt el bennünket, hogy ez a franciaországi intézmény az intenzív program partner intézményeinek egyike volt.

• Milyen előzményei vannak az intenzív program szervezésének, témájának?

Első intenzív programunkat az 1999/2000-es tanévben szerveztük. Ennek előzménye, hogy a 90-es évek közepén nemzetközi szakmai összejöveteleken vezető európai egyetemek képviselőiben megfogalmazódott az igény egy európai szinten is koordináltabb felsőoktatás iránt az ásványtudományok területén, részben a tengerentúli képzésekhez való felzárkózás érdekében is. Ezzel az indíttatással 1997 és 2008 között folyamatosan együttműködtünk Erasmus tantervfejlesztési pályázatok keretében (*EuroBachelor/EuroMaster in Mineral Sciences*). A munka során azonosítottuk azokat a korszerű, gyorsan fejlődő területeket, kurzusokat, amelyek nem épültek még be Európában a felsőoktatási intézmények tanterveibe, viszont nagyon fontosak lennének. Az IP pályázatok megírásával az

így definiált lyukakat igyekeztük betömni. Persze több hiányterület van, mint ahány programot szervezni tudunk, ezért a legfontosabbak közül mindig a személyi, szakmai tényezők alapján legnagyobb eséllyel megszervezhetőt választjuk ki. Az első intenzív program is ilyen volt, *Környezeti ásványtan* címmel. A kurzus igazán hiánypótló voltát mutatja, hogy sok európai egyetemen azóta bevezették, és a 10 éve általunk kiadott jegyzetből tanítják az új tárgyat.

• Mit tart a legutóbbi hároméves ciklus legnagyobb eredményének?

Azt, hogy meg tudtuk valósítani a programot, és hogy három éven keresztül nem fulladtunk ki. A legnagyobb eredménynek mégis azt tartom, hogy a három év alatt sikerült megvalósítani a már említett szakmai sokoldalúságot. Az első évben az általános elméleti kristálykémiai alapokhoz, valamint a laboratóriumi műszeres vizsgálatokhoz szükséges tananyagokat készítettük el. A második év elsősorban a földtudományi, geológiai alkalmazásokra és az azokhoz kötődő környezeti problémákra koncentrált. A mostani harmadik évben kifejezetten a kolloid kémiával foglalkoztunk. Ez a három, látszólag teljesen különálló kurzus a harmadik évre eggyé tudott forrni, sőt együttesen a három év tananyagait azok is jól fogják tudni használni, akik azt az internetről letöltik.

Nagyon örülünk annak is, hogy a hallgatók rendkívül pozitív visszajelzést adtak az idei intenzív programról. Általános tapasztalat, hogy a diákok hálásak, hogy nemcsak elméleti oktatásban részesülnek, hanem laborfoglalkozáson is részt vehetnek. A hangulat pedig mindvégig nagyon jó volt.

• Milyen tanácsokkal látná el azokat az intézményeket, akik most készítik pályázatukat?

Az intenzív program témájának kiválasztásánál egyrészt meg kell találni azt a célt, azt a tágabb keretbe helyezve is fontos témát és aktivitást, amit a szervezők meg kívánnak valósítani, másrészt ezt szigorúan gyakorlati szempontból kell feldolgozni a projektben. A pályázat akkor lesz sikeres, ha tudatosítjuk, hogy az intenzív program minden napjára hasznos foglalkozást kell találni, fontos, hogy az egész kereken záródjék le, a végén számonkérhető legyen, a diákokban egy egységes kép alakuljon ki, és ebből egy egységes oktatási anyagot is össze lehessen állítani. Akkor lehet sikeres a pályázat, ha az elméleti és a gyakorlati szempontokat harmonizáljuk. Senki se keseredjen el azonban, ha az első próbálkozás nem eredményes!

Szervezési szempontból az alapos tájékoztatást emelném ki. A partnereknek tisztában kell lenniük azzal, mibe vágnak bele. Sajnos ez nem mindig magától értetődő. Az Erasmus-ösztöndíj kapcsán leginkább a hallgatói, esetleg oktatói mobilitás jut az együttműködésre felkért partnerek eszébe, az intenzív program mint pályázati forma sokszor háttérben marad. Ekkor a koordináló intézmény világosítja fel a partnereket, miért érdemes belevágni. Érdemes tisztában lenni azzal is, hogy nem könnyű az olyan nagy egyetemek bevonása, amelyek tartalmilag is aktívan részt vesznek a tananyag összeállításában, és egy szakterületen előre tudják lendíteni a szakmai munkát. A partnerek kiválasztásánál érdemes a már meglévő kapcsolatokra, ismert személyekre alapozni, akikről tudjuk, hogy motiváltak, és szívesen vesznek részt egy intenzív program összeállításában és szervezésében. ●

HLAVATÝ ILDIKÓ

ERASMUS

„Az agyagok, azaz természetes nanoanyagok különleges tulajdonságaik miatt igen figyelemreméltóak. Nanoanyagokat mérnökök próbálnak előállítani, de szerencsére a természetben is megtalálhatók ilyen tulajdonságú anyagok. Az agyagok ismerete rendkívül fontos nagyon sok tudományterületen."

Civilizáció, nemzet, régió és város

Az ELTE Erasmus Mundus képzése is hozzájárul az európai felsőoktatás népszerűsítéséhez

„Az egyetemek közötti versengésben az Erasmus Mundus a minőségi különbséget jelentheti.”

A LEGÚJABB ERASMUS MUNDUS MESTERSZAK, **AZ EURÓPAI TERÜLETEK (CIVILIZÁCIÓ, NEMZET, RÉGIÓ, VÁROS): IDENTITÁS ÉS FEJLESZTÉS (TEMA)** KOORDINÁTORAIVAL BESZÉLGETTÜNK A 2011/2012-BEN INDULÓ KÉPZÉSRŐL ÉS A PÁLYÁZATI FOLYAMATRÓL. A TEMÁT TÖBB MINT 181 PÁLYÁZAT KÖZÜL VÁLASZTOTTÁK KI, 14 TÁRSÁVAL EGYÜTT, ÍGY EGYIKE LETT AZOKNAK AZ ERASMUS MUNDUS MESTERSZAKOKNAK, AMELYEK AZ EURÓPAI FELSŐOKTATÁSI TÉRSÉGET NÉPSZERŰSÍTIK VILÁGSZERTE. EZZEL A KIEMELKEDŐ SZEREPLÉSSEL AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM CSATLAKOZOTT AHHOZ AZ ÖT EGYETEMHEZ, AMELYEK ERASMUS MUNDUS KÉPZÉST FOLYTATNAK MAGYARORSZÁGON.

SONKOLY GÁBOR
tudományos menedzser
Habilitált egyetemi docens, kandidátus, várostörténész, angol–történelem szakon végzett az ELTÉ-n, Tempus-ösztöndíjas, a doktori disszertációját az *École des Hautes Études en Sciences Sociales*-on védte meg. Szakterülete a várostörténet, kulturális örökségvédelem.

CSIZMADIA DOMINIKA
adminisztratív koordinátor
Az MTA–ELTE Atelier, Európai Historiográfia és Társadalomtudományok kutatócsoport tudományos munkatársa, nyelvész. Készülő doktori disszertációjának témája a francia–magyar kapcsolatok a 20. század második felében.

• Mit kell tudni a TEMA mesterszakról?

SONKOLY GÁBOR: A TEMA az ELTE és az École des Hautes Études en Sciences Sociales (EHESS) együttműködésében alakult ki, amihez később csatlakozott a Cataniai Egyetem és a prágai Károly Egyetem. A mesterképzés középpontjában a tér áll, ami nagyon fontos rendező elvvé vált a történet- és társadalomtudományokban, és alapvetően át is rendezte azokat az 1970-es évektől kezdve. Ennek a szemléletváltásnak az EHESS volt az egyik központja. Ezt a ma már interdiszciplináris hagyományt követve alakult ki a program, amelyben egyszerre van jelen a történelem, a földrajz, a szociológia és az antropológia. Az „európai területeket” négy szinten vizsgáljuk: civilizáció, nemzet, régió és város.

Két kulcsszó maradt még: az identitás és a fejlesztés. Most a projektek világát éljük, ahol a nemzetállam kizárólagossága mellett egyre nagyobb szerep jut más szinteknek: a kontinentálisnak (EU), illetve a regionálisnak és a lokálisnak. Ugyanakkor a jelenleg elérhető képzések nem igazán adnak lehetőséget arra, hogy a jelenlegi identitásbeli problémákat több szinten vizsgálni és értelmezni tudó szakemberek jelenjenek meg.

Jó példa a kulturális örökség kérdése, amelyet lényegénél fogva nemcsak a nemzetállam határozhat meg, hanem létrejöhet, és egyre inkább létre is jön helyi, regionális szinten (pl. fesztiválok), de már Európának is van egy saját örökséglistája. A kulturális örökségek kezelésénél fontos, hogy a kutató érzékeny legyen mindegyik szintre, egyszerre legyen társadalom- és bölcsészettudományos felkészültsége, legyen problémamegoldó készsége, és mindezt le tudja fordítani a mindennapok vagy akár a pályázatok nyelvére is. Nyugat-Európában egyre több helyen kap teret az az újfajta megközelítés, amely szerint a képzésnek egyszerre kell tudományos igényességet, kritikai szemléletet adnia a hallgatóknak, valamint képessé tennie őket arra, hogy kulturális projekteket és közösséget szervezzenek.

• Miért pályáztak az Erasmus Mundus programban?

SONKOLY GÁBOR: Engem mindig is vonzott az interdiszciplináris megközelítés. Várostörténészként érdekelt az építészet, városantropológia, városszociológia, és az EHESS-en olyan műhelyben tanulhattam, ahol az együttműködés, az interdiszciplinaritás nagyon jól működött. Az évek során olyan problémaközpontú kutatásokban dolgoztunk együtt, amelyekre nálunk nehezebb partnert találni. Az Atelier Tanszék, ahol most vagyunk, és ami a TEMÁ-t is kordinálja, próbálja ezt megvalósítani Magyarországon. Itt azonban az intézményi keret nem támogatja az interdiszciplinaritást. Az Erasmus Mundus viszont igen, így ez egy nagyon jó kitörési lehetőség. Azt hiszem, ezért is vagyunk ilyen lelkesek.

• Látható, hogy régi szakmai együttműködésre épül a TEMA. Korábban is pályáztak közösen a konzorcium tagjaival?

SONKOLY GÁBOR: Igen, a TEMA közvetlen előzménye egy Erasmus tantervfejlesztési projekt, amiben lényegében kialakítottuk az EMMC tantervét. Ebben a mostani konzorcium tagjain kívül részt vett még a kolozsvári Babes-Bólyai és a szófiai Ohridi Szt. Kelemen

Egyetem is, de ők már nem tudták vállalni egy Erasmus Mundus közös képzés beindításához szükséges infrastruktúra biztosítását.
CSIZMADIA DOMINIKA: Ez azért nem is baj, 4–5 intézménynél többet nem nagyon lehet koordinálni. Már a pályázati szakaszban is kemény munka ennyi egyetem között kapcsolatot tartani még úgy is, hogy nagyon jól együttműködik a csapat.

- **Milyen szerepe van a konzorcium tagjainak a projektben?**

SONKOLY GÁBOR: A tantervet úgy építettük fel, hogy a hallgató mindegyik egyetemen megkaphatja ugyanazokat az ismereteket, de mindenhol van egy erősség, ami a képzés valamelyik szintjéhez (civilizáció, nemzet, régió, város) kötődik. Budapesté a várostervezés, a városi kulturális projektek, ezért együttműködünk építészstúdiókkal és a fővárosi vezetéssel is. A párizsiak erőssége a régió, hiszen ott a centralizáció-decentralizáció vita több mint 200 éve folyik. A prágaiak – hagyományosan – a nemzeti kérdés bemutatásában erősek, a szicíliai kollégáknál pedig a civilizáció a leghangsúlyosabb, hiszen városuk is két civilizáció határán fekszik. Náluk jelenik meg erőteljesen az elmúlt civilizációk örökségének átmentése is, hiszen Catania két nagyon vonzó turisztikai és régészeti központ, Taormina és Siracusa városa között fekszik.

- **Egyértelmű, hogy miért is jelentkezne egy európai hallgató a képzésre, de hogyan lesz vonzó az Európán kívüli hallgatóknak?**

SONKOLY GÁBOR: Én például Erdély várostörténetéből védtem meg a doktorimat Párizsban, ami nem tűnik evidens választásnak. A módszert sajátítottam el az EHESS-en, megtanultam, hogyan kell elemezni egy városrendszert történeti kontextusában, és ezt a tudást tudtam alkalmazni hazai példákon. Mi a módszert fogjuk tehát megtanítani a diákoknak: hogyan kell egy városfejlesztési projektbe vagy egy nemzeti/nemzetiségi konfliktus kezelésébe, illetve ahhoz kapcsolódó kulturális projektbe bevonni a bölcsészet- és társadalomtudományos ismereteket. Ez azért érdekes, mert az Európán kívüli hallgatók a saját példájukat tudják a képzésbe hozni, mi pedig a módszert adjuk ahhoz, hogyan lehet ezt kidolgozni, minden szeminárium erre épül. A történelmi belváros újrahasznosítása Szingapúrban vagy a világ bármely más táján érdekes lehet, ugyanúgy, mint ahogy a regionalizmus vagy az állam és a helyi szint viszonyának problematikája is.

- **Vannak Európán kívüli partnerei a konzorciumnak?**

CSIZMADIA DOMINIKA: Nem, a konzorciumban nincsenek, de együttműködési szándéknyilatkozatot írt alá két kanadai, két japán, egy chilei, egy mexikói, egy török és egy indiai egyetem. Hosszú távon természetesen szeretnénk, ha részt vennének a konzorciumban, vagy akár az Erasmus Mundus partnerségek alprogramjában közösen pályázhatnánk is. Jelen pillanatban a részükről a hallgatók küldése aktuális, de szeretnénk, ha majd fogadnák is az európai hallgatóinkat.

Az EMAP (Erasmus Mundus Active Participation) az Európai Bizottság által támogatott nemzetközi projekt, amelyet több nemzeti Erasmus Mundus iroda, köztük a Tempus Közalapítvány hozott létre. A projekt segítséget nyújt a sikeres pályázáshoz az Erasmus Mundus közös mesterképzések alprogramjában. A kiválasztott potenciális Erasmus Mundus konzorciumok nemzetközi pályázatíró szemináriumon vettek részt, ahol továbbfejlesztették a pályázatukat. A 2010 októberében induló EMAP II-ben ismét megnyílik ez a lehetőség a pályázók előtt.

- **Hogyan fogadta az ELTE a TEMA sikerét?**

SONKOLY GÁBOR: Az ELTE vezetősége felismerte, hogy ez nagyon komoly lépés. Mind a leköszönő, mind az új rektor gratulált a sikerhez. Minden egyetemi vezető fontosnak tartja és elkötelezetten támogatja a projektet. A rektor az évnyitó beszédében külön megemlítette a TEMÁ-t, és az külön szerepel a kari stratégiában is. Azzal, hogy kutatóegyetem lett az ELTE, a nemzetköziesítés nagyon fontossá vált. Nem véletlen, hogy a TÁMOP kutatóegyetemi pályázat bölcsészkari alprojektjének is ez a célja. Az egyetemek közötti versengésben az Erasmus Mundus, éppúgy, mint a kutatóegyetemi státusz, a minőségi különbséget jelenítheti meg. Az ELTE számára az, hogy koordinál egy EMMC-t, mind tudományos, mind arculati szempontból meghatározó.

- **Milyen tanácsot ad a leendő Erasmus Mundus pályázóknak?**

SONKOLY GÁBOR: Fontos, hogy a partnereknek legyen közös projekttapasztalatuk. Számunkra sokat jelentett a három éves tantervfejlesztési pályázat, melynek során kidolgoztuk az együttműködés rendszerét. Ezen kívül a koordinátorok intézményi helyzete is lényeges, hiszen az egyik legnagyobb kihívás az anyaintézménynyel való elfogadtatás. Ezek az intézmények ugyanis sokszor régi beidegződések szerint működnek, és egy ilyen új forma elfogadtatása csak akkor működik, ha van mögötte intézményi akarat. Fontos, hogy az intézmény érdekeltté váljon, hogy akarja, legyen egy EM mesterképzése akár az újfajta tudományos tartalmak, akár az arculatépítés, akár az új finanszírozási formák miatt. Erről pedig könnyebb meggyőzni a döntéshozókat, ha a koordinátor maga is ilyen helyzetben van.
CSIZMADIA DOMINIKA: Érdemes észben tartani, hogy az Erasmus Mundus programban nagy a verseny, elsőre az ember gyakran elbukik, de mi nem adtuk fel. Ebben annak is szerepe volt, hogy a konzorcium tagjai között nagyon jó az együttműködés. Nagyon hasznos volt még a részvétel a Tempus Közalapítvány által felajánlott nemzetközi pályázatíró szemináriumon az EMAP keretében. ●

DOBOS GÁBOR

KRAkkóból az A38-ra

„A sors úgy hozta, hogy a CEEPUS ösztöndíj lett életem egyik meghatározó állomása”

Harmadik alkalommal lett győztes az ARC plakátkiállításon, fő munkaadója az A38 hajó, fest és kiállít, és elmondása szerint az életében realizálódott álomvilágban él. Mi a festői vénáját előcsalogató és idei győztes plakátját megihlető CEEPUS ösztöndíja kapcsán beszélgettünk a 32 éves TÓTH ANDREJ grafikussal.

• Hová utaztál és mikor a CEEPUS támogatásával?

A MOME (akkor még Iparművészeti Egyetem) hallgatójaként 2003 őszén nyertem el az egy hónap időtartalmú krakkói ösztöndíjat a CEEPUS keretei közt. Az igazat megvallva, először nemigen foglalkoztatott a CEEPUS kínálta lehetőség, hiszen akár Róma, akár Párizs is sokkalta vonzóbb utazási célt jelentett egy magamfajta fiatal egyetemistának. Az egy hónap is rövidnek tűnt, jobban vonzott a nyugati országok három hónapos időtartalma. De a sors szerencsére úgy hozta, hogy mégis a CEEPUS ösztöndíj, s ezzel együtt Krakkó lett életem egyik meghatározó állomása.

• Miért a festés szakot választottad ott?

Egyetemünkön a grafika szakra jártam, mely akkoriban még a tradicionális módszerekkel képzett bennünket. Azaz nagy hangsúlyt helyezett a rajzos megoldásokra, míg a szoftverek világa a háttérbe szorult. Így nem is igen volt kérdés, hogy Krakkóban is hagyományos vonalon próbálok meg továbbfejlődni. Az ottani Iparművészeti Egyetem méltán híres professzora, Wladislav Pluta keze alá kerülhettem, s vele együtt terveztük meg az előttem álló egy hónap ütemezését.

• Nyolc év távlatából: miben segített neked ez az ösztöndíj?

Rengeteget köszönhetek az ösztöndíjnak. Összehasonlításképpen, az erasmusos társaim szerintem fele annyi impulzust kaptak a három hónap alatt, mint én, a kezdetben kevésnek tűnő egy hónapommal. Egy olyan országba, városba kalauzolt el ez az ösztöndíj, ahová lehet, hogy „civilként” nemigen jutottam volna el. A kezdetben kevés rendelkezésre álló idő kellően ösztökélt, hogy egy napot se halasszak el ebből a lehetőségből. Rengeteg nemzetiségű embert ismertem meg, akikkel még évek múltán is tartottuk a kapcsolatot. Angol nyelvtudásom fejlődése is az ott tartózkodásom eredménye. És be kell vallanom, bele is szerettem a lengyelek világába. Roppant barátságos figurák ezek a mi lengyeleink, jó nagy lélekkel megáldva. Ez a bizonyos lélek, és az igen intenzíven megélt egy hónapos krakkói lét azóta is visszavonz. Ha tehetem, ősszel felkerekedek, és feltöltődöm ebben a meghitt városkában.

• Hogyan sikerült azóta a festés vonalat továbbvinned?

Azóta két nagyobb, önálló kiállítás-sorozatomon vagyok túl, mindkettő megnyitója a K.Petrys Galériában volt. A 2005-ös kiállításomnak a *Gyere be a putriba* címet adtam, melyet főleg Róma ihlette képek alkották. A 2009-es *Dolce Vita Bed&Breakfast* című kiállításom pedig a szicíliai nászutamon szerzett élményeket elevenítette meg.

• Mit tanácsolsz a mostani egyetemistáknak?

Minden egyes külföldi lehetőséget meg kell ragadni, hogy a világlátásunkat tágítsuk, gazdagítsuk. Személy szerint utólag már bánom, hogy csak részben éltem az egyetem keretein belül adódott lehetőségekkel.

Mindenkinek ajánlom a CEEPUS-t, aki egy életre szóló utazásban szeretne részt venni, az ezzel járó barátokat, ízeket, élményeket is ide értve. Továbbá senkit ne bizonytalanítson el, hogy ha épp nem egy világváros a célállomás. Hisz pont az ebből adódó miliője, varázsa fogja rabul ejteni a felfedezőt.

• Most éppen min dolgozol?

Az A38 hajó grafikusaként immáron harmadszor, idén is elnyertem az Év kulturális plakátja díját. A plakát témája Krakkó miatt is kedves a szívemnek: A lengyel–magyar barátság napja.

Jelenleg a Kuzin Vizuális Műhely alapításán dolgozunk Nagy Norbert grafikusművész barátommal. Emellett már készül az új kiállításom, a párizsi lokál ihlette *Crazy Horse* anyaga is, melynek megnyitója a novemberben nyíló A38 2 hajón lesz. •

DÁNYI ANDREA

CEEPUS

Egy alulról jött ECVET kezdeményezés

A Leonardo da Vinci mobilitási projektjeiben szervezett külföldi szakmai gyakorlatok száma egyre nő, amelyekben a szakmai és nyelvi hasznosulás igen magas fokú, ám azok más képzési rendszerben vagy akár csak más iskolában történő érvényesítése hiányzik, illetve meglehetősen szórványos. A jövőben az itt keletkező űrt a külföldön szerzett tanulási eredmények elismerésére, érvényesítésére és átvitelére vonatkozóan az ECVET töltheti be.

A HANSÁGI FERENC VENDÉGLÁTÓIPARI ÉS IDEGENFORGALMI SZAKISKOLA ÉS SZAKKÖZÉPISKOLA **A SZÁLLODAI SZAKEMBERKÉPZÉS TANULMÁNYOZÁSA NÉMETORSZÁGBAN ÉS MAGYARORSZÁGI ADAPTÁCIÓS LEHETŐSÉGEINEK KUTATÁSA** CÍMŰ LEONARDO DA VINCI MOBILITÁSI PROJEKTJE EGYÉRTELMŰ BIZONYÍTÉKA ANNAK, HOGY VALÓS IGÉNY VAN AZ EURÓPAI SZAKKÉPZÉSI KREDITRENDSZER (ECVET) BEVEZETÉSÉHEZ SZÜKSÉGES STRATÉGIÁK KIDOLGOZÁSÁRA. A SZAKOKTATÓK A TANULMÁNYUTAK SORÁN AZ IDEGENFORGALMI ÉS VENDÉGLÁTÓ SZAKMÁK INTEGRÁCIÓJÁT VIZSGÁLTÁK A PROJEKTRENDSZERŰ OKTATÁSBAN.

A TANULMÁNYÚT ALAPÖTLETE ÉS CÉLJA

Bár hagyományosan szakácsokat, pincéreket és cukrászokat képeznek, szeretnének nyitni az idegenforgalom felé. Az iskolában recepciós, szobaasszony, utazás ügyintéző, rendezvényszervező, stb. képesítések léteznek, de sajnos a szállodai szakember képesítést nem ismerik el. Az Országos Képzési Jegyzékben a munkáltatók az előbbi képesítéseket követelik, illetve követelhetik meg a munkavállalóktól, mivel hazánkban a foglalkoztatás ilyen irányú végzettséghez kötött. Még annak ellenére is, hogy gyakran egyéb tapasztalatok és kompetenciák megléte is szükséges lenne a korszerű munkavégzéshez. Jelenleg azonban csak az államilag elismert szakképesítések lehetnek a munkaszerződések és az ebben rögzített feltételek alapjai.

Ezért vált fontossá az iskolavezetés számára a Németországban jól bevált szállodai szakemberképzés megismerése és ennek adaptálása. Az Elisabeth-Selbert-Schule iskolával való együttműködéstől azt remélték, hogy a speciális képzési anyagot sikerül olyan formába önteni, hogy a képzés végén olyan tanúsítványt kapjanak a hallgatók, amely a német fél által is igazolt, és munkavállalásnál el is fogadható Németországban és más országokban is. Ehhez minden adott volt, mivel a Hanságiban – a hasonló profilú többi magyar iskolától eltérően – már modulokban oktatnak, és igyekeznek a tantárgyakat integrálni.

EREDMÉNYEK

Három szakképzés moduljait fésülték össze a német anyag figyelembevételével: a falusi vendéglátásból kiemeltek egy modult, a szobaasszonyi teendőket, valamint a pincér és a recepciós szakmán belül egyeztettek és kizárták az ismétlődéseket. A kidolgozott anyagot felterjesztették magyar kamarai minősítésre.

A szakértői minősítő bizottság több alternatívát javasolt. Az egyik szerint a pincér szakmára ráépüléssel kaphatnák meg a diákok a pincér-recepciós végzettséget. Ez tananyagtartalmában magába foglalná a német szállodai képzés minden fontosabb elemét. Az Alsószász Tartományi Szállodaszövetség (DEHOGA) vezetője úgy nyilatkozott, hogy amennyiben a reformképzés bizonyíthatóan tartalmazza a német szállodai (HOFA) képzés minden fontosabb tananyagegységét, akkor ők garantáltan tudják alkalmazni a Hanságiból hozzájuk érkező szakembereket.

A FELMERÜLT PROBLÉMÁK

A magyarországi adaptálási folyamat azért akadt el, mert a magyar szakértői bizottság olyan elemeket javasolt kiemelni a programból, ami miatt alapvetően csorbult volna a HOFÁ-s képzésrendszer.

A másik nehézség, mely a folyamat további fejlesztését lassítja, az a döntés, hogy a pincér-, szakács- és cukrászképzés moduljait újrakonstruálják. Jelenleg a három szakmának nincs közös modulja, annak ellenére, hogy bizonyos pontig mindhárom szakmában ugyanazokat az alapismereteket tanulják a diákok. A szállodai (HOFA) és éttermi (REFA) szakemberképzés több mint tíz éve működik Németországban úgy, hogy a diákok a második év közepéig ugyanazon tananyagegységeket tanulják, utána következik csak az elágazás három irányba (HOFA, REFA, Koch).

A TOVÁBBLÉPÉS LEHETŐSÉGE

Az iskolába látogató bonni Nicole Plener (a *Zentrale Auslands- und Fachvermittlung (ZAV) Auslandsvermittlung – Projekt Incoming* munkatársa) bemutatott egy portugál képzőintézetet, ahol ez a német rendszerű szakoktatási forma a német kamara támogatásával már több éve működik (**www.hotelfachleute-portugal.com**).

A rendszer tehát öngerjesztő módon – a piaci igényekre adott válaszul – működésbe lépett. A fenti projekt szakmai összefoglalójából világosan kitűnik, hogy az ECVET kulcsszerepet játszhat egy multikulturális környezetben a szakképzési intézmények hangsúlyosabb összekapcsolásában a munka világával. A projekt alulról felfelé való építkezése remek példa arra, hogy nem kidobni kell a meglévő szakképzési rendszert, csupán „ECVET-baráttá”, azaz átláthatóvá, átjárhatóvá tenni. A projektgazda ugyan nem tesz említést az ECVET-ről a szakmai összefoglalóban, mert még nem feltétlenül hallott róla, az igény ennek ellenére már megjelent.

Ez összecseng az ECVET Első Fórumán elhangzó egyik gondolattal, miszerint az ECVET egyelőre csak „klub”. Meg kell találni a módját a jövőbeli ECVET felhasználók megszólításának, hiszen az embereknek nem az ECVET-re van szükségük, hanem saját életpályájuk, szakmai előrehaladásuk alakításához van szükségük egy olyan eszközre, mely egyike a transzparenciát szolgáló európai eszközöknek. Ennek az ígéretét hordozza magában az ECVET. •

LUKÁCS JULIANNA

JÓ VÁLASZTÁS, MEGALAPOZOTT JÖVŐ –

a LOTIA projekt megvalósulása a Leonardo partnerségek keretében

HOGYAN VALÓSULHAT MEG TÖBB ORSZÁG SZAKKÉPZÉSBEN ÉRINTETT INTÉZMÉNYEINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE, KEVÉS ADMINISZTRÁCIÓVAL, AHOL TÖBB ALKALOM IS ADÓDIK A SZEMÉLYES TAPASZTALATCSERÉRE, LÁTOGATÁSRA ÉS AKÁR KÜLÖNBÖZŐ TÍPUSÚ INTÉZMÉNYEK IS EGYÜTTMŰKÖDHETNEK?

www.lotia.eu

A Leonardo partnerségek 2008-ban indult pályázati formája minden eddiginél nagyobb szabadságot ad az intézményeknek a különböző együttműködések témájának kiválasztásában, legyen az tanulmányok vagy képzési segédanyagok készítése, európai jó gyakorlatok cseréje, konferencák szervezése, az új képzési trendekhez vagy a munkaerőpiachoz kapcsolódó vizsgálatok, összehasonlítások lebonyolítása stb.

A projektek fő célja az egymástól tanulás, a tapasztalatcsere. A pályázattípus egyszerűsége lehetővé teszi, hogy olyan intézmények is bekapcsolódhassanak a projektekbe, melyek nem feltétlenül rendelkeznek tapasztalattal a nemzetközi együttműködések terén.

A bevezető, „kísérleti" pályázati kör 2010-ben zárul, a projektek beszámolói, a pályázók visszajelzései alapján sikeresen, melyet az évről évre növekvő pályázati igény is alátámaszt (2008-ban 51, 2010-ben már 89 pályázat érkezett irodánkhoz).

A 2008-as pályázati kör egyik sikeres projektpartnere a Nyugat-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ, mely cseh, szlovák és osztrák intézményekkel dolgozott együtt a kétéves Leonardo partnerségi projektben.

A 2008 novemberében induló *LOTIA – Munkaügyi hivatalok és képzőintézmények akcióban* című projekt lehetőséget biztosított a magyar–cseh–szlovák munkaügyi és osztrák szakképzéssel foglalkozó szakemberek számára a térségükben zajló munkaerőpiaci szakképzési folyamatok összehasonlítására, feltárására. A program célja volt a figyelemfelkeltés a hiányszakmák iránt, úgy, hogy munkaerő-piaci és módszertani tapasztalatokat megosztva, innovatív képzési lehetőségeket is ajánljanak az álláskeresők, a foglalkoztatásban érdekeltek, általános és középiskolás tanulók, valamint az egyetemisták számára.

Mivel a mobilitás is fontos tényező az álláskeresésben, ezért a partnerek a határon túli együttműködés révén, a tapasztalatok, jó gyakorlatok hasznosításával igyekeznek a munkaerőpiacon felmerült kereslet-kínálat közti aránytalanságot csökkenteni. Ezt a célt szolgálják a projekt eredményeként öt nyelven (angol, cseh, magyar, német, szlovák) kiadott szórólapok, brosúrák, CD-ROM-ok, valamint egy önálló honlap: www.lotia.eu.

A termékek a projekt tapasztalatait összegezve segítséget nyújtanak az álláskeresők, illetve a munkaerőpiac szereplői részére. A szakmai képzésekről a szakmaválasztás munkaerő-piaci aspektusból való megközelítésével adnak hasznos információkat a pályaválasztási tanácsadók számára, hogy a továbbtanulás területén irányítsák a tanulókat. Segítik a pályaorientáló pedagógusokat, szakértőket, hogy minőségi tanácsadást biztosítsanak a célcsoport részére, illetve a képzőintézményeket, hogy a munkaerőpiac igényeihez igazítsák képzési szerkezetüket.

Európai dimenzió

A nemzetközi projekt további eredménye, hogy jól működő és megbízható társulási hálózat alakult ki, mely elősegíti a nemzetközi szintű intézményi kooperációt, és megfelelő feltételeket teremt a jövőbeni együttműködéshez. Nem elhanyagolandó, hogy a folyamatos kapcsolattartás eredményeként a munkatársak szakmai és nyelvi ismeretei is gyarapodtak. Az intézményi együttműködés és a kialakult nemzetközi partnerségi hálózat hozzájárult a tanácsadói módszerek fejlesztéséhez és a partnerszervezetek ügyfélorientáltságának növeléséhez.

Kitekintés: a projekt további eredményei intézményi és résztvevői szinten

A projekt során felmerült a kirendeltségi ügyintézők szintjén történő tapasztalatcsere igénye is (szolgáltatások nyújtása, képzések lebonyolítása, közvetítés), ami egy következő pályázat készítését is indukálta.

Új szakmai és emberi kapcsolatok épültek ki, a találkozók megerősítették a kollégákban az idegen nyelv (angol) társalgási szintű elsajátításának fontosságát.

A honlap működtetésével könnyen kezelhető technika birtokába jutottak, melylyel interperszonális együttműködés valósul meg. A cseh, magyar, szlovák munkaügyi központok között lehetőség nyílt az alkalmazott aktív munkaerő-piaci eszközök összehasonlítására, jó példák átvételére.

Nemcsak a célcsoport, hanem a munkáltatók igényeinek kielégítését is szolgálja a hiányszakmákra történő figyelemfelhívás. ●

TÓTH CSENGE

Grundtvig asszisztensként Marosvásárhelyen

MILYEN LEHETŐSÉGEKET NYÚJT A GRUNDTVIG ASSZISZTENSI ÖSZTÖNDÍJ AZOK SZÁMÁRA, AKIKET ÉRDEKEL AZ ISKOLARENDSZEREN KÍVÜLI FELNŐTTOKTATÁS? MIÉRT ÉRDEMES HOSSZABB IDŐRE EGY MÁSIK EURÓPAI ORSZÁG VALAMELY FELNŐTTKÉPZÉSSEL (IS) FOGLALKOZÓ INTÉZMÉNYÉNEK MUNKAKÖZÖSSÉGÉHEZ CSATLAKOZNI? MIBEN MÁS EZ A FORMA, MINT A HAGYOMÁNYOS KÜLFÖLDI MUNKAVÁLLALÁS? HASONLÓ KÉRDÉSEK TÖMKELEGE ZÁPOROZOTT RÁM AZ ELMÚLT HÓNAPOKBAN, AMIÓTA GRUNDTVIG ASSZISZTENSKÉNT A GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS SZOCIÁLIS ÁGAZATÁNAK KÖZPONTJÁBA KERÜLTEM. PERSZE NEM SOK IDŐM VOLT MEGVÁLASZOLNI ŐKET, MERT MEGLEHETŐSEN LEKÖTÖTT AZ A SZÍNES VALÓSÁG, AMI MAROSVÁSÁRHELYEN FOGADOTT. IGAZÁBÓL – BÁR ELÉG HATÁROZOTT ELKÉPZELÉSEKKEL INDULTAM NEKI 2009 AUGUSZTUSÁBAN ENNEK A MAJD EGY ÉVNEK – MÉG MOST IS CSAK KERESGÉLEM A SZAVAKAT A BESZÁMOLÓHOZ...

„Úgy lehet segíteni, hogy közben én is fejlődöm”

2008 nyarán a Magyar Karitász gazdasági vezetőjeként, közgazdasági és német tanári diplomával két dologban voltam biztos: először is, Erdélybe szeretnék menni, másodszor, továbbra is karitatív területen szeretnék dolgozni. Családi vagy bármilyen más vonalon semmi sem köt Erdélyhez, azt sem mondhatnám, hogy azelőtt sokszor jártam volna erre – de az a három-négy alkalom, amikor igen, felébresztette bennem a gondolatot, hogy itt nagyon sokat tanulhatnék. Másrészt az itteniek számára is segítség lehet, ha megpróbálom átadni a tapasztalataimat, tudásomat; különösen ami a civil szervezetek működését, munkatársainak és önkénteseinek képzését illeti.

Azt hiszem, egy sikeres asszisztensi program első feltétele éppen ez. Olyan célországot találni, ahol biztosított a kölcsönösség, ahol a tapasztalatcsere mindkét fél számára egyaránt gyümölcsöző. Elkél továbbá egy nagy adag nyitottság, a miénktől eltérő kultúra, szokások és nyelv befogadására. (Aki azt hinné, ez Erdélyben nem lehet probléma, próbálja meg a helyi idegenrendészeten román nyelvtudás nélkül elintézni a papírjait, vagy fordítsa le itteni magyarról otthoni magyarra az alábbi tesztmondatot: „Hozd már be a vinetés borkánt a pungában a kaloriferről!”). Nem árt némi jó értelemben vett puritánság, mert nem biztos, hogy elsőre sikerül megtalálni álmaink albérletét, sem a megfelelő üzleteket, ahol az otthon kialakult szájízünk szerinti ételek kaphatóak (bár szerintem az erdélyiek finomabbak).

Jól jöhet, ha rendelkezünk megfelelő mennyiségű alkalmazkodókészséggel és türelemmel, egészséges önbizalommal és bátorsággal, hiszen kezdetben közösen kell megtalálnunk a gyakorlatban azokat a területeket, ahol megvalósulhat a tapasztalatok cseréje.

Elmondhatom, hogy nekem eddig nagyon hasznosan telt a gyakorlatom. 10 hónapnyi tapasztalatom az alábbiakban foglalható össze.

SZAKMAI ISMERETSZERZÉS

Részt vehettem a Caritas nyári önkéntes táborában, még a szervezői megbeszélésekre is bekukucskálhattam; meglátogathattam a fogyatékkal élő gyerekek és fiatalok részére szervezett *Őrangyal tábort*; ott voltam a Gyulafehérvári Egyházmegye ezeréves

»»

fennállása alkalmából rendezett Caritas konferencián. A munkatársakkal és rajtuk keresztül sokakkal sikerült felvenni a szakmai kapcsolatot, rengeteg új információ, képzési anyag, forma, ismeret került a birtokomba.

„HÍD SZEREP", ÖSSZEKÖTTETÉS A KÜLDŐ ÉS A FOGADÓ ORSZÁG KÖZÖTT

Tanulmányutat szervezhettem az idősek nappali foglalkoztatásában dolgozó kollégáink számára, ahol a programban szerepelt egy magyarországi komplex időscentrum (bentlakás, nappali és jelzőrendszeres ellátás, szociális étkeztetés), egy alföldi idősklub és a Budapesti Művelődési Központ internet használatát ösztönző *Kattints rá, Nagyi* programjának megismerése. A Grundtvig időskorú önkéntesek csereprogramjában támogatást nyertünk a Magyar Karitász és a Gyulafehérvári Caritas közös programjára. 2010-ben osztrák–román–magyar Grundtvig tanulási kapcsolat pályázatot adtunk be, civil szervezeti munkatárs képzés kidolgozására.

SAJÁT ISKOLARENDSZEREN KÍVÜLI FELNŐTTKÉPZÉSEK

Novemberben projektek és pályázatok témakörben megkértek egy előadás és műhelymunka megtartására, aminek folyományaként eddig hat kétnapos projektíró tréninget szervezhettem, és még újabb kettő szerepel a naptáramban, mert kiderült, hogy a fogadó intézmény egységeiben és más erdélyi civil szervezetekben is nagy igény van a gyakorlati projektmenedzsment ismeretek elsajátítására. A résztvevők között van például a Caritas Családsegítő Szolgálat és a Vidékfejlesztési Iroda, „kívülről" pedig egy hátrányos helyzetű gyerekeket oktató általános iskola és egy tehetséggondozással foglalkozó alapítvány.

A FOGADÓ INTÉZMÉNY MINDENNAPJAIBAN VALÓ RÉSZVÉTEL

Karácsonykor segíthettem a Nyárád-menti falvakban élelmiszercsomagot osztani, valamint a Németországból érkező cipősdoboz-ajándékok logisztikájának megszervezésében.

Új kollégáim mindenben segítették a beilleszkedésemet a hétköznapi életben is: került albérlet, és elintéződött a román személyi szám, lett háziorvos és fogorvos, fodrász, kipróbált húsbolt... Lassan megismerkedtem a vásárhelyi buszok számozásával, a fontosabb kerületek és főutak román, illetve magyar nevével, s néhány sosem kóstolt étellel. Már kiigazodom a villanyszámlán, és azt is tudom, hol lehet befizetni. Nagy nehezen találtunk egy nyelviskolát is, ahol elkezdhettem románul tanulni (felnőtt kori románnyelv-tanulásra kevés az igény).

ÉS HOGY MI A LEGJOBB A GRUNDTVIG ASSZISZTENSI PROGRAMBAN?

Szerintem az, hogy úgy lehet segíteni, hogy közben én is fejlődöm, tehát minden kétoldalú, senkinek sem kell kényelmetlenül éreznie magát. Aztán az, hogy a felnőttek iskolarendszeren kívüli képzésének formáival olyan civil szervezetek működését, fejlődését lehet segíteni, akik azért dolgoznak, hogy élhetőbb legyen a társadalom.

És van még valami. Nehéz megfogalmazni, milyen érzés magyarországi magyarként Romániában az olyan értetlenkedő kérdésekre, hogy közgazdász létemre miért dolgozom Marosvásárhelyen vagy miért ingyenesek mindenkinek a projektíró tréningek, azt válaszolni, hogy engem most az Unió finanszíroz számotokra...

Azt hiszem, saját magamnak is, és mindazoknak, akikkel kapcsolatba kerülök, az Európai Unió kezd többet jelenteni egyszerű politikai és gazdasági érdekközösségnél, valami közelebbit ahhoz, ami az alapítók szándéka lehetett. És megtiszteltetés ezen Unió aprócska nagykövetének lenni egy olyan országban, amely az egyik legfiatalabb tagállam. ●

TÖRÖK BERNADETT

COMPUTERIA

Intergenerációs tanulás a tudás- és képességfejlesztésért

VÉGÉHEZ KÖZELEDIK AZ A KÉTÉVES GRUNDTVIG MULTILATERÁLIS PROGRAM, AMELYET AZ EURÓPAI UNIÓ EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁS PROGRAMJA TÁMOGAT. A PROJEKT ZÁRÁSAKÉNT PÉCSETT KERÜLT MEGRENDEZÉSRE 2010. SZEPTEMBER 21-ÉN AZ A KONFERENCIA, AMELYEN A PARTNER SZERVEZETEK KÉPVISELŐINEK PROJEKTBEMUTATÓI MELLETT AZ EURÓPAI TANULÁSI SZOKÁSOKKAL, A FOGYASZTÓI MAGATARTÁSSAL, A TANULÓ RÉGIÓKKAL ÉS A HELYI CIVIL TÁRSADALOM FEJLESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS ELŐADÁSOK IS ELHANGZOTTAK.

A PROJEKT EREDMÉNYEI:

A partnerek egyetértésével kiválasztottunk négy fontos témát az európai társadalom fejlesztésének legrelevánsabb problémái és az európai társadalmi integráció fő kérdései közül, és ezek alapján dolgoztuk ki az egyes modulokat az élethosszig tartó tanulás és az intergenerációs együttműködés szemszögéből.

Ezek a témák:

- Fenntartható fejlődés – környezettudatos nevelés
- Információs társadalom – digitális műveltség
- Foglalkoztathatóság és mentoring/coaching/útmutatás/tanácsadás
- Kulturális sokszínűség

www.mycomputeria.eu

PARTNEREK: Nevelők Háza Egyesület (HU), Association Nationale pour la Formation Professionale des Adultes (FR), TIBP GmbH (DE), REIN – Réseau Européen pour l'Insertion Sociale et Professionelle des Personnes Défavorisées (BE), QP QUALITY PROJECTS S.L (ES), Europartners 2000 Foundation (BG)

A PROJEKT CÉLJAI:

- A partner szervezetek által nyújtott szolgáltatások ösztönzik és megtanítják a célcsoportokat az információs és tudásalapú társadalomban való részvételre, és ily módon növelik a munkaerőpiacra, valamint a társadalmi, kulturális es gazdasági életbe való (újra) beilleszkedés esélyét.
- A konkrét IKT ismereteken és más, a további személyes és szakmai fejlődéshez szükséges kompetenciákon, illetve lehetőségeken kívül e csoportok új társadalmi kapcsolatokat, új életstruktúrát, illetve megfelelő ösztönzést és útmutatást kapnak ahhoz, hogy ismét tanuljanak, és integrálják az élethosszig tartó tanulást új életfogalmukba.
- Tanulási lehetőségek kialakítása a célcsoportok számára, amelyek előmozdítják a civil társadalomban és a munkaerőpiacon való részvételt.
- A projekt számára szükséges kulcsfontosságú kompetenciák és eszközök fejlesztése.
- Az intergenerációs tanulás különböző modelljeinek felkutatása: idős oktatók és fiatal tanulók, fiatal oktatók és idős tanulók; együttműködés az idősebb és a fiatalabb korosztályok között.
- Tanterv kidolgozása különböző modellek és rugalmas megközelítések alapján, illetve ezek tesztelése a célcsoportokon 4 fókuszcsoport munkáján keresztül.
- Stratégiák kialakítása a tréningek és a tanácsadó szolgáltatások használatának ösztönzésére a tréningen részt vevő fókuszcsoportok által, illetve az élethosszig tartó tanulás támogatása a célcsoport tagjainak körében.
- A projekt eredményeinek és produktumainak terjesztése a helyi közösségek és a szélesebb közönség körében, a nyilvánosság különböző eszközeivel.

E célokkal az a szándékunk, hogy megfeleljünk az Egész életen át tartó tanulás program fő céljainak, és mindenekelőtt támogassuk az innovatív IKT-alapú tartalom, szolgáltatások és gyakorlatok fejlesztését az élethosszig tartó tanulás számára. ●

VINCZE CSILLA ANNA
ügyvezető igazgató, Nevelők Háza Egyesület, Pécs

FEVA,

avagy a román pénzügyi prédikátor és a francia bankár találkozása BuDaPesten

NYUGAT-EURÓPÁBAN SZÁMOS PÉNZÜGYI FEJLESZTŐ TANANYAG LÉTEZIK, DE CSAK NÉHÁNY SZÓL KIFEJEZETTEN HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK SZÁMÁRA. KELET-EURÓPÁBAN PEDIG MÉG EZ IS CSAK GYEREKCIPŐBEN JÁR. A FEVA PARTNERSÉG (*FINANCIAL EDUCATION FOR VULNERABLE ADULTS* – PÉNZÜGYI TANULMÁNYOK HÁTRÁNYOS HELYZETŰ FELNŐTTEK SZÁMÁRA) AZÉRT JÖTT LÉTRE – AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG ÁLTAL TÁMOGATOTT GRUNDTVIG PROGRAM KERETÉBEN –, HOGY KÖZELEBB HOZZA EGYMÁSHOZ A TÉMA LEGJELENTŐSEBB KEZDEMÉNYEZÉSEIT KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPÁBÓL. MAGYAR SZEMSZÖGBŐL **BÉRES TIBOR**, AZ AUTONÓMIA ALAPÍTVÁNY PROGRAMFELELŐSE MESÉL AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS RÉSZLETEIRŐL.

A **FEVA (Financial Education for Vulnerable Adults)** programot megelőzően az Autonómia Alapítvány korábban nem dolgozott Grundtvig támogatással, külföldi tapasztalatcserét célzó programunk nem volt. Ugyanakkor jelentős külföldi kapcsolatokra tettünk szert akár az előcsatlakozási vagy a strukturális alapokból támogatott projektekben, és a külföldi támogatók, adományozók továbbosztási programjainak lebonyolításában, valamint a mikrohitelezés területén is jelentős előzményei voltak külföldi együttműködéseinknek. Olyan programunk azonban még nem volt, amelynek a fő célja a külföldi tapasztalatcsere lett volna.

2007-ben a legjobbkor jött a varsói székhelyű *Microfinance Center* megkeresése, mert az Autonómia Alapítvány olyan területen kezdett fejlesztésbe, amely nemcsak a szervezet, nemcsak az egész szektor, hanem a magyar társadalom számára is újszerűnek számított: a felnőtteknek szóló pénzügyi képzési program megtervezéséhez és lebonyolításához nagy mértékben hozzájárultak a külföldi partnerszervezetek e területen szerzett tapasztalatai.

A Grundtvig partnerség keretében 8 uniós tagország (Lengyelország, Franciaország, Dánia, Anglia, Románia, Németország, Szlovákia, Spanyolország) mellett norvég, orosz és örmény szervezetek, szakemberek munkáját is megismerhettük.

A tanulási kapcsolat pénzügyi fejlesztéssel foglalkozó szervezetek közt zajlott. Az ilyen típusú programok célcsoportja többnyire valamilyen szempontból hátrányos helyzetű felnőttkorú emberekből áll. Mind a terület viszonylagos újszerűsége, mind a célcsoport speciális igényei miatt indokoltnak tartottuk a módszerek, tananyagok, tapasztalatok nemzetközi cseréjét.

Az általános cél az egyes országok hátrányos helyzetű rétegeinek pénzügyi fejlesztése, illetve az ehhez történő szakmai hozzájárulás volt a felnőttoktatás módszertanán alapuló tematikák, módszerek és tapasztalatok kölcsönös átadásával.

Természetesen különbségek is voltak az egyes résztvevők módszerei közt, hiszen nem minden ország, szervezet ugyanazzal a célcsoporttal dolgozik. Így míg a nyugati kollégáink zömében migránsok számára szerveznek ilyen programokat, addig a közép-európai, keleti partnerek többnyire a romák vagy hátrányos helyzetű kistelepüléseken élők számára kínálnak pénzügyi fejlesztő programokat.

A magyar szervezet (Autonómia Alapítvány) roma közösségekben valósítja meg hasonló projektjeit. Sajnos Magyarországon nagyon kevés ilyen projekt működéséről tudunk, ezért is indokolt a nem feltétlen roma, de hátrányos helyzetű célcsoportok körében végzett fejlesztő munka megismerése, akár szakértői értékeléssel, akár kötetlen, szakmai beszélgetés formájában. A projekt második célja a szakmai párbeszéd és külső véleményalkotás lehetőségének megteremtése volt.

Jóllehet, léteznek Magyarországon pénzügyi képzési tananyagok, azonban ezek egyike sem alkalmas a hátrányos helyzetű vidéki roma célcsoport képzésére. Ezért az Autonómia Alapítvány tervei közt már korábban is szerepelt önálló pénzügyi fejlesztő tananyag kidolgozása – ehhez kerestük a külföldi mintákat, segítséget.

A tapasztalatcsere különböző, főként a mikrohitelezéssel foglalkozó szervezetek közt zajlott. A mikrohitelezés ma már elképzelhetetlen a pénzügyi fejlesztés, így a nem formális felnőttoktatás eszközeinek alkalmazása nélkül. Ugyanígy – a tanulási kapcsolatban részt vevő szervezetek tapasztalata által is alátámasztva –, fordítva sem képzelhető el, azaz a pusztán pénzügyi képzést tartalmazó programok nem lehetnek hatékonyak, ha nem egészülnek ki akár a megtakarítást ösztönző vagy különböző vagyoni felhalmozást/jövedelemteremtést segítő hiteleszközök alkalmazásával. A hangsúlyok és módszerek azonban országonként jelentősen eltérnek. A projekt célja az egyes szervezetek hasonló programjainak részletes bemutatása volt.

Komoly vitáink is voltak a célcsoportok motiválhatóságával, bevonhatóságával kapcsolatban, valamint a hitelezés lehetőségeiről és felelősségéről ebben a piaci szegmensben, és a méltányos bankolásban sem mindig értettünk egyet. Sok más olyan kérdésről is vitáztunk, amelyek mára a magyarországi közbeszéd részévé váltak: még 2008-ban több új programunk kereteit alapozta meg az azóta lebonyolított Esélykassza csoportos hitelezési programunk (www.autonomia.hu) vagy a már kidolgozott képzési tematikánk módszere.

A program szakmai tartalmát a konzorcium tagja, a német Evers und Jung tanácsadó cég által készített kérdőívekkel értékeltük. Az értékelés eredményének ismertetésére az utolsó, budapesti találkozón került sor.

Hangsúlyoznunk kell, hogy a formális, találkozókra fókuszáló értékelésen túl, a tapasztalatcsere és közös tananyagkidolgozás mellett talán jelentősebb eredménynek tekinthető a partnerszervezetek közt kialakult és továbbélő munkakapcsolat, amelynek hozománya például az Autonómia Alapítvány és Microfinance Center által közösen lebonyolított, nyolc országra kiterjedő, a mikrohitelezés tapasztalatait elemző kutatás, vagy a szintén partner *European Microfinance Network* által is szervezett, a *Levis Foundation* által támogatott *Indigo Platform* működése.

A partnerség a programot követően tovább működik, jelenleg épp várjuk a partnerség folytatására beadott újabb pályázatunk eredményét.

A támogatás 12 külföldi „mobilitást", azaz utazást tett lehetővé. Az Autonómia Alapítvány munkatársai a program keretében Kassán, Pozsonyban, Nizzában jártak. Három partnerünkhöz hasonlóan az alapítvány fogadó szervezet is volt egyben, azaz az egyik workshopra Budapesten került sor, amelyen az összes partnerünk részt vett. Ezek az utazások természetesen a sok valódi vitával kísért prezentáció mellett lehetőséget adtak a partnerek, illetve partnerországok megismerésére is. Ez főként az utazásokra meghívott, vidéki tanácsadóink számára volt egyedi alkalom, akik nemcsak megismerhették ezeket a helyszíneket, de maguk is személyesen mutathatták be tevékenységüket. És a krakkói jazzklubokat is nehéz elfelejteni...

A program legfontosabb érdeme természetesen a szakmai tapasztalatcsere volt, de mindenképp említést érdemel a program finanszírozásának, lebonyolításának módja is. Az Autonómia Alapítvány támogatásosztással is foglalkozó szervezet, de részt veszünk különböző uniós programok értékelésében, programozásában is, így jócskán szerezhettünk tapasztalatot a fennálló másik típusú forráselosztási rendszer diszfunkcionalitásáról.

A Grundtvig program finanszírozási menedzselése példaértékű. A dokumentációalapú projektkövetés helyett az eredményorientált beszámoltatás, a szakmai tartalomra való odafigyelés mindenképp emeli a támogatott projektek minőségét. A kapacitást és forrást nem a projektek adminisztrációjára, hanem a valódi végrehajtásra lehet felhasználni.

Amikor az Autonómia Alapítvány 2007-ben beadta pályázatát a Grundtvig tanulási kapcsolatokra, nem rendelkezett e területen tapasztalattal. Kicsit tartottunk is egy újabb uniós támogató szervezettel való együttműködéstől. Ma inkább attól tartunk, hogy ez a fajta támogatási eljárásrend megmarad különlegességnek, csak kevés pályázó számára elérhető lehetőségnek, ezért bátorítunk mindenkit, nyissa ki ajtaját a külvilágra, a kulcs a Grundtvig támogatás lehet ehhez. ●

BÉRES TIBOR
Autonómia Alapítvány

HÁLÓZAT A TISZTÁBB EURÓPÁÉRT

AZ EURÓPA A POLGÁROKÉRT PROGRAM TEMATIKUS HÁLÓZATOK ALPROGRAMJA JELENTŐS VÁLTOZÁSON MENT KERESZTÜL 2010-BEN. AZ ELŐZŐ ÉVHEZ KÉPEST KOMOLYABB FELADAT ELÉ ÁLLÍTOTTÁK A PÁLYÁZÓKAT, MÁR HÁROM ESEMÉNY MEGSZERVEZÉSÉRE KERÜL SOR A KÉTÉVES EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETÉBEN. MAGYARORSZÁGRÓL TOVÁBBRA IS SZÉP SZÁMBAN PÁLYÁZNAK ERRE AZ ALPROGRAMRA, ÉS JELENTŐS SIKEREKET ÉRNEK EL.
A KÖVETKEZŐ NÉHÁNY SORBAN EGY SIKERES MAGYAR PROJEKTET MUTATUNK BE, MELYNEK FŐ TÉMÁJA A HULLADÉKKEZELÉS.

A *Hálózat a tisztább Európáért* projekt fő szervezője a Harsányi Önkormányzat, mely céljának tekinti a hulladékkezelés fejlett módját megismerni, illetve a megszerzett tudást, tapasztalatot a gyakorlatba átültetni és továbbadni. Ennek megvalósítására a település testvérvárosi kapcsolatait aktivizálja, illetve új összeköttetések kiépítésével hálózattá fejleszti. A hálózat tagjai Bükkszentkereszt Község Önkormányzata és erdélyi testvérvárosa, Gyímesközéplok, Kisgyőr Község Önkormányzata és szintén erdélyi testvértelepülése, Mezőbergenye, Répáshuta, melynek a szlovák Telekházával, illetve a német Wehringennel van kapcsolata, végül pedig Harsány, amely a németországi Aldersbach-kal áll testvérvárosi kapcsolatban.

A megvalósítás érdekében előadássorozat indult, amely nemcsak a gondolatébresztést, de az alkalmazásokat szolgáló ötletbörzék létrejöttét is támogatja a hálózatban részt vevők hulladékkezelésének korszerűsítésére, megújítására vonatkozóan. Továbbá fontosnak tartják a fenntartható fejlődés üzeneténekbeépítését a lakók gondolkodásába, miszerint a folyamat működésének ők is szerves részét képezik. Ennek kezdő akkordja a 2010. augusztus 13-án Alsózsolcán rendezett konferencia volt, melyet testvérvárosi találkozók követtek. A program része volt a Hejőpapi Regionális Hulladéklerakó Telep meglátogatása, ahol a látogatók előadást hallhattak a hulladék körforgásáról, keletkezéséről, újrafelhasználásáról, megsemmisüléséről, kiemelve, hogy a hulladék körforgása lassítható, az újrafelhasználás fokozható, így a környezet tehermentesíthető.

A projekt honlapján – **www.halozatatisztabbeuropaert.hu** – napról napra több információ található.

Kíváncsi voltam arra is, hogy a projekt koordinátora hogyan vélekedik az Európa a polgárokért programról, mennyire találta nehéznek, illetve adódtak-e nehézségek a lebonyolítás során. Fekete Zsuzsa, a projekt koordinátora elmondta, hogy a pályázatot először 2009 őszén adták be. Akkor elutasították, mert azon feltételnek nem tett eleget, mely megköveteli a négy uniós országból való partnerséget, mert bár nekik megvolt a négy ország, de az ausztriai várossal nem volt aláírt testvérvárosi szerződés (és ez nem lett előirányozva a projektben sem). Majd ezt korrigálva – végül egy szlovák felet bevonva – idén év elején ismét benyújtották pályázatukat. Ezt már elfogadták, és hamarosan érkezett a pályázott összeg első fele.

„Nem jellemző, hogy találkoztam volna nehézséggel, az egyik legérthetőbb pályázat, mellyel valaha dolgom volt. Kézenfekvő és könnyen kitölthető az űrlap, ha megvannak a célok. A testvérvárosok adottak voltak, nem a pályázat generálta őket, hanem az önkormányzat meglévő kapcsolatrendszerére építettem. Nehézség inkább a szervezés során adódott, mely a nagy létszámra vezethető vissza, ám megoldhatatlan problémák itt sem akadtak” – tette hozzá. •

HORVÁTH KATALIN

Uniós polgárság

LEHETŐSÉGEK SZÉLES PALETTÁJA A TESTVÉRVÁROSI TALÁLKOZÓK PROGRAMJAINAK SZÍNESÍTÉSÉRE

Uniós polgárság

AZ EURÓPA A POLGÁROKÉRT PROGRAM EGYIK LEGNÉPSZERŰBB ALPROGRAMJA A TESTVÉRVÁROSI TALÁLKOZÓK. 2009-BEN EURÓPÁBAN 820 PROJEKT NYERT TÁMOGATÁST, AMI AZT JELENTI, HOGY 82 500 ÁLLAMPOLGÁR VETT RÉSZT A MOBILITÁSBAN, VAGYIS ENNYIEN UTAZTAK EL EGY MÁSIK ORSZÁGBAN MEGRENDEZÉSRE KERÜLŐ TALÁLKOZÓRA. HA A HELYI RÉSZTVEVŐK SZÁMÁT IS HOZZÁVESSZÜK EHHEZ A SZÁMHOZ, AKKOR KÖZEL 800 EZER ÁLLAMPOLGÁR VETT RÉSZT AKTÍVAN A TALÁLKOZÓKON. ENNEK ALAPJÁN ELMONDHATÓ, HOGY A PROGRAM ELÉRTE ELSŐDLEGES CÉLJÁT, VAGYIS AZT, HOGY AZ ÁLLAMPOLGÁROK TALÁLKOZZANAK EGYMÁSSAL, MEGOSSZÁK ÉS KICSERÉLJÉK TAPASZTALATAIKAT, VÉLEMÉNYÜKET, ÉS MEGISMERJÉK EGYMÁS KULTÚRÁJÁT.

Magyarország továbbra is megőrizte vezető szerepét ebben az alprogramban. Négy másik országgal, Németországgal, Franciaországgal, Olaszországgal és Lengyelországgal karöltve, a legaktívabb országok közé tartozik, amelyek a leggyakrabban adnak otthont testvérvárosi találkozónak.

Testvérvárosi találkozók esetében minimum egy partner szükséges ahhoz, hogy a találkozó létrejöjjön, de természetesen több partner is összefoghat, és ez növeli a támogatás elnyerésének esélyét. 2009-ben a találkozók 52%-a esetében több mint három ország vett részt a találkozón, ami 2008-ban a találkozók 49%-áról, 2007-ben pedig a 46%-áról volt elmondható.

További lehetőségek is vannak arra, hogy fokozzuk pályázatunk nyerési esélyét. Fontos, hogy egy találkozó ne egyszeri esemény legyen, hanem a testvértelepülések kölcsönösen hívják meg egymást, és ebből egy hosszú távú együttműködés alakuljon ki. A találkozók arra is alkalmasak, hogy gazdasági kapcsolatok jöjjenek létre a települések között. Közösen vállalhatják, hogy az idegenforgalmi kiállításokon képviselik egymást. A település saját honlapján is népszerűsítheti testvértelepülései látnivalóit, és kiteheti néhány szálláshely elérhetőségét.

A települések iskolái is együttműködhetnek akár Comenius iskolai programban, akár Leonardo da Vinci programban, és így már a partnerkeresés sem okozhat gondot. Érdemes a találkozóra hasonló területen működő vállalkozásokat is meghívni annak érdekében, hogy megosszák egymással tapasztalataikat, és akár együttműködéseket alakítsanak ki.

Természetesen az itt felsorolt példákra is születtek már jó magyar gyakorlatok. **Putnokon** a kulturális programok mellett sor került a magyar-szlovák termékek kiállítására és vásárára is, ahol a helyi vállalkozóknak lehetőségük volt termékeiket bemutatni és értékesíteni. A résztvevők megismerkedhettek a putnoki Serényi Béla Gimnázium, Mezőgazdasági Szakközépiskola és Kollégiummal, tájékozódhattak az iskola képzési irányairól, valamint megtekinthették az intézmény gépparkját és a növendék állatokat is.

Bátaszéken idén júliusban került sor újabb találkozóra, ahová négy országból, Franciaországból, Németországból, Romániából és Szlovákiából érkeztek vendégek. A közel 80 vendég Bátaszékkel együtt arra vállalkozott, hogy együtt ápolják az európai kultúrát. A találkozó hagyománya hosszú évekre tekint vissza, a kezdeményezés már a nyolcvanas években elkezdődött. Minden évben máshol tartják a rendezvényt, tavaly például a romániai Gyergyóditró adott neki otthont.

Győr négy testvértelepülésének (Erfurt, Ingolstadt, Poznań, Sindelfingen) képviselőivel arról tanácskozott, miután minden város bemutatta saját idegenforgalmi koncepcióját, fontosabb nevezetességeit, turisztikai versenyelőnyeit, hogy miként lehetne még hatékonyabb a testvérvárosok közötti idegenforgalmi együttműködés, és milyen ötleteket vehetnek át egymástól annak érdekében, hogy több turistát csábítsanak városaikba. ●

Érdemes a találkozóra hasonló területen működő vállalkozásokat is meghívni annak érdekében, hogy megosszák egymással tapasztalataikat, és akár együttműködéseket alakítsanak ki.

HORVÁTH KATALIN

Tudásközpont

Magyarország európai uniós elnökségi programja az oktatás területén 2011 első félévében

AZ UNIÓS ELNÖKSÉGI CIKLUSOK FÉLÉVENTE VÁLTAKOZÓ RENDSZERE SZERINT 2011 ELSŐ FÉLÉVÉBEN MAGYARORSZÁG ELNÖKÖL AZ EURÓPAI UNIÓ LEGFŐBB DÖNTÉSHOZÓ ÉS JOGALKOTÓ INTÉZMÉNYÉBEN, AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSÁBAN. EZ AZT JELENTI, HOGY MAGYARORSZÁG HATÁROZZA MEG AZ UNIÓS DÖNTÉSHOZATAL NAPIRENDJÉT A KÜLÖNBÖZŐ ÁGAZATOKBAN, ÉS A MAGYAR ELNÖKSÉG FELADATA LESZ A TAGÁLLAMOK KÖZÖTTI TÁRGYALÁSOK SIKERES ELŐREVITELE, A DÖNTÉSEK ELŐKÉSZÍTÉSE A TANÁCSBAN.

Az Európai Unió tagállamainak állam- és kormányfői 2010. június 17-én átfogó stratégiát fogadtak el a következő tíz évre vonatkozóan, amelynek célja a 2000-ben elfogadott Lisszaboni stratégia folytatásaként az európai gazdaság stabilitásának helyreállítása és megszilárdítása mellett olyan közép- és hosszú távú reformok végrehajtása, amelyek a versenyképesség javítását, a fenntartható gazdasági növekedést, a foglalkoztatottsági helyzet javítását, és a társadalmi kohéziót szolgálják az Unióban. Az **Európa 2020 stratégia** céljainak megvalósításában az oktatásnak kulcsszerepe van, mind a tudás alapú gazdaságon nyugvó versenyképesség, mind a társadalmi kohézió elősegítésének szempontjából. Ezzel összhangban a stratégia számszerűsített céljai között szerepel a 30–34 éves korosztályban felsőfokú vagy azzal egyenértékű végzettséggel rendelkezők arányának 40%-ra növelése, valamint az iskolai lemorzsolódás 10% alá csökkentése európai szinten 2020-ig.

Az Európa 2020 stratégia végrehajtásának megkezdése az ún. Európai Szemeszter keretében a magyar EU elnökségi időszak egyik meghatározó feladata lesz, amelyben az oktatási ágazatnak is szerepet kell vállalnia. Ennek keretében kerül kidolgozásra egy, a tagállamok számára **a korai iskolaelhagyás megelőzését** segítő intézkedéseket összegyűjtő európai szintű ajánlás, amelynek célja, hogy segítse az országokat a közös európai cél elérésében.

Kutatások bizonyítják, hogy a magas minőségű kisgyermekkori nevelés nagymértékben hozzájárul az egyéni képességek kibontakoztatásához, az iskolai teljesítmény javulásához és ezáltal a későbbi iskolai lemorzsolódás megelőzéséhez. Ezt hangsúlyozza az az uniós célkitűzés is, hogy 2020-ra a 4 évesnél idősebb gyerekek 95%-a vegyen részt kora gyermekkori, azaz óvodai nevelésben az általános iskola megkezdése előtt. Különösen fontos ez a hátrányos helyzetű gyerekek számára. A 95%-os részvétel sok európai országban megvalósul, ezekben az országokban a cél a részvételi arány megőrzése, illetve a hátrányos helyzetű gyerekek részvételének elősegítésével a részvételi arány növelése. A magyar elnökség az európai folyamatoknak megfelelően. és az európai szintű összevetésben fejlettnek számító magyar védőnői, bölcsődei, óvodai intézményrendszer hagyományaira alapozva kiemelten kíván foglalkozni ezzel a témával. Az Európai Bizottság 2011 elején közleményt tervez kiadni a **magas minőségű kisgyermekkori nevelés** feltételeiről, és a szolgáltatáshoz való lehető legszélesebb körű hozzáférés

elősegítéséről. A kisgyermekkori nevelés fogalma európai szinten a magyar rendszernek megfelelő óvodai nevelést és bölcsődei gondozást is magában foglalja, a bizottsági közlemény elsősorban ezeknek a sikeres iskolai teljesítményt előkészítő aspektusaival foglalkozik majd. A téma és a dokumentum megvitatására a magyar elnökség ideje alatt kerül sor egy európai szintű szakmai konferencián, valamint a Tanács keretei között.

Az Európa 2020 stratégia egyik pillére a JOSE MANUEL BARROSO elnök által indított **Mozgásban az ifjúság** kezdeményezés. A kezdeményezés magában foglalja az oktatás terén zajló európai együttműködés fő elemeit, törekedve az iskolai oktatás, a szakképzés, és a felsőoktatás fejlesztésére, az egész életen át tartó tanulás elősegítésére és a fiatalok munkanélküliségének megelőzésére. A kezdeményezés egyik fő célkitűzése azonban mindezek mellett az európai fiatalok nemzetközi „mozgásának", mobilitásának ösztönzése, növelése. Ennek érdekében a magyar elnökség ideje alatt vitatják meg azt a tanulmányt, amely felméri és összegyűjti a **fiatalok tanulási célú nemzetközi mobilitásának** akadályait, és azt az ajánlást, amely a mobilitás útjában álló különféle jogi, technikai, financiális és egyéb akadályok leküzdésére tesz intézkedési javaslatot. Ehhez kapcsolódóan a tagállamok arra is törekednek majd, hogy a tanulási célú mobilitás növelése iránti elkötelezettségüket közös, számszerűsíthető célkitűzés formájában is kifejezzék.

A közelmúltban lezajlott gazdasági válság hatásai mind a mai napig érezhetőek. A válság felhívta a figyelmet a körültekintő, felelősségteljes döntéshozatalt lehetővé tevő pénzügyi tudatosság, a válságkezeléshez és a sikeres munkaerő-piaci boldoguláshoz elengedhetetlen vállalkozói készségek, valamint ezzel párhuzamosan az egyéni és a társadalmi felelősségvállalás, a társadalmi szolidaritás fontosságára. Az európai oktatási miniszterek 2011. tavaszi budapesti találkozójukon arról folytatnak eszmecserét, milyen kompetenciákkal kell rendelkeznie egy európai állampolgárnak a 21. században ahhoz, hogy a társadalom aktív és tudatos tagjaként sikeresen vegyen részt a gazdasági folyamatokban, a politikai döntések meghozatalában, valamint a társadalmi együttélésben. A találkozón a miniszterek megvizsgálják, hogyan járulhat hozzá az iskola az **aktív európai állampolgársághoz** szükséges ismeretek, készségek és hozzáállás fejlesztéséhez, hogyan működhet maga az iskola olyan demokratikus közösségként, amely megelőzi az iskolai erőszak kialakulását.

Magyarország híres világszerte ismert feltalálóiról, kutatóiról, kimagasló művészeti tehetségeiről. A tehetség felismerésében, kibontakozásának segítésében kiemelt szerepe van az iskolának, a pedagógusoknak. Az innováció alapját képező tehetség, kreativitás támogatásának témájában 2011. tavaszán megrendezésre kerülő konferencia célja az uniós országokban a **tehetséggondozás** terén létező jó példák bemutatása, megismerése, az európai együttműködésben rejlő lehetőségek feltárása és az Európai Tehetségnap életre hívása.

Uniós elnökségének ideje alatt Magyarország hangsúlyt fog fektetni az Európai Felsőoktatási Térség kiteljesítésének elősegítésére, a modern, nemzetközi színtéren versenyképes európai felsőoktatás megteremtését célzó európai együttműködés továbbvitelére, elősegítésére.

A Magyarország 2011 első félévi európai uniós elnökségével járó feladatok egyedülálló kihívást jelentenek, azonban egyúttal kivételes lehetőséget is nyújtanak Magyarország számára. A következő félévben Európa figyelme Magyarországra irányul, és arra, hogyan leszünk képesek az európai folyamatokat előre vinni. A brüsszeli munka mellett számos szakmai és magas szintű rendezvényre kerül sor Magyarországon, amelyek keretében széles körű szakmai közönség látogat az országba, akik remélhetőleg gazdag szakmai tapasztalatokkal és kellemes élményekkel térnek haza. ●

DR. ELTER EDINA
főosztályvezető-helyettes,
Nemzeti Erőforrás Minisztérium

MITŐL MŰKÖDIK az egész életen át tartó tanulás?

A FINN OKTATÁSI CSODA TANULSÁGAI

Magyarország 2005 óta rendelkezik az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó stratégiával[1], mely az oktatási, képzési rendszer átláthatóvá és hozzáférhetővé tétele mellett a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok bevonását, az összehangolt oktatási, képzési programok megvalósítását, folyamatos részvételt, hálózatosodást és a társadalmi partnerség támogatását tűzi ki legfőbb célul.

A Tempus Közalapítvány 2008 óta valósít meg olyan hálózatosodást, partnerségépítést támogató tevékenységeket a három kelet-magyarországi régióban az Európai Bizottság támogatásával, melyek a stratégia hatékony elterjesztését, társadalmi megismertetését és annak tudatosítását szolgálják. Ennek keretében eddig regionális műhelymunkák, kötetlen kávéházi beszélgetések, médiakampány, kapcsolat- és hálózatépítő tréningek megrendezésével, jó példákat tartalmazó disszeminációs füzet kiadásával és LLL hálózati díj meghirdetésével támogattuk a fenti célok megvalósulását.

A hazai eredmények az egész életen át tartó tanulásban való részvételt illetően egyelőre sajnos meglehetősen szerények.

FINNORSZÁGBAN EGY 2008-AS FELMÉRÉS SZERINT A FELNŐTTEK 56%-A VETT RÉSZT VALAMILYEN FORMÁLIS VAGY NEM FORMÁLIS FELNŐTTOKTATÁSI FORMÁBAN[2], MELY TENDENCIA A SKANDINÁV ÁLLAMOK MINDEGYIKÉBEN HASONLÓ. UGYANAKKOR EZ AZ ARÁNY MAGYAR VISZONYLATBAN KEVESEBB MINT 10%. VAJON MI INDOKOLJA EZT A HATALMAS KÜLÖNBSÉGET?

PAULA MATTILA 2003-tól 2009-ig a NOSTE Program vezetője volt a finn Észak-Karéliai Felnőttoktatási Központnál, melyben alacsonyan képzett felnőtteket személyre szabott eszközökkel vezettek be a munka világába. Jelenleg egy hasonló programban, az Észak-Karéliai Nyitott Tanulmányi Központnál dolgozik 15–24 éves fiatalokkal, akiket életpálya-tanácsadással, mentorálással, egyéni támogatással és különböző szakképzési formákkal támogatnak az eredményes munkaerő-piaci integráció érdekében.

A szakember szerint a finn csoda titka abban áll, hogy az oktatásra jelentős állami forrásokat fordítanak minden évben, de ennél is fontosabb a téma szimbolikus társadalmi jelentősége. Abban minden szakember egyetért – politikai nézettől függetlenül –, hogy egy olyan viszonylag kis ország, mint Finnország dinamikus sikerének elsőszámú záloga nemzetközi viszonylatban az **egyénre szabott kompetenciafejlesztés** egy hatékonyan működő oktatási és képzési, szakképzési rendszeren keresztül. Idejében felismerték, hogy csak összehangolt programokkal érhetnek el kellő sikereket, és arra is nagy gondot fordítanak, hogy a rendelkezésre álló képzési csomagok és módszerek könnyen elérhetőek, kellően vonzóak, személyre szabottak legyenek a célcsoport számára. Így a felnőttkori tanulás nem teherként nehezedik az egyénre, hanem egy intellektuális, ugyanakkor lelki feltöltődéssel is járó érdekes, egyéni sikereket is jelentő kihívást jelent.

1 http://oktataskepzes.tka.hu/life_long_learning_strategia.php
2 AES, Eurostat, 2008

A 2003–2009-ben megvalósított finn NOSTE Program célcsoportja alacsonyan képzett, elsősorban 30–59 éves felnőttek volt, akik nem rendelkeztek szakképesítéssel. Az országos szinten lebonyolított kezdeményezésben 25 700-an vettek részt, ebből 19 500-an szereztek szakképesítést. A résztvevőket életpálya- és karriertanácsadással, egyéni fejlesztési utak kidolgozásával, mentorálással és szektorközi-hálózati együttműködéssel támogatták a kitűzött célok elérése érdekében. Az alkalmazott módszerek között több innovatív megoldással is találkozhatunk.

Bővebben: www.noste-ohjelma.fi

A finn rendszerben az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos programok döntő többségben **karrier- és életpálya-tanácsadással párosulnak**. Ez a hatékonyság záloga az egyén által korábban megszerzett kompetenciák felmérésén és az azokra való alapozáson túl. Paula Mattila szerint csak a már meglévő, masszív alapokra lehet erős házat építeni, de a falak felhúzásánál is hatékony kooperációra, összehangolt csapatmunkára van szükség, melynek fókuszában maga az egyén, ezen belül saját igényei, szükségletei állnak. Fontos a rugalmasság, hiszen a dinamikusan változó munkaerő-piaci tendenciák a változásra való gyors reagáló képességet követelnek meg.

Szintén fontos tényező, hogy a programok kivitelezésében a képzési és oktatási szektoron túl a **munkaerő-piaci szereplők** is megjelenjenek, legyen szó nemzetközi nagyvállalatokról vagy kisvállalkozókról. Ők potenciális munkaadói lehetnek a képzési programban részt vevőknek, így az ő igényeiknek, de legfőképpen szaktudásuknak, szakmai tapasztalatuknak van fontos szerepe a megfelelő kompetenciák fejlesztésére irányuló képzési program kialakításában. Emellett olyan változók is fontos szerepet kapnak a programok kidolgozásában, mint az életkor, nem, szakmai háttér és munkaerő-piaci státusz.

Paula Mattila szerint az LLL stratégia elterjesztése, megismertetése és tudatosítása elengedhetetlen tevékenység, mivel fontos ráébreszteni az embereket a tanulás hasznosságára, a folyamatosan és gyorsan változó életkörülményekhez való hatékony alkalmazkodás elérése érdekében. Viszont még ennél is fontosabb a gyakorlati megvalósítás, vagyis hogy milyen programokon keresztül, hogyan zajlik a gyakorlati felnőttképzés.

A Tempus Közalapítvány tudatosító szerepe nagy segítséget jelent a stratégia hazai megismertetésében, ugyanakkor nem válthat ki olyan hatékony, átgondolt és összehangolt tárcaközi együttműködéseken alapuló oktatási-képzési programokat, melyek kormányzati ciklusokon átívelnek, és a gyakorlat szempontjából közelítenek a tanulás minden formájához óvodás kortól időskorig.

A TKA kapcsolódó projektjének eredményeiről a következő linken tájékozódhat:
www.oktataskepzes.tka.hu >> Az egész életen át tartó tanulás stratégiája >> Partnerség- és LLL hálózatépítés 2009–2010

ABARI-IBOLYA EMESE

Az úgynevezett nyitott tanulmányi központok (*Open College*), egyetemek, főiskolák előnye, hogy képesek a gazdaság vagy a társadalom számára megjeleníteni a legfrissebb piaci igényeket, majd megfelelő ismereteket nyújtanak a későbbi munkavállalóknak, hogy kitöltsék a keletkezett gazdasági űrt. Sokak szerint a bolognai rendszer egyik leghatékonyabb intézményrendszere, mely több szinten nyújt képzést, legyen szó a nyolc általános vagy a master diploma kiegészítéséről. Legnagyobb előnye, hogy a tanúsítvány kézhezvétele után azonnal elhelyezkedhetnek a résztvevők, így ennek az oktatási formának az elismertsége meglehetősen nagy az Európai Unió országaiban, mivel a munkaerőpiac elvárásaira készítik fel a hallgatókat. Az Észak-Karéliai Nyitott Tanulmányi Központ 2010–2013-ban működik azzal a céllal, hogy egyénre szabott eszközökkel 15–24 éves fiatalokat vezessen be a munka világába.

Bővebben:
http://avoinammattiopisto.ning.com

KÉPZÉSEK a Tempus Közalapítványnál

PEDAGÓGUS ÉS TOVÁBBKÉPZÉST KERES? KÖZTISZTVISELŐ ÉS SZÍVESEN TANULNA AZ EU-RÓL? NÖVELNI AKARJA ESÉLYEIT A MUNKAERŐPIACON? VÁLASSZON KÉPZÉSEINKBŐL!

A Tempus Közalapítvány 2000 óta folytat felnőttképzési tevékenységet, elsősorban európai tanulmányok, támogatáspolitika, projektmenedzsment területén, illetve az aktuális hazai és uniós oktatási célkitűzések alapján dolgoz ki pedagógus-továbbképzéseket.

Képzéseink minden esetben akkreditáltak, így azok beszámíthatóak a kötelező pedagógus-továbbképzések óraszámába, hozzájárulnak a köztisztviselők ismereteinek bővítéséhez, illetve elvégezésükkor tanúsítványt állítunk ki.

Ha további információra van szüksége, látogassa rendszeresen honlapunkat (**www.tka.hu**), iratkozzon fel képzési hírlevelünkre, vagy keressen minket emailen, telefonon (**kepzes@tpf.hu**, **237 1300**)!

Várjuk jelentkezését!

PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉSEK:

ANGOLUL AZ EU-BAN

Elméleti, nyelvi és módszertani ismeretek az európai uniós tartalmak és szaknyelv angol nyelvű oktatásához 30 tanóra, 4 képzési nap (alapítási engedély nyilvántartási száma: OKM-1/6/2010)

Magyarország uniós tagságával összefüggésben számos tantárgyban és képzésben kaptak helyet az európai uniós ismeretek, magyar és idegen nyelven egyaránt. Az idegen nyelven közvetített EU-tartalmak megjelenhetnek egyrészt az idegennyelv-oktatás keretében, hiszen mind az érettségin, mind a nyelvvizsgákon az EU önálló témakört képez. Másrészt a két tanítási nyelvű oktatás keretében az egyes szaktárgyakban (történelem, földrajz, stb.) is fontos téma az Európai Unió működésének, aktuális prioritásainak bemutatása. Mivel az uniós szakmai ismeretek gyakran magyar nyelven is kihívást jelentenek, ezért a közvetítés az idegen nyelv és a szakmai tartalom szempontjából is nehézséget okozhat. A továbbképzés ezért az európai uniós tartalmak angol nyelvű közvetítéséhez tartalmi, nyelvi és módszertani segítséget is kíván nyújtani.

PROJEKTALAPÚ OKTATÁS – KOOPERATÍV TANULÁSI FORMÁK A KÖZOKTATÁSBAN

30 tanóra, 4 képzési nap (alapítási engedély nyilvántartási száma: OM-175/265/2005

A továbbképzés célja, hogy a résztvevők aktív közreműködésével, meglévő ismereteikre és tapasztalataikra építve:

- tudatosítsa a projektalapú oktatásban rejlő lehetőségeket;
- felfrissítse, rendszerezze és bővítse a témába vágó ismereteket;
- tréningszerű elemek segítségével segítse az ismeretek gyakorlatba történő átültetését, a projektalapú oktatás minél szélesebb körű alkalmazását.

Hosszabb távon a továbbképzés a résztvevők projektkompetenciájának fejlesztése révén a magyar közoktatási intézményekben a tanítási-tanulási kultúra megújulásához és a kooperatív tanulási formák súlyának növeléséhez kíván hozzájárulni.

ÚJULT ERŐVEL – ERŐFORRÁSGYŰJTŐ TRÉNING

30 tanóra, 4 képzési nap (alapítási engedély nyilvántartási száma: OKM-3/50/2007)

A továbbképzés célja, hogy a résztvevők a pedagógus szakma gyakorlása során törvényszerűen kialakuló kiégési tüneteket felismerjék, tudatosítsák, valamint az oldott hangulatú, interaktív tanulási módszereket alkalmazó tréningen olyan módszereket sajátítsanak el, amelyekkel megújíthatják erőforrásaikat, megbirkózhatnak a kiégéssel, és fejlesztik lelki állóképességüket.

MENTOROK A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEKÉRT

30 tanóra, 4 képzési nap (alapítási engedély nyilvántartási száma: OM-298/27/2006)

A képzés célja, hogy a gyermek lokális, családi és oktatási intézményi környezetét feltáró és arra pedagógiai eszközöket mozgósítani képes szakembereket képezzen. A résztvevők a képzés során segítséget kapnak mentori munkájukhoz, bővíthetik módszertani ismereteiket, valamint a fejlesztő módszerek segítségével – a diákok helyzetének elemzésével – elkészítik a mentorálás pedagógiai fejlesztési programját. A képzés alapjául a mentor eddigi pedagógiai tapasztalatai, valamint a munkájában eddig használt pedagógiai program szolgál. A képzés során az elméleti ismeretek mellett a gyakorlaton van a hangsúly.

MINŐSÍTETT KÖZTISZTVISELŐI TOVÁBBKÉPZÉSEK

(VALAMENNYI KÖZTISZTVISELŐI KÉPZÉS EGYBEN AKKREDITÁLT FELNŐTTKÉPZÉS IS):

ANGOLUL AZ EU-BAN – SZAKNYELVI TOVÁBBKÉPZÉS

32 tanóra, változatos bontásban (minősítési sorszám kiadása folyamatban)

A képzés célja, hogy a résztvevők áttekintsék az EU legfőbb jellemzőit (intézményrendszer, közösségi jog, szakpolitikák, stb.), és képesek legyenek ezt a tartalmat legalább B2 szinten írásban és szóban angolul megjeleníteni.

EU TÁMOGATÁSPOLITIKA

30 tanóra, 4 képzési nap (sorszám: VII/2/2009)

A képzés célja, hogy rövid áttekintést adjon az Európai Unió közösségi támogatásairól, azok felhasználásának hazai feltételeiről, ezáltal a hallgatók a képzés elvégzése után rendelkezzenek azokkal az elméleti alapismeretekkel, amelyek segítségével egyrészt további tanulmányokat folytathatnak az EU strukturális politikája témájában (pl. projektciklus-menedzsment), másrészt a legfőbb célok, fejlesztési programok megismerésével sikeres projekteket, pályázatokat készíthetnek.

EU ELNÖKSÉG 2011

42 tanóra, 6 képzési nap (sorszám: VII/1/2010)

A Tempus Közalapítvány új képzésének célja, hogy az elnökségi feladatok ellátásában érintett munkatársak megszerezzék azokat az ismereteket, valamint rendelkezzenek azokkal a kompetenciákkal, amelyek az elnökségi feladatok ellátásához újszerűek és szükségesek. Cél továbbá, hogy a képzés hozzásegítse a résztvevőket napi közigazgatási feladataikban az EU intézményeiben szokásos eljárások és korszerű munkamódszerek elsajátításához és készségszintű alkalmazásához. A képzés moduljai úgy lettek kialakítva, hogy azok a különböző szakterületek számára is alkalmazhatóak legyenek. A képzés korszerű, innovatív módszertani elemeket tartalmaz, igen gyakorlatias szemléletű, valamint az egyes tanegységek angol nyelven is elérhetők, ezzel is növelve a résztvevők szükséges nyelvi kompetenciáit. A képzés oktatói és trénerei uniós területen többéves gyakorlati tapasztalattal rendelkező szakértők. A képzést e-learning tanfolyam is kiegészíti.

VALAMENNYI CÉLCSOPORT SZÁMÁRA AKKREDITÁLVA:

PROJEKTMENEDZSMENT LÉPÉSRŐL LÉPÉSRE

60 tanóra, 6 képzési nap + egyéni tanácsadás (alapítási engedély nyilvántartási száma: OKM-2/3/2006, PLP-1091, VII/2/2009)

A képzést azoknak javasoljuk, akik aktívan részt vesznek, vagy a jövőben részt kívánnak venni pályázatok, projektek kidolgozásában és végrehajtásában. A képzés célja, hogy a résztvevők képesek legyenek az EU által társfinanszírozott pályázati felhívásoknak megfelelő projektek és pályázatok teljes körű elkészítésére. ●

AKKREDITÁLT FELNŐTTKÉPZÉSI PROGRAMOK:

A SZELLEMI TULAJDON VÉDELME ÉS MENEDZSELÉSE

16 tanóra, 2 képzési nap (akkreditációs szám: PL-1566)

A szellemi tulajdon menedzselésével kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretek átadása olyan szakemberek számára, akik munkájuk során kapcsolatba kerülhetnek innovációs eredmények létrehozásával vagy hasznosításával, de nem rendelkeznek rendszerezett információkkal a szellemi tulajdon menedzselése témában. A szellemi tulajdon védelmének és menedzselésének ismereteit a képzés a szabadalmi eljárás részletes leírásán, az egyes iparjogvédelmi oltalmi formák bemutatásán, valamint a szellemi tulajdon hasznosítása esetén alkalmazott szerződési szokványok ismertetésén keresztül hivatott átadni.

HATÉKONY KOMMUNIKÁCIÓ

16 tanóra, 2 képzési nap (akkreditációs szám: PL-1386)

A képzés célja, hogy a résztvevők megismerkedjenek az alapvető prezentációs, előadás-technikai készségekkel, így a munkájukban használható ismereteket, készségeket kapjanak. A képzés abban is segíti a résztvevőt, hogy egyénisége tükröződjön mondanivalójában, és ezáltal sokkal meggyőzőbb legyen, valamint tökéletesítse azokat az eszközöket, amelyek ráirányítják a figyelmet egy hatásos előadásra, és fejlessze ezek tudatos használatát.

LOBBI, ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS – A FORRÁSTEREMTÉS ESZKÖZEI

24 tanóra, 2 képzési nap (akkreditációs szám: PL-1441)

A képzést nonprofit civil szervezetek, intézmények (alapítványok, egyesületek, szövetségek), vállalkozások képviselőinek ajánljuk, illetve mindenkinek, akinek a napi érdekérvényesítéshez hasznos segítséget nyújt a lobbizás ismerete. A képzés célja az érdekérvényesítés törvényes és eredményesen alkalmazható módszereinek, elméleti ismereteinek, valamint gyakorlatának elsajátítása.

VÖRÖS ANDREA

ANGOLUL AZ EU-BAN

Elméleti, nyelvi, módszertani továbbképzés pedagógusoknak és szaknyelvi képzés B2+ szinten

- **Diákjai már megszerezték a középfokú nyelvvizsgát, de szeretne még számukra jól hasznosítható nyelvtudást átadni?**
- **Szeretné bővíteni nyelvi és szakmai ismereteit egy igazán korszerű témával?**
- **Az Angolul az EU-ban című szaknyelvi és módszertani képzések, egy kiváló nyelvkönyvvel kiegészítve mindebben segítségére lehetnek!**

A képzések egyedülállóak mind a szaknyelvi, mind a pedagógus-továbbképzések között:

- Egyszerre fejlesztik a résztvevők szakmai és nyelvi ismereteit, nem csupán megtanítják, hogyan mondjuk angolul, amit magyarul már eddig is jól tudtunk.
- Elsajátíthatjuk az EU területen szükséges készségeket és kompetenciákat: fordítás, tolmácsolás, tárgyalás, stb.
- Segítséget kapunk ahhoz, hogyan tudjuk ezeket az ismereteket továbbadni korszerű módszertanok alkalmazásával.
- A képzéseket a tankönyv szerzői tartják: tehát mindent első kézből megkaphatunk, ami a könyvben megtalálható, de annál még sokkal többet is!

Egy játékra hívjuk, amely jól illusztrálja a tankönyv többfunkciós felépítését. A feladat segít áttekinteni az EU-tagországokat, egyben megtanít néhány EU-zsargont is. Tehát, ha megtanulja ennek a fejezetnek az anyagát, biztosan mindig tudni fogja angolul, hogyan mondjuk azt, hogy

- *tagjelölt ország*,
- *tagállam*,
- *bővítés*
- vagy éppen *alapító országok*.

Mint ahogy az sem lesz probléma, hogy kapásból felsorolja az EU-tagállamokat – természetesen angolul –, sőt mindenkit ámulatba ejtsen azzal, hogy azt is tudja, melyik mikor lett az EU tagja!

Az első 10 helyes megfejtés beküldője egy 512 Mb-os pendrive-ot kap ajándékba! A 2010. december 31-ig beküldők között egy 20% kedvezményes részvételt is kisorsolunk, amely felhasználható 2011-ben, bármely **Angolul az EU-ban** című képzés indulásának alkalmával. Várjuk megfejtéseiket a kepzes@tpf.hu-email címre. ●

VÖRÖS ANDREA

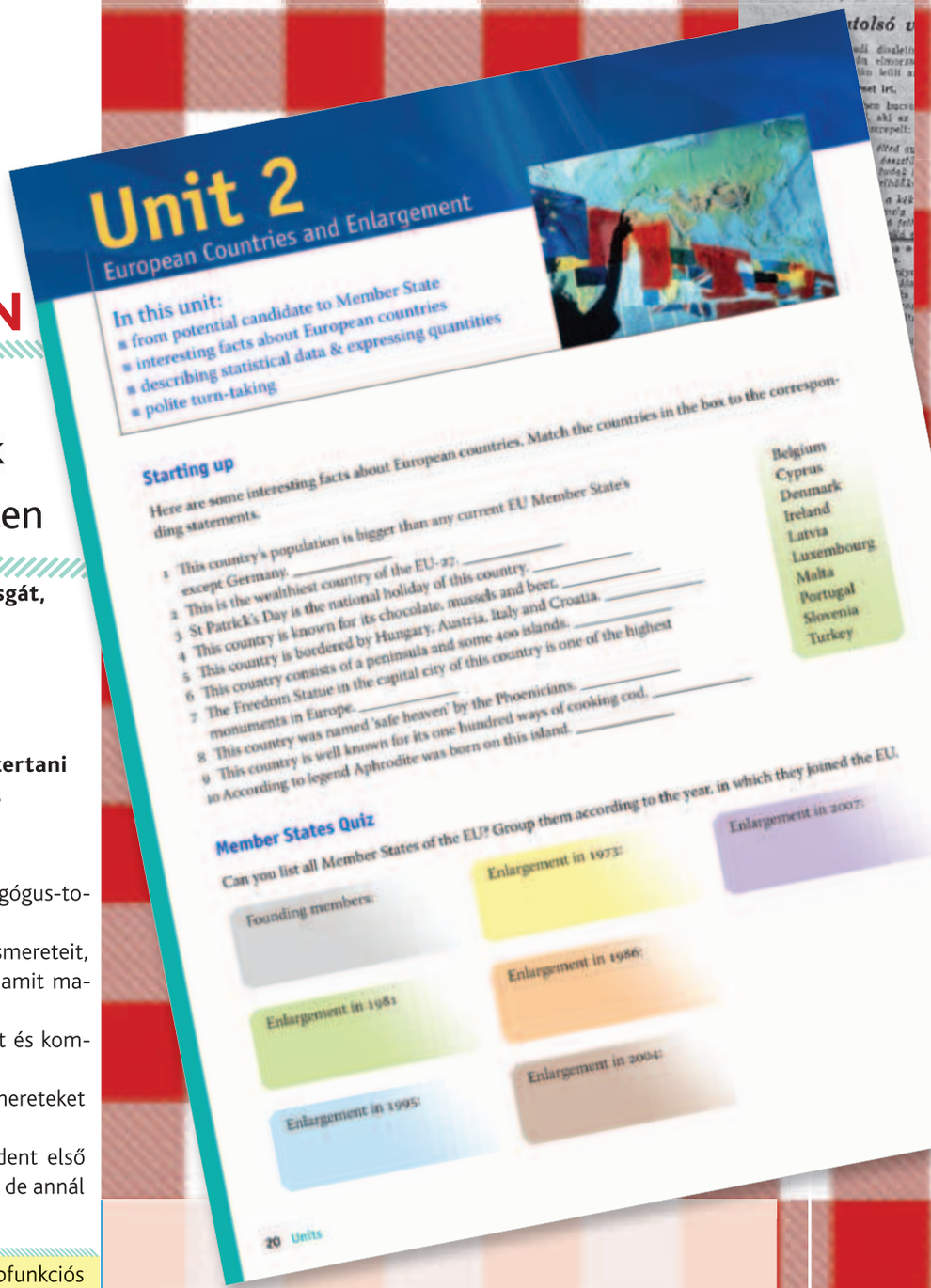
Unit 2
European Countries and Enlargement
In this unit:
- from potential candidate to Member State
- interesting facts about European countries
- describing statistical data & expressing quantities
- polite turn-taking
Starting up
Here are some interesting facts about European countries. Match the countries in the box to the corresponding statements.
Belgium
Cyprus
Denmark
Ireland
Latvia
Luxembourg
Malta
Portugal
Slovenia
Turkey
Member States Quiz
Can you list all Member States of the EU? Group them according to the year in which they joined the EU.
Founding members:
Enlargement in 1973:
Enlargement in 1981
Enlargement in 1986:
Enlargement in 1995:
Enlargement in 2004:
Enlargement in 2007:
20 Units

Munkám során nap mint nap használom az angol nyelvet. A nyelvtanfolyam elvégzése előtt sokszor kerültem olyan helyzetbe, amikor elbizonytalanodtam egy-egy uniós szakszó olvasásakor/hallatán. Nagyon megörültem, mikor a Tempus honlapján felfedeztem az ***Angolul az EU-ban*** *című tanfolyamot.*

Az oktatás helyszíne (Tempus) jól megközelíthető, a helység a képzésre tökéletesen megfelelő volt. Az oktatók nagyon kedvesek, közvetlenek és rendkívül felkészültek voltak. Jó ötletnek tartottam, hogy a tanfolyam alapjául szolgáló tankönyvet rögtön a kezdéskor megkaptuk. A négynapos képzés első napján rá kellett jönnöm, hogy mekkora tananyag mennyiséget kell a tanfolyam viszonylag rövid ideje alatt elsajátítanunk. A feszített tempó mellett mégis volt idő ismételni, amit fontosnak tartottam. A tanfolyam során rengeteg információval lettem gazdagabb az EU működésére vonatkozóan, számos olyan támpontot kaptam, amely segítséget nyújt a munkámban. Mindenkinek csak ajánlani tudom.

CZYNTULA ÉVA

könyvajánló

1

Bűvszó vagy kulcs a sikeres felnőtté váláshoz? **PÁRBESZÉDEK A KOMPETENCIAFEJLESZTÉSRŐL** címmel megjelent a Tempus Közalapítvány új kiadványa. Kötetünket az oktatás minősége, illetve a tanulói és tanári kompetenciafejlesztés iránt érdeklődő szakmabelieknek és laikusoknak, így gyermekük fejlődését nyomon követő szülőknek egyaránt ajánljuk.

A kiadvány nyolc interjút tartalmaz: a közoktatás nemzetközi, illetve hazai színterein tevékenykedő és az óvoda, iskola világából érkező pedagógus, intézményvezető, egyetemi oktató, pszichológus, oktatási szakértő és kutató segítségével járjuk körbe a kompetenciafejlesztés témáját.

Az interjúk jól tükrözik, hogy a kompetenciaalapú oktatás ideájának és hazai gyakorlatának felfogásbeli háttere távolról sem egységes. Célunk, hogy a tájékozódás érdekében összegyűjtsük és bemutassuk a fogalom legfontosabb alkalmazásait ebben a tanítással-tanulással kapcsolatos, szerteágazó témakörben.

BESZÉLGETŐPARTNEREINK:
BENYECZKÓNÉ JUHÁSZ KATALIN, FALUS IVÁN, KÁDÁRNÉ FÜLÖP JUDIT, LANNERT JUDIT, MÓRI ÁRPÁDNÉ, TRENCSÉNYI LÁSZLÓ, VEKERDY TAMÁS, ÜTŐNÉ VISI JUDIT

2

Ha megkérdezünk egy hallgatót, mi a legegyszerűbb módja annak, hogy egy vagy két szemesztert külföldi egyetemen, főiskolán töltsön el, alighanem az Erasmus-ösztöndíj jut az eszébe. **DE MIVEL LESZNEK GAZDAGABBAK AZOK A HALLGATÓK, AKIK ÚGY DÖNTENEK, HOGY NEKIVÁGNAK EGY IDEGEN ORSZÁGNAK?** Kiadványunk hallgatói életutakon, konkrét példákon keresztül mutatja be, hogy a külföldön töltött időszak hogyan kamatoztatható, illetve a külföldi félév hogyan járult hozzá volt Erasmus-hallgatók szakmai előmeneteléhez, sikereihez. A füzetben cégek, munkaközvetítők is nyilatkoznak arról, hogy külföldi tanulmányi, szakmai tapasztalatot szerzett hallgatók milyen sikerrel pályáznak állásaikra.

A kiadványok elektronikus formában is elérhetőek a Tempus Közalapítvány honlapján: www.tka.hu / Könyvtár

Vendégoldal

HA TOVÁBBTANULÁS, AKKOR DIÁKHITEL

5+1 pontban a Diákhitelről

1. Bármire költhető. Segíti az anyagi gondok enyhítését, és önállóságra nevel. Felvétele egyszerű: nincs hitelbírálat, és nem kell kezes sem.

2. Minden 40 év alatti felsőoktatásban tanuló felveheti. Félévente maximum 200 ezer, költségtérítéses képzésben 250 ezer forintot lehet igényelni.

3. Más, mint a banki hitelek. Nem képződhet belőle például profit sem. Ennek köszönhető, hogy kamata a hasonló banki hitelek (pl. személyi kölcsönök) kamatának felét sem éri el.

4. A tanulmányok befejezése után kezdődő törlesztés rugalmas és teljesíthető. A kötelező törlesztőrészlet a jövedelemhez, vagyis az anyagi teherviselő képességhez igazodik, ezért nem válságérzékeny.

5. Az előtörlesztés díjmentes, és közvetlenül a tőketartozást csökkenti. A Diákhitel nem jelent akadályt egyéb hitelek (pl. lakáshitel) felvételénél.

5+1. Egyre több helyen lehet „engedményeztetni": beiratkozáskor nem kell készpénzben befizetni a költségtérítés összegét, hanem mindez rendezhető úgy, hogy a hallgató kérésére a Diákhitel Központ közvetlenül a felsőoktatási intézménynek utalja azt.

A Diákhitel felvétele komoly döntés, csak annak jó befektetés, aki felelősen használja! ●

A Diákhitel támogatja, hogy mindenki ott és azt tanulhasson, amit szeretne.

Hogyan?

Mindössze be kell iratkozni az adott egyetemre/főiskolára és ki kell tölteni egy nyomtatványt.

Mennyit lehet igényelni?

Félévente akár 250 ezer Ft-ot.

Mire költhető?

Bármire, legyen szó albérletről, szakkönyvekről, költségtérítésről vagy akár egy külföldi ösztöndíj kiegészítéséről.

További részletek a www.diakhitel.hu oldalon találhatók.

Felsőoktatási továbbtanulási tendenciák

Jelentkezési Tendenciák Kutatási Program 2000–2010

AZ ELMÚLT TÍZ ÉVBEN HATALMAS MAGASSÁGOKBAN IS SZÁRNYALT (167 EZER), DE NAGYON NAGY MÉLYPONTOKRA (97 EZER) IS LEZUHANT A TOVÁBBTANULÁSI GÖRBE. MI ÁLLHAT A JELENTKEZÉSI SZÁMOK ILYEN KOMOLY HULLÁMZÁSA MÖGÖTT?

Az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Felsőoktatási Műhelyének kutatói erre a kérdésre keresték a választ, melynek során:

- elvégezték a jelentkezési-felvételi statisztikák részletes elemzését,
- megvizsgálták a demográfiai tendenciák továbbtanulási vonatkozásait,
- több szempontból feltárták a közoktatási szerkezetváltás felsőoktatási jelentkezési összefüggéseit,
- 2009 és 2010 tavaszán a középiskolások továbbtanulási motivációit feltáró empirikus vizsgálatokat végeztek.[1]

Jelentkezők és felvettek száma 2000–2010 között
(általános felvételi eljárás, összes képzési forma/szint, tagozat/munkarend és finanszírozási forma)

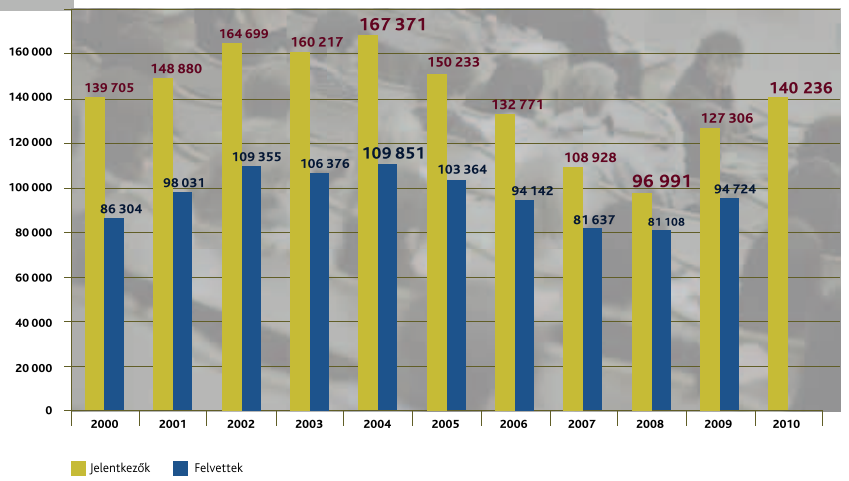

Forrás: ***Felsőoktatási felvételi statisztika***
(Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. – Felsőoktatási Műhely)

Az utóbbi években a továbbtanulási tendenciák jelentős változásait gyakran tévesen egy-egy okra vezették vissza a felsőoktatási szféra szereplői. A kutatási program egyik legfontosabb eredménye, hogy rámutatott arra, miszerint több, egymással összefüggő és egyenként jelentős hatást gyakorló tényező befolyásolta a folyamatokat:

1. A negatív demográfiai trendeket a közoktatásban bekövetkező változások (nagyobb arányú érettségiző diák a fiatalok körében, iskolai szerkezetváltás) nagyrészt kompenzálták. Az elkövetkező néhány évben azonban ez már kérdésessé válhat.
2. A jelentkezők számát befolyásoló legfontosabb hatás éppen a felsőoktatáson belülről „érkezett", ami a képzési szerkezet változásával van összefüggésben: a bolognai képzésre való áttérés időszakában radikálisan csökkent, majd annak széles körű bevezetésével jelentősen nőtt a felvételizők száma. Mindemellett azonban az idősebb korosztály csökkenő részvétele a felvételiken továbbra is nehezen magyarázható eleme a folyamatoknak.

A hazai jelentkezési és felvételi tendenciák elemzésére irányuló több mint tíz éves kutatási program eredményeinek összegzését a Felsőoktatási Műhely periodika különszámában[2] jelentették meg, és a 2010. június 16-i műhelykonferenciájukon vitatták meg az érdeklődőkkel.

A konferencián a fenti összefüggések tárgyalásán túl a gyakran nehezen összehasonlítható nemzetközi felsőoktatási tendenciák bemutatására és a médiának a felsőoktatás népszerűségében játszott szerepének vázolására is vállalkoztak az előadók.

A szakmai fórumra publikált kötetben a továbbtanulási tendenciákat motiváló tényezők mellett először olvashatóak egy helyütt minden hazai egyetemi és főiskolai kar népszerűségi mutatói, a hitéleti képzést folytató intézmények adatai és a szomszédos országokban magyar nyelvű képzéseket meghirdető egyetemek és főiskolák listája, valamint a 2010. évi szakos, illetve intézményi jelentkezési ranglista.

A 2010. évi felsőoktatási felvételi eljárás átfogó elemzése és a további eredmények és beszámolók a Felsőoktatási Műhely folyóirat téli számában, illetve a **www.felvi.hu/felsooktatasimuhely** oldalon elérhetők el. ●

1 A kutatást az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Felsőoktatási Igazgatósága végezte 2010. március-április hónapban. A régió, településtípus, iskolatípus és az iskola elmúlt ötéves felvételi sikeressége alapján kialakított országos mintába összesen 2500 (2009 tavaszán) és 3409 (2010 tavaszán), az adott évben érettségiző diák került be, akik a kutatást koordinálók személyes jelenléte mellett és instrukcióinak segítségével, önkitöltős módszerrel, anonim módon töltötték ki a kérdőíveket. Emellett a vizsgálatba bekerült iskolák tanárai is kitöltöttek egy hasonló témájú kérdőívet.

2 Felsőoktatási Műhely Füzetek I. – Felsőoktatási jelentkezések 2010. Továbbtanulási tendenciákat meghatározó tényezők. Budapest, 2010., Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.

Pályázati felhívások

EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁS PROGRAM

Az Európai Bizottság Egész életen át tartó tanulás programja (LLP) gyerekkortól időskorig nyújt pályázati lehetőségeket. Négy szektoriális alprogramja közül a Comenius a közoktatást, az Erasmus a felsőoktatást, a Leonardo a szakmai képzést, a Grundtvig pedig a felnőttoktatást támogatja.

A részt vevő országok köre: a 27 EU-tagállam, Norvégia, Izland, Liechtenstein és Törökország. A közeljövőben várható Svájc, Horvátország és Macedónia bekapcsolódása a programba.

ERASMUS PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK A 2011/2012-ES TANÉVBEN

A pályázati felhívásokat az Európai Bizottság lapzártakor még nem jelentette meg, naprakész információk és pályázati határidők a Tempus Közalapítvány honlapján olvashatók.

ERASMUS INTÉZMÉNYI IRÁNYTŰ

Az Erasmus Intézményi Iránytű (EUC) jelenti az általános keretét azoknak az európai együttműködési tevékenységeknek, amelyeket egy felsőoktatási intézmény az Erasmus program keretében végrehajthat. Ez az előfeltétel ahhoz, hogy az intézmény diákokat, illetve oktatókat küldhessen ki és fogadhasson mobilitási megbízások keretében, valamint Erasmus intenzív nyelvtanfolyamokat és programokat hajthasson végre, illetve többoldalú projektekre, hálózatokra, kísérő tevékenységekre pályázhasson, és előkészítő látogatásokat szervezhessen.

Pályázásra jogosultak köre:
Nemzeti hatóságok által elismert felsőoktatási intézmények.

ERASMUS KONZORCIUM SZAKMAI GYAKORLAT TANÚSÍTVÁNY

Az Erasmus Konzorcium Szakmai Gyakorlat Tanúsítvány az Erasmus hallgatói szakmai gyakorlatokat szervező és támogatásra pályázó

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY minden, pályázataival kapcsolatos információt, pályázati űrlapot, egyéb dokumentumot térítésmentesen bocsát az érdeklődők rendelkezésére, azok kereskedelmi forgalomba nem hozhatók.

A Tempus Közalapítvány előzetes formai bírálatot végez a beadási határidő előtt, a formai bírálati határidőre beküldött pályázatok esetében, így a pályázóknak a hivatalos beadási határidőig hiánypótlás keretében lehetőségük van javítani az esetleges formai hibákat. Az előbírálati határidők az egyes pályázati formák kiírásában olvashatók.

A Tempus Közalapítvány pályázati programjaiban a döntések ellen – sem méltányossági, sem más alapon – fellebezésre nincs lehetőség.

Az aktuális pályázati lehetőségekre vonatkozó részletes felhívások, útmutatók és pályázati űrlapok elérhetőek a Tempus Közalapítvány honlapján (www.tka.hu). Kérjük, pályázás előtt figyelmesen olvassák el ezeket a dokumentumokat!

A pályázati kivonatok célja, hogy minden érintett megtalálja a számára megfelelő pályázattípust. A hivatalos, részletes felhívásokért és pályázati útmutatókért keresse fel honlapunkat!

www.tka.hu

konzorciumok pénzügyi és működési kapacitását ismeri el. Feljogosítja a konzorciumot, hogy pályázzon Erasmus hallgatói szakmai gyakorlatok és mobilitás szervezési támogatásra a Nemzeti Irodánál.

Pályázásra jogosultak köre:
A konzorcium nevében a koordináló szervezet (Kibővített Erasmus Intézményi Iránytűvel rendelkező felsőoktatási intézmények és egyéb szervezetek, például vállalkozások, szövetségek, kereskedelmi kamarák, alapítványok stb. csoportja).

Pályázati határidő: várhatóan 2011 márciusa

ERASMUS ELŐKÉSZÍTŐ LÁTOGATÁSOK
A tevékenység fő célja segítséget nyújtani a felsőoktatási intézményeknek a lehetséges partner intézményekkel való kapcsolatok létrehozásában.

Pályázásra jogosultak köre:
- Erasmus Intézményi Iránytűvel rendelkező felsőoktatási intézmények
- Erasmus Szakmai Gyakorlat Konzorcium Tanúsítvánnyal rendelkező Erasmus gyakorlati konzorciumok
- Vállalkozások vagy egyéb szervezetek

Pályázati határidő: várhatóan 2011-ben folyamatosan

ERASMUS MOBILITÁS SZERVEZÉSE
Célja az Erasmus programban pályázni jogosult magyar felsőoktatási intézmények nemzetközi mobilitással kapcsolatos tevékenységének pénzügyi támogatása a 2011/2012-es tanévben, annak érdekében, hogy az európai hallgatói és oktatói mobilitások száma növekedjen és minősége javuljon, hogy 2012-re az Erasmus hallgatók száma elérje a 3 milliót (az Erasmus korábbi szakaszaival együttesen).

Támogatható tevékenységek:
- Hallgatói mobilitás (tanulmányok és szakmai gyakorlat)
- Oktatói és személyzeti mobilitás
- Mobilitás szervezési költségek

Pályázásra jogosultak köre:
Azok az államilag elismert magyar felsőoktatási intézmények nyújthatnak be mobilitási pályázatot, amelyek rendelkeznek az Európai Bizottság által jóváhagyott Erasmus University Charterrel.

Pályázati határidő: várhatóan 2011 márciusa

ERASMUS INTENZÍV NYELVI KURZUSOK SZERVEZÉSE
Az Erasmus intenzív nyelvtanfolyamok (EILC-k) olyan speciális tanfolyamok, amelyek tárgyát kevésbé széles körben használt és tanított nyelvek képezik, és amelyeket olyan országokban szerveznek, ahol ezeket a nyelveket beszélik.

Pályázásra jogosultak köre:
- Felsőoktatási intézmények
- Magyar mint idegen nyelv oktatására szakosodott intézmények

Pályázati határidő: várhatóan 2011 februárja

ERASMUS INTENZÍV PROGRAMOK
Az Intenzív program (IP) egy rövid tanulási program, amelyen hallgatók és oktatók vesznek részt legalább három részt vevő országból. Egy IP lehet egyszeri, de korlátozott számú évig ismétlődhet is (a finanszírozás maximális időtartama három egymást követő év, ezekre évente kell pályázni).

Pályázásra jogosultak köre:
IP koordináló felsőoktatási intézménye (melynek rendelkeznie kell egy EUC-vel), az IP-ben részt vevő intézmények nevében (mindegyik rendelkezik EUC-vel).

Pályázati határidő: várhatóan 2011 márciusa

Centralizált pályázatok

ERASMUS AKADÉMIAI HÁLÓZATOK
Az Erasmus akadémiai hálózatokat arra tervezték, hogy támogassák az európai kooperációt és innovációt a specifikus tárgyterületeken. Hozzájárulnak a felsőfokú oktatás minőségének növeléséhez, meghatározva és kialakítva egy európai dimenziót az adott egyetemi tudományágon belül, előmozdítva az innovációt, a módszerek és jó gyakorlatok cseréjét.

Pályázásra jogosultak köre:
- Erasmus University Charterrel rendelkező felsőoktatási intézmények
- Felsőoktatáshoz aktívan kapcsolódó jogi személyek, vállalkozások, egyesületeket és egyéb fontos szervezetek

ERASMUS STRUKTURÁLIS HÁLÓZATOK
Ennek az akciónak az a célja, hogy segítsen fejleszteni és modernizálni a felsőoktatás egy speciális hozzáférési, mobilitási, szervezeti, vezetési, aspektusát, valamint a tudásháromszög fejlesztését.

Pályázásra jogosultak köre:
- Erasmus University Charterrel rendelkező felsőoktatási intézmények
- Felsőoktatáshoz aktívan kapcsolódó jogi személyek, vállalkozások, egyesületeket és egyéb fontos szervezetek

ERASMUS TANTERVFEJLESZTÉSI PROJEKTEK
A tantervfejlesztési programok (CD) célja, hogy támogassák az innovációs és modernizációs folyamatot az egyetemi oktatásban. Bármely tudományterületen benyújtható ilyen projektre vonatkozó javaslat.

Pályázásra jogosultak köre:
Erasmus University Charterrel rendelkező felsőoktatási intézmények.

ERASMUS – A FELSŐOKTATÁS MODERNIZÁCIÓJA

A modernizációs projektek olyan tevékenységeket támogatnak, amelyek az intézményeket vonzóbbá teszik, illetve segítik őket abban, hogy jobban tudjanak reagálni a munkaerőpiac, a polgárok és általában a társadalom igényeire.

Pályázásra jogosultak köre:

- Erasmus University Charterrel rendelkező felsőfokú intézmények
- Egyesületek, hálózatok és más szervezetek melyek részt vesznek a felsőoktatás modernizálásában

ERASMUS KÍSÉRŐ INTÉZKEDÉSEK

A cél olyan különböző tevékenységek támogatása, melyek bár nem támogathatóak a fő Erasmus programon belül, egyértelműen hozzájárulnak a célkitűzései eléréséhez.

Pályázásra jogosultak köre:

- Erasmus University Charterrel rendelkező felsőoktatási intézmények
- Egyesületek, hálózatok és a felsőfokú oktatási intézmények és más fontos szervezetek konzorciuma, melyek aktív kapcsolatban vannak a felsőoktatással

MINDEN CENTRALIZÁLT ERASMUS PÁLYÁZAT ESETÉBEN:

Pályázati határidő: várhatóan 2011 februárja

További információ:

http://eacea.ec.europa.eu/llp/erasmus/erasmus_en.htm

»» COMENIUS

COMENIUS SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉS PEDAGÓGUSOKNAK

A program célja az oktatók készségeinek fejlesztése, a szakmai kompetenciák javítása nemzetközi környezetben. Az akció 1–6 hetes intenzív kurzusokon vagy szakmai és módszertani továbbképzési programokon való részvételhez nyújt egyéni ösztöndíjat pedagógusoknak.

A Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak programon való részvétel a 229/2007 (VIII.31) kormányrendelet alapján beszámít a pedagógusok számára kötelező, hétévenkénti továbbképzésbe.

A továbbképzés helyszíne lehet: a programban részt vevő minden ország.

Magyarországon dolgozó pedagógus magyarországi továbbképzésre nem igényelhet támogatást.

Támogatható tevékenységek:

- Általános továbbképző kurzusokon való részvétel
- Nyelvtanár-továbbképző kurzusokon való részvétel
- Nyelvtanfolyamon való részvétel
- Comenius hálózat, Comenius többoldalú együttműködési projekt, LLP nemzeti irodák, illetve a közoktatás terén működő európai egyesület által szervezett olyan rendezvényen való részvétel, melynek programja megfelel az akció célkitűzéseinek
- Szakmai konzultáció, hospitálás, illetve szakmai gyakorlat egy közoktatási intézményben vagy egy olyan szervezetnél, melynek tevékenysége fontos szerepet játszik a közoktatás területén (civil szervezetek, önkormányzatok, stb.)

A pályázásra jogosultak köre:

Óvodai nevelők, általános és középiskolai tanárok, iskolaigazgatók, az iskolavezetés tagjai, iskolai személyzet, pályaválasztási tanácsadók, szaktanácsadók, oktatási tanácsadók, iskolával kapcsolatban álló nevelési szakemberek, kirekesztéssel fenyegetett vagy veszélyeztetett tanulókkal foglalkozó oktatók (pl. mediátorok és utcai oktatók), interkulturális oktatásban részt vevő, migráns munkavállalók és vándorló életmódúak gyermekeinek az oktatásával vagy sajátos tanulási igényű diákokkal foglalkozó oktatók, egykori és munkanélküli tanárok, akik szakmai karrierjük megszakítása után a pályára visszatérnek, tantervfejlesztők, akik (a tanári diploma megszerzésétől számítva) a pályázat beadásakor már legalább 2 éve tanítanak.

A támogatás mértéke:

Támogatást a tanfolyamdíjra, az utazási és szállásköltségre, valamint olyan más megélhetési költségek fedezésére lehet kérni, melyek a szakmai továbbképzési tevékenységgel közvetlen összefüggésben merülnek fel. A támogatás pontos összege a továbbképzés típusától, időtartamától, valamint a résztvevő tényleges utazási költségeitől függ. A támogatás nem minden esetben fedezi a külföldi tartózkodás teljes költségét. A támogatás részben utófinanszírozású. A pályázatot a Tempus Közalapítvány honlapján megtalálható felhívás alapján kell benyújtani.

Pályázati határidő:

A végleges időpontok a www.tka.hu weboldalon lesznek olvashatók.

COMENIUS ISKOLAI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

Az alprogram célja az oktatás európai dimenziójának erősítése a részt vevő országokban működő iskolák együttműködése által. A projektek lehetőséget adnak a nemzetközi együttműködésekben dolgozó diákoknak és tanároknak a közös munkára egy vagy több, közös érdeklődésükre számot tartó témában. Az iskolai együttműködések segítenek a tanároknak és diákoknak, hogy megszerezzék és fejlesszék tudásukat nemcsak a választott téma tekintetében, de ugyanúgy a csapatmunka, szociális kapcsolatok, projekttevékenységek tervezése és megvalósítása, valamint az információs és kommunikációs eszközök (IKT) használata terén is. Különböző országokból származó iskolák részvétele az együttműködésben lehetőséget teremt a diákok és tanáraik számára az idegen nyelvek gyakorlására, valamint növeli motivációjukat a nyelvtanulás terén. A Comenius Iskolai együttműködések keretében kétféle pályázattípus pályázható: multilaterális – azaz többoldalú – együttműködések, valamint bilaterális – azaz kétoldalú – együttműködések.

Pályázásra jogosultak köre:

Minden közoktatási intézmény az óvodáktól a középiskolákig.

Támogatható tevékenységek:

a. Projekttalálkozók a partnerség tagjai között
b. A projekt megvalósításába bevont diákok és tanárok cseréje (pl. tanárcsere, tanulmányút, diákcsere)
c. Jó gyakorlatok és tapasztalatok cseréje a partnerek között
d. Terepmunka, kutatás
e. Az együttműködés során végzett tevékenységekkel kapcsolatos kiadványok, dokumentumok készítése, kiadása és terjesztése
f. Műszaki tárgyak, rajzok, műalkotások készítése
g. Előadások (színdarab, musical)

h. Kiállítások szervezése, információs anyagok készítése és terjesztése
i. Multilaterális projektek esetén a tanárok és diákok nyelvi felkészítése az együttműködés választott munkanyelvéből / bilaterális projektek esetén a tanárok és diákok nyelvi felkészítése a partnerország nyelvéből
j. Együttműködés más projektekkel a választott témában (pl. Comenius hálózatok), mobilitások a hálózat által szervezett eseményekre, amennyiben az kapcsolódik a megvalósuló projekthez
k. Önértékelési tevékenységek
l. A projekt tapasztalatainak és eredményeinek terjesztése

Pályázati feltételek:
Minden projekt két éves időtartamú, a multilaterális együttműködésekben minimum három ország iskolája dolgozik együtt, a bilaterális projektekben két különböző ország két iskolája

A támogatás mértéke a választott mobilitások számától függ:

Támogatható: mobilitás+helyi projektköltségek	2 éves projektek 2011–2013	
	Minimum mobilitási szám	*Támogatási összeg*
Multilaterális	4 mobilitás	6000 EUR
Multilaterális	8 mobilitás	10000 EUR
Multilaterális/Bilaterális	12 mobilitás	13000 EUR
Multilaterális/Bilaterális	24 mobilitás	20000 EUR

Pályázati határidő: 2011. első negyedévére várható
(Kövessék figyelemmel honlapunkat.)

COMENIUS RÉGIÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

A Comenius Régió együttműködések elsődleges célja az oktatás európai dimenziójának erősítése azáltal, hogy lehetőséget biztosít helyi és regionális oktatási hatóságok kétoldalú (bilaterális) együttműködésére. Az együttműködések keretében lehetőség van jó gyakorlatok kialakítására és/vagy cseréjére, eszközök kifejlesztésére, az oktatás európai dimenziójának erősítésére, valamint európai tanulási gyakorlatok megismerésére.

Pályázásra jogosultak köre:
- Települési önkormányzat
- Intézményi társulás
- Többcélú kistérségi társulás
- Megyei önkormányzat
- Szakképzés-szervezési társulás
- Közalapítvány
- Országos kisebbségi önkormányzat

Néhány támogatható tevékenység:
a. Projekttalálkozók a partnerségbe bevont partnerek között
b. Tanárcsere, munkatársak cseréje
c. Tanulmányok készítése, kutatások végzése
d. Job-shadowing
e. Tapasztalat és jó gyakorlat csere a partnerrégiók és a külföldi hatóságok között
f. Konferenciák, szemináriumok, workshopok rendezése
g. Nyelvi felkészítés, stb.

Az összes támogatható tevékenységet a pályázati felhívás tartalmazza.

Pályázati feltételek:
Pályázni kétoldalú együttműködések keretében két partnerrégió részvételével két éves időtartamú projektekkel lehet. A két partnerrégióból a pályázó fél egy-egy közoktatással foglalkozó helyi vagy regionális hatósága lehet, az együttműködésbe be kell vonnia legalább egy iskolát, és legalább egy más típusú intézményt a térségből (ez utóbbi lehet pl. ifjúsági vagy sportklub, szülők és diákok szervezetei, helyi tanárképző intézet, más oktatással foglalkozó intézmény, szakképző intézmény és helyi munkaadó, múzeum, és konzultációs szervezet vagy felügyeleti szerv).

A támogatás mértéke:
A mobilitások esetében maximum 20000 EUR, a nem mobilitási költségek tekintetében maximum 25000 EUR lehet.

Pályázati határidő: 2011. első negyedévére várható
(Kövessék figyelemmel honlapunkat.)

COMENIUS TANÁRASSZISZTENS FOGADÁSA

Pályázatot nyújthatnak be azok a magyar óvodák, általános és középiskolák, amelyek Comenius tanárasszisztenst fogadnának a programban részt vevő országokból. Az asszisztensi tevékenység 13–45 hét közötti időtartamban heti 12–16 órában zajlik, és a pályázat beadását követő tanév valamely időszakára esik.

A fogadó oktatási intézménybe történő megérkezése után a tanárasszisztens – az intézmény által kijelölt vezetőtanárral egyeztetve – a tanítási gyakorlat időtartamára munkaprogramot dolgoz ki, amelyben meghatározzák az asszisztens feladatait. Az asszisztens nem teljes munkaidejű tanár, de segítőként részt vesz a tanórai és az azon kívüli pedagógiai munkában is. A fogadó iskolának törekednie kell arra, hogy minél szélesebb körben bevonják őt az iskola életébe. A tanárasszisztensnek nemcsak az a feladata, hogy idegen nyelvet (anyanyelv és az EU egy más hivatalos nyelve) vagy valamely tárgyat idegen nyelven tanítson, hanem általános országismereti tudnivalókat is átad a hazájáról. A Comenius tanárasszisztens az utazási és megélhetési költségeit a saját nemzeti irodájától kapott ösztöndíjból fedezi.

Pályázati határidő: 2011. január vége

COMENIUS TANÁRASSZISZTENSI AKCIÓ LEENDŐ TANÁROK RÉSZÉRE

A tanárasszisztensi alprogram két fő célja, hogy
- a leendő tanárok lehetőséget kapjanak pedagógiai, nyelvi és kulturális kompetenciáik és ismereteik bővítésére, azaz módszertani tapasztalatokra tegyenek szert, fejlesszék nyelvtudásukat, bővítsék ismereteiket a fogadó országról és az ottani oktatási rendszerről; valamint
- a fogadó intézmények hasznosítsák az idegen anyanyelvű tanárasszisztensek munkáját és ismereteit.

A pályázásra jogosultak köre:
A pályázásra az jogosult, akik a pályázat beadásának idején:
- Hallgatói jogviszonnyal rendelkezik egy olyan Magyarországon akkreditált felsőoktatási képzési formában, amely tanári szakképesítést ad.
- Legalább 4 lezárt szemeszterrel rendelkezik, valamint a kétciklusú

képzésben az alapképzésben a tanári felkészítést megalapozó, pályaorientációt segítő kurzusokból legalább kettőt elvégzett, vagy a kétciklusú képzésben master képzésben tanári képesítést adó szakon hallgatói jogviszonnyal rendelkezik.
- Már rendelkezik tanári diplomával, de a diplomáját nem korábban, mint a pályázat benyújtását megelőző tanév őszi félévének végén szerezte, és még nem tanított hivatásszerűen.
- Nem nyelvtanár szakos hallgatóknak legalább középszintű (B2) idegennyelv-tudással kell rendelkezniük.
- Magyar állampolgár vagy a fenti kategóriák bármelyikének megfelelő nem magyar állampolgár, de Magyarországon érvényes letelepedési vagy huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezik, vagy menekültstátusszal él.

A Comenius tanárasszisztensi alprogram keretében a pályázók csak egyszer részesülhetnek támogatásban. Azok az asszisztensek, akik felsőoktatási tanulmányaik befejezése előtt kapnak Comenius ösztöndíjat, a felsőoktatási intézményükkel történt megállapodás alapján a külföldön végzett tanítási gyakorlatot beszámíthatják itthoni tanulmányaikba.

Támogatható tevékenységek:
A Comenius tanárasszisztensi akció keretében leendő vagy frissen végzett tanárok a programban részt vevő országok valamely közoktatási intézményében 13–45 hét időtartamú tanárasszisztensi megbízást nyerhetnek el. Az asszisztensi tevékenység heti 12–16 órában zajlik, és a pályázat beadását követő tanévben folyhat.

A támogatott tanárasszisztensek pályázhatnak az Erasmus programban szervezett Intenzív nyelvi kurzuson való részvételre is, ha ezt az asszisztensi időszak kezdő időpontja lehetővé teszi.

Támogatás mértéke:
Az elnyerhető támogatás hozzájárul a tanárasszisztens utazási, megélhetési és szállásköltségeihez. Az ösztöndíj összegének kiszámítása az Európai Bizottság által megadott maximális hetidíjak alapján történik, mely elérhető a Tempus Közalapítvány honlapján. Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy az ösztöndíjasnak hozzá kell járulnia a felmerült költségekhez.

Pályázati határidő: várhatóan 2011. január vége.

COMENIUS ELŐKÉSZÍTŐ LÁTOGATÁSOK

Az alprogram célja, hogy támogatást biztosítson a Comenius Iskola együttműködések, Comenius Régió, Comenius Hálózatok, Comenius Multilaterális projektek és Comenius Kiegészítő tevékenységek pályázatok kidolgozásához.

A pályázásra jogosultak köre:
Óvodák, általános- és középiskolák, kollégiumok.

Támogatható tevékenységek:
A pályázat benyújtásával és a projekt megszervezésével összefüggő közös teendők összehangolása céljából pályázni lehet előkészítő látogatásra, amely anyagi támogatást biztosít a beadandó pályázatot koordináló pedagógus(ok), személy(ek) számára a partner intézménybe tett látogatáshoz.

Amennyiben még nem rendelkeznek partnerekkel, pályázhatnak a Nemzeti Irodák által szervezett partnerkereső szemináriumon való részvételre is.

Az előkészítő látogatások maximális időtartama 5 nap (4 éjszaka).

Pályázati feltételek:
Egy intézmény egy évben csak egyszer részesülhet támogatásban. További részleteket a Tempus Közalapítvány honlapján találhat.

A támogatás mértéke: maximum 1000 EUR/fő

Pályázati határidő: folyamatos, legalább 8 héttel a tervezet kiutazás előtt.

Centralizált pályázatok

A centralizált pályázatokat közvetlenül az Európai Bizottság Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökséghez kell benyújtani.

További információ: http://eacea.ec.europa.eu/llp/funding/2010/call_lifelong_learning_2010.php

A COMENIUS HÁLÓZATOK

az oktatási intézmények és szervezetek közötti hálózatok kialakítását támogatják. Támogatható az adott témakörön belül az oktatási innováció és a jó gyakorlatok megismertetését szolgáló intézkedések, pl. összehasonlító elemzések, esettanulmányok, ajánlások megfogalmazása, szemináriumok és konferenciák szervezése, továbbá egyéb terjesztési intézkedések és az európai együttműködés megkönnyítését és javítását célzó intézkedések, pl. információcsere, projektkoordinátorok képzése, új projektek támogatása, projekteredmények és bevált módszerek terjesztése.

A COMENIUS TÖBBOLDALÚ PROJEKTEKRE

olyan konzorciumok jelentkezhetnek, melyek célul tűzték ki a tanárok és az iskolai oktatási szektorban dolgozók alap- vagy továbbképzésének javítását, osztálytermi stratégiák kialakítását, az oktatás és tanítás minőségének javítását. Támogatható új tantervek, képzések (vagy képzés részek) vagy anyagok átdolgozása, kialakítása, az új tanítási módszerek és pedagógia stratégiák átdolgozása, kialakítása és pedagógusok számára mobilitási tevékenység szervezése.

A COMENIUS KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

célja felhívni a megfelelő célcsoportok vagy a közvélemény figyelmét az európai együttműködés fontosságára az iskolai oktatás területén, a Comenius program sikeresebb megvalósításának segítése, különösen képzési tevékenységeken és elemzéseken keresztül, vagy ágazatok közötti együttműködés segítése az Egész életen át tartó tanulás programjának különböző tevékenységei között.

LEONARDO DA VINCI

LEONARDO DA VINCI MOBILITÁSI PÁLYÁZAT

A mobilitási projektek célja a szakmai alap- és továbbképzés európai jellegének erősítése, valamint az elméleti és gyakorlati szakmai tudás és a szaknyelvi készségek fejlesztésének elősegítése. E pályázattípus lehetővé teszi a szakképzés különböző szereplői, így az oktatási és a gazdasági szféra közötti együttműködést.

A pályázásra jogosultak köre:

Pályázó (küldő) intézmény lehet a szakképzésben érintett valamennyi intézmény:

- a szakképzés területén oktatási és képzési szolgáltatást nyújtó intézmények és szervezetek (pl. szakközépiskolák, szakiskolák, stb.);
- a szövetségek és a szakképzésben érintettek képviselői, beleértve a szakképzésben részt vevők, szülők és tanárok szövetségeit is;
- vállalkozások, szociális partnerek és a munka világának egyéb képviselői, beleértve a kereskedelmi kamarákat és egyéb szakmai szervezeteket is;
- az egész életen át tartó tanulás bármely vonatkozásához kapcsolódó orientációs, tanácsadási és tájékoztatási szolgáltatásokat nyújtó szervek;
- a szakoktatás és -képzés bármely vonatkozásához kapcsolódó rendszerekért és politikákért felelős, helyi, regionális és nemzeti szintű szervezetek;
- az egész életen át tartó tanulás kérdéseivel foglalkozó kutatóközpontok és szervezetek;
- felsőoktatási intézmények – korlátozottan, kizárólag a munkavállalók, munkanélküliek célcsoportjában nyújthatnak be pályázatot, a már végzett (hallgatói jogviszonnyal nem rendelkező) volt hallgatóik részére;
- nonprofit szervezetek, önkéntes testületek, nem kormányzati szervezetek.

Támogatható tevékenységek:

A **külföldi szakmai gyakorlat** olyan gyakorlattal és/vagy képzéssel töltött időszak, amelyet a résztvevő egy külföldi fogadó intézményben (vállalat és/vagy szakképző intézmény) tölt. Ezalatt az időszak alatt a kedvezményezettnek alkalma nyílik munkatapasztalat szerzésére, szakmai tudásának és készségeinek fejlesztésére, valamely idegen nyelv aktív gyakorlására – mindez jelentősen növeli munkaerő-piaci esélyeit.

A **tanulmányutak** képzőintézmények és/vagy vállalatok közötti mobilitási tevékenységek, melyek a szakképzésben dolgozók számára nyújtanak lehetőséget arra, hogy tudásukat és tapasztalataikat más országokban, eltérő szervezeti körülmények között hasznosíthassák, illetve azokat tovább gyarapíthassák. A tanulmányutak célja továbbá az oktatási és gazdasági szféra közötti tapasztalatcsere, a technológiai és tudományos újítások átvitele. A program fontos eleme, hogy a külföldi út a résztvevők számára szakmai továbbképzést jelent.

Pályázati feltételek:

célcsoport	fogadó fél	időtartam
szakmai gyakorlatok – szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok	szakképző intézmények, vállalatok	min. 2, max. 39 hetes gyakorlatok
szakmai gyakorlatok – munkavállalók, munkanélküliek	szakképző intézmények, vállalatok	min. 2, max. 26 hetes gyakorlatok
tanulmányutak – szakképzési szakértők, oktatók	szakképző intézmények, vállalatok	min. 2, max. 6 hetes gyakorlatok

A külföldi gyakorlatoknak az alábbi feltételeknek kell megfelelniük:

- A pályázó intézménynek minimálisan egy külföldi partnere legyen a programban részt vevő országok köréből.
- A projektek maximális időtartama 2 év, amely magában foglalja a külföldi gyakorlat/csere előkészítését, lebonyolítását és az eredmények értékelését, terjesztését.
- A résztvevők képzéséhez (illetve átképzéséhez) és/vagy szakterületéhez szorosan kapcsolódó vagy azt kiegészítő gyakorlat vagy szakmai képzés biztosítása.
- A fogadóintézménynél megszerzett készségek, tudás elismerése pl. oklevél vagy a szakképesítés adott szintű megszerzését tanúsító okirat vagy Europass mobilitási igazolvány révén.
- A részt vevő fogadóintézményen belüli oktatói, mentori felügyeletének biztosítása és a küldő szervezet folyamatos tájékoztatása.

A támogatás mértéke:

A Leonardo támogatás kiegészítő támogatás. A pályázati útmutató ugyan nem határoz meg kötelező önrészt a pályázók számára, a projekt megvalósításához azonban az esetek jelentős részében további források bevonása szükséges.

Támogatás az alábbi költségtételekre igényelhető:

- programszervezés és monitoring
- mobilitás (utazás, megélhetés, biztosítás)
- felkészítés

A megítélhető támogatás felső határa célcsoportonként eltérő összegű, és függ a résztvevők számától, a kinntartózkodás helyétől és időtartamától. (Részletes szabályok a pályázati kalauzban.)

Pályázati határidő: várhatóan 2011. február

LEONARDO PARTNERSÉGI PÁLYÁZATOK

Az együttműködések célja az egymástól tanulás; jó gyakorlatok átvétele, közös tapasztalatok cseréje európai szinten, szakképzési témában; a szakképzés és a munka világának közelítése.

A pályázásra jogosultak köre:

A projektekben valamennyi szakképzésben érintett intézmény részt vehet:

- A szakképzés területén (a felsőoktatást kivéve) oktatást, képzést nyújtó intézmények, szervezetek
- A szakképzésbe bekapcsolódó egyesületek, szövetségek (hallgatói vagy oktatói szövetségek, szülői szervezetek stb.)
- Vállalkozások, szociális partnerek és a munka világának egyéb képviselői, beleértve a kamarákat és más érdekképviseleti szervezeteket is (pl. munkaadói, munkavállalói szervezetek)
- Az egész életen át tartó tanulás szempontjaihoz kapcsolódóan pályatanácsadással és információnyújtással foglalkozó szervezetek
- Az egész életen át tartó tanulás szempontjait felölelő szakmapolitika és működési rend irányelveit alakító testületek helyi, regionális és nemzeti szinten
- Kutatóintézetek, amelyek az egész életen át tartó tanulás kérdéseivel foglalkoznak
- Felsőoktatási intézmények (csak korlátozottan, felsőfokú szakképzésre irányuló projektek esetében).

Támogatható tevékenységek

A 2 éves projektek során több ország partner intézményei működnek együtt. Egy adott szakképzési témára koncentrálva kiutazásokat,

partnertalálkozókat szerveznek egymáshoz, ahol a témára vonatkozó megbeszéléseket tartanak, közösen dolgoznak egy kisebb projekteredményen, mely lehet tanulmány, honlap, CD, konferencia, képzési anyag stb. A projekt futamidejének többi részében pedig saját intézményükben dolgoznak az adott témán, majd az elért tapasztalatokat összegzik, értékelik, a tapasztalatokat megosztják, terjesztik.

Pályázati feltételek:
A projektek időtartama 2 év, minimum 3 ország 3 intézményének részvétele szükséges.

Az a pályázó intézmény, melynek a pályázat beadásakor van le nem zárult Leonardo partnerségi projektje, 2011-ben nem nyújthat be új pályázatot.

A támogatás mértéke:
A támogatás összege a projektben vállalt, legtöbbször közös partnertalálkozókra történő utazások (mobilitások) számához igazodik.

Mobilitások minimális száma	Támogatás összege (EUR)
4	7000
8	11000
12	15000
24	21000

Pályázati határidő: várhatóan 2011. február eleje

LEONARDO DA VINCI – INNOVÁCIÓTRANSZFER

Az innovációtranszfer projektek célja a Magyarországon innovációnak számító, korábbi Leonardo vagy más közösségi program, egyéb nemzeti fejlesztés eredményeként működő bevált jó gyakorlat (tananyag, módszer) átvétele, adaptálása és meghonosítása a szakképzésben.

A pályázásra jogosultak köre:
Pályázhatnak az iskolarendszerű szakképzés területéről (szakiskolák, szakközépiskolák), a felsőfokú szakképzést nyújtó oktatási intézményektől (a köz- vagy magánszférában működtetett szakképző intézmények), de ezeken felül minden olyan szervezet, amely a szakképzés valamely szintjén tevékenykedik (a teljesség igénye nélkül: nonprofit szervezetek, kutatóintézetek, vállalkozások stb.)

Támogatható tevékenységek:
A projektek kidolgozása és végrehajtása során az alábbi tevékenységek, elemek jelenjenek meg a pályázatokban:

A projektek előkészítésével, kidolgozásával kapcsolatosan:

- Szükségletfelmérés: az adott tevékenységi terület és célcsoport felmérése, hiányosságok feltérképezése.
- Jó gyakorlatok felkutatása, működési módjuk, eredményeik ellenőrzése, hazai alkalmazhatóságuk vizsgálata, adaptáció realitásának mérlegelése, kockázatelemzése.

A projekt végrehajtásával kapcsolatosan:

- Az eredmények beépítése (elismertetése) a képzési rendszerbe és gyakorlatba, helyi, regionális szinten, hosszú távon pedig akár nemzeti vagy európai szinten is.

Pályázati feltételek:
A projektek hossza minimum 1, maximum 2 év.
A pályázatban minimum 3 partner ország részvétele szükséges.
A pályázatot a projektet koordináló intézmény nemzeti irodájához kell benyújtani.

Az Európai Bizottság által meghatározott 2011-es prioritásokat a honlapon tesszük közzé.

A támogatás mértéke:
A támogatás összege maximum 150000 EUR/év (időarányosan vehető igénybe), a teljes költségvetés max. 75%-a.

Pályázati határidő: 2011. február

LEONARDO ELŐKÉSZÍTŐ LÁTOGATÁSOK/PARTNERKERESŐ SZEMINÁRIUM

Az előkészítő látogatás/partnerkereső szeminárium célja, hogy bármely Leonardo da Vinci programhoz (mobilitás, partnerségek, innovációtranszfer), illetve az LLP bármely centralizált programjához kapcsolódó pályázatot benyújtani szándékozó intézmények számára – a tervezett pályázat kidolgozását elősegítendő – lehetőséget biztosítson előzetes partnerlátogatáson vagy önköltséges partnerkereső szemináriumon való részvételre.

A pályázásra jogosultak köre:
A támogatásra a szakképzésben érintett valamennyi intézmény pályázhat.

Támogatható tevékenységek:
Partnerkereső szemináriumon vagy a már ismert partnerekkel való pár napos találkozón való részvétel egy közös pályázat benyújtását megelőzően.

Pályázati feltételek:

- Előkészítő látogatás esetén a pályázó intézménynek az utóbbi 3 évben nem lehet nyertes Leonardo projektje. Ezen szabály alól kivételt képeznek azok a szervezetek, amelyek az új projekt keretében olyan a nemzeti és ágazati képesítési rendszerek fejlesztését kívánják támogatni, mint az Europass, az ECVET és az EQUARF rendszerek, valamint az európai képesítési keretrendszer (EQF). A tervezett projekteknek e keretprogramok elemeinek tesztelését és végrehajtását kell megcélozniuk.
- Ugyanannak a pályázatnak az előkészítésére csak egyszer lehet pályázatot benyújtani.
- Előkészítő látogatás keretében legfeljebb 5 napos (4 éjszakás) külföldi tartózkodás támogatható egyszeri kiutazással.
- Az előkészítő látogatás keretében 2 fő kiutazása csak kivételesen indokolt esetben támogatható, amennyiben azt a köztük lévő munkamegosztás feltétlenül szükségessé teszi.
- Egy intézmény csak egyszer jelentkezhet partnerkereső szemináriumon való részvételre évente.

A támogatás mértéke:

- Előkészítő látogatások pályázati forma keretében összesen maximum 1000 EUR/fő támogatás igényelhető utazási költségekre, valamint megélhetési költségekre (szállás, étkezés, utazási biztosítás, helyi közlekedés) vagy a partnerkereső szeminárium díjára.

Pályázati határidő:
A jelentkezés folyamatos (a tervezett kiutazás előtt 8 héttel).

Centralizált pályázatok

A centralizált pályázatokat közvetlenül az Európai Bizottság Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökséghez kell benyújtani.

További információ: http://eacea.ec.europa.eu/llp/funding/2010/call_lifelong_learning_2010.php

LEONARDO INNOVÁCIÓFEJLESZTÉS

A program olyan nemzetközi együttműködéseket támogat, melyek a szakmai oktatás és képzés keretében alkalmazandó újszerű tartalmak, módszerek és eljárások kialakításával fejlesztik a képzési rendszer minőségét. Az innováció azt jelenti, hogy a projekt új dolgokat hoz létre, vagy megszokott dolgokat új módon közelít meg. Innovációfejlesztéssel foglalkozó projektekben a futamidő végére valami új alakul ki (tartalom, módszer, eljárás, stb.). Az új megoldás több országban segíti a szakképzés olyan problémáinak leküzdését, amelyre eddig nem volt megoldás.

Pályázati feltételek:
- A partnerség minimális mérete: 3 különböző ország, 3 különböző intézmény.
- A támogatás maximális összege: 200 000 EUR/év projektenként, de maximum 400 000 EUR. A támogatás a teljes költségvetés maximum 75%-a lehet.
- A projekt időtartama minimum 1 év, maximum 3 év.
- A pályázattípus centralizált, a pályázatot az Európai Bizottsághoz kell benyújtani. A pályázati dokumentumok letölthetők az Európai Bizottság Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökségének honlapjáról: http://eacea.ec.europa.eu/llp/funding/2011/index_en.php

Pályázati határidő: várhatóan 2011. február

TEMATIKUS HÁLÓZATOK

A tematikus hálózat projektek a szakképzésben érintett különböző szereplők közötti kapcsolatok erősítését szolgálják, hozzájárulnak a minőség fejlesztéséhez, megjelenítik a szakmai oktatás és képzés területén fontos közös érdekeket és tevékenységeket.

A tematikus hálózatok sajátos céljai az európai szakértelem és újszerű megközelítések összegyűjtése és építkezés a kiforrott eredményekre, a munkaerő-piaci elvárások elemzése és előrejelzése, a hálózat és a projekt eredményeinek terjesztése az Európai Unió érintett köreiben.

Pályázati feltételek:
- A partnerség minimális feltétele: 5 különböző intézmény 5 különböző, a programban részt vevő országból.
- Ez a pályázati forma nem kizárólag új partnerségek létrehozását támogatja. Meglévő hálózatok tagjai (a szakképzés területéről) újjáalakíthatják hálózatukat, hogy kiegészítő területeken is dolgozzanak, vagy összetett tapasztalataikat új területen hasznosítsák.
- A támogatás maximális összege 200 000 EUR/év projektenként. A támogatás a teljes költségvetés maximum 75%-a lehet.
- A pályázattípus centralizált, a pályázatot az Európai Bizottsághoz kell benyújtani. A pályázati dokumentumok letölthetők az Európai Bizottság Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökségének honlapjáról: http://eacea.ec.europa.eu/llp/funding/2011/index_en.php

Pályázati határidő: várhatóan 2011. február

KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- A kiegészítő tevékenységek körében megvalósuló projektek a Leonardo da Vinci projektek céljait és eredményeit támogatják. E projektek kiterjedhetnek a kommunikációs tevékenységre, projektek tematikus monitoringjára, projekteredmények terjesztésére és hasznosítására.

Pályázati feltételek:
- A támogatás maximális összege: 150 000 EUR. A támogatás a teljes költségvetés maximum 75%-a lehet.
- A projekt időtartama maximum 1 év.
- A pályázattípus centralizált, a pályázatot az Európai Bizottsághoz kell benyújtani. A pályázati dokumentumok letölthetők az Európai Bizottság Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökségének honlapjáról: http://eacea.ec.europa.eu/llp/funding/2011/index_en.php

Pályázati határidő: várhatóan 2011. február

GRUNDTVIG

GRUNDTVIG ASSZISZTENSEK

Az asszisztensi ösztöndíj célja, hogy a kiutazók ismereteket szerezzenek az európai felnőttoktatásról, fejlesszék idegennyelv-tudásukat, megismerhessék más országok oktatási rendszerét, illetve megtapasztalhassák, hogy mit jelent az európai dimenzió a felnőttoktatásban.

A pályázásra jogosultak köre:
A felnőttoktatás területén dolgozók (tanárok, egyéb tevékenységet végzők), a felnőttoktatásba hosszabb-rövidebb kihagyás után visszatérők, felnőttoktatással kapcsolatos szakon végzett vagy jelenleg is tanuló hallgatók, akik a tanulmányaikból legalább két évet elvégeztek már, illetve mesterképzésre beiratkozott hallgatók.

Támogatható tevékenységek:
A programban részt vevő országok bármely felnőttoktatással foglalkozó intézményében töltendő gyakorlatra lehet pályázni, mely gyakorlat alatt az asszisztens beépül az intézmény mindennapjaiba.

Pályázati feltételek:
1. Egy asszisztensi periódus 12 hétnél hosszabb, de legfeljebb 45 hetes lehet.

2. A leendő asszisztensek maguknak keresnek fogadóintézményt és önállóan egyeztetnek a részletekről. A pályázathoz a fogadó fél által kiadott fogadónyilatkozatot kell csatolni.
3. Egy személy legfeljebb 36 havonta kaphat Grundtvig asszisztensi támogatást.
4. Egy pályázó a Grundtvig program különböző pályázattípusaiban (asszisztensek, látogatások és cserék, szakmai továbbképzés felnőttoktatóknak) egyszerre csak abban az esetben adhat be több pályázatot, ha a kiutazások időtartamai nem esnek egybe, illetve minden kiutazás a magyarországi lakóhelyétől kezdődik el.

A támogatás mértéke:
Támogatás a következő költségtételekre igényelhető: megélhetés, mely tartalmazza az utazás költségeit is, illetve nyelvi, kulturális és pedagógiai felkészülés.

A pályázat várható beadási határideje: 2011. március
A végleges időpontok a www.tka.hu weboldalon lesznek olvashatók.

GRUNDTVIG FELNŐTT TANULÓI MŰHELYEK

A felnőtt tanulói műhelyek célja, hogy olyan nemzetközi tanulási lehetőséget és élményt biztosítsanak a felnőtt tanulóknak, amin keresztül fejleszthetik magukat, gyarapíthatják tudásukat, megoszthatják tapasztalataikat.

A pályázásra jogosultak köre:
Grundtvig műhely szervezésére minden olyan intézmény, szervezet pályázhat, amely igazolni tudja, hogy megfelelő kapacitással rendelkezik a szervezéshez.

Támogatható tevékenységek:
A pályázattípus intézményeknek nyújt támogatást egy nemzetközi workshop (műhely) megszervezésére. A támogatás fedezi a szervezés költségeit és a résztvevők utazási és megélhetési költségeit egyaránt.

Pályázati feltételek:
1. A műhelyeken egy-egy alkalommal 10–20 felnőtt tanuló vesz részt, akik a műhely helyszínéül szolgáló országon kívül legalább 3 különböző országból érkeznek.
2. A műhelyek témáját tekintve nincs megkötés.
3. Minden Grundtvig felnőtt tanulói műhely támogatásra pályázó szervezetnek egyszerre csak egy támogatott pályázata lehet. Ha egy pályázó mégis több pályázatot ad be, akkor ezek közül a legtöbb pontot elért pályázat lesz támogatható.

A támogatás mértéke:
Támogatás a következő költségtételekre igényelhető: szervezési költségekre, a külföldről érkező résztvevők nemzetközi utazási és magyarországi megélhetési költségeire, a felnőtt tanulók felkészítésének költségeire.

A pályázat várható beadási határideje: 2011. február
A végleges időpontok a www.tka.hu weboldalon lesznek olvashatók.

GRUNDTVIG IDŐSKORÚ ÖNKÉNTES PROJEKTEK

A Grundtvig időskorú önkéntes projektek célja olyan szervezetek támogatása, melyek egy nemzetközi projekt keretében időskorú önkénteseket küldenek és fogadnak, az önkéntesek külföldi tartózkodását az előkészítésétől a megvalósításon át az értékelésig végigkísérik és segítik. A projektek ideális esetben egy hosszabb távú, önkéntesek cseréjén alapuló kapcsolatot alapoznak meg a két partner között.

A pályázásra jogosultak köre:
Pályázhat bármilyen szervezet, mely vállalja az időskorú önkéntesek küldését és fogadását úgy, hogy az önkéntesek tevékenységéből anyagi haszna nem származik. A partner intézmények a programban részt vevő országokból kerülhetnek ki, és olyan non-profit tevékenységet kell végezniük, melybe az önkénteseket bevonva azok valós tanulási lehetőséget kaphatnak.

Támogatható tevékenységek:
A projekteken belül támogatható minden olyan tevékenység, amely az időskorú önkéntesek küldésével és fogadásával, illetve a partnerek közötti együttműködéssel kapcsolatos.

Pályázati feltételek:
1. A projektpartnereknek 2 év alatt legalább 2 időskorú (50 éves vagy annál idősebb) önkéntest kell külföldre küldeniük, 3–8 hetes időszakra, és legalább ennyi önkéntest fogadniuk is kell ezen időtartam alatt.
2. Magyarországon minden Grundtvig időskorú önkéntes projektek támogatásra pályázó szervezetnek egyszerre csak egy futó projektje lehet. Ha egy pályázó mégis több pályázatot ad be, akkor ezek közül választania kell, illetve amennyiben nem választ, úgy pályázatai elutasításra kerülnek.
3. Amennyiben érvényes Grundtvig időskorú önkéntes projektek támogatási szerződéssel rendelkező szervezet új pályázatot nyújt be, az szintén elutasításra kerül, kivéve ha a pályázatot az éppen futó projekt lezárásának évében adják be.

A támogatás mértéke:
Támogatás a következő költségtételekre igényelhető: a mobilitás megszervezésének költségeire, a nemzetközi utazás költségeire, a fogadott önkéntesek megélhetési költségeire, illetve az önkéntesek fogadásának költségeire.

A pályázat várható beadási határideje: 2011. március
A végleges időpontok a www.tka.hu weboldalon lesznek olvashatók.

GRUNDTVIG SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉS FELNŐTTOKTATÓKNAK

Az alprogram célja: felnőttoktatók szakmai (és nyelvi) fejlődése, valamint az intézmények közti együttműködés és tapasztalatcsere ösztönzése.

A pályázásra jogosultak köre:
Felnőttoktatással foglalkozó szakemberek, a felnőttoktatásba hosszabb-rövidebb kihagyás után visszatérők.

Támogatható tevékenységek:
A pályázattípus felnőtt tanulókkal foglalkozó tanárok, szakértők, tanácsadók, intézményvezetők továbbképzését teszi lehetővé szervezett nemzetközi szemináriumon keretében.

Pályázati feltételek:
1. A továbbképzés legalább 5 munkanaptól legfeljebb 6 hétig tarthat.
2. A pályázathoz a fogadó fél által kiadott fogadónyilatkozatot kell csatolni.
3. Adott kurzusra, azonos időpontban egy intézményből legfeljebb egy fő utazhat.
4. Egy személy legfeljebb 24 havonta kaphat Grundtvig szakmai továbbképzés felnőttoktatóknak támogatást.
5. A pályázattípus keretében nem támogatható pályázatíró és/vagy projektmenedzsment szemináriumon való részvétel.
6. Felsőoktatási intézményekben dolgozók, illetve nyelvtanárok csak abban az esetben pályázhatnak, ha kifejezetten a felnőttoktatás módszertanát kívánják tanulmányozni, és bizonyítottan folytatnak felnőttoktatói munkát.

A támogatás mértéke:
Támogatás a következő költségtételekre igényelhető: utazás, kurzusdíj, megélhetés, egyéb költségek (pl. nyelvi felkészülés).

A támogatási összeg felső határa 2 hetes kiutazás esetén 2000 EUR, 2 hétnél hosszabb kiutazás esetén 4000 EUR.

A pályázat várható beadási határideje: 2011. január, április és szeptember. A végleges időpontok a www.tka.hu weboldalon lesznek olvashatók.

GRUNDTVIG LÁTOGATÁSOK ÉS CSERÉK

Az alprogram célja: felnőttoktatók szakmai (és nyelvi) fejlődése, valamint az intézmények közti együttműködés és tapasztalatcsere ösztönzése

A pályázásra jogosultak köre:
A felnőttoktatással foglalkozó szakemberek, a felnőttoktatásba hosszabb-rövidebb kihagyás után visszatérők, felnőttoktatással kapcsolatos szakon végzett vagy jelenleg is tanuló hallgatók, akik a tanulmányaikból legalább két évet elvégeztek már, illetve mesterképzésre beiratkozott hallgatók.

Támogatható tevékenységek:
A pályázattípus felnőtt tanulókkal foglalkozó tanárok, szakértők, tanácsadók, intézményvezetők továbbképzését teszi lehetővé konferencián való részvétel vagy egy külföldi felnőttoktatási intézményhez történő látogatás keretében.

Pályázati feltételek:
1. A tanulmányút legalább 1 naptól legfeljebb 12 hétig tarthat.
2. A pályázathoz a fogadó fél által kiadott fogadónyilatkozatot kell csatolni.
3. Tanulmányutakon, melyek alapja egy egyénileg kidolgozott munkaprogram, legfeljebb két fő vehet részt azonos időpontban azonos munkaprogrammal.
   Meghatározott programmal rendelkező kurzusok esetén (pl.: konferenciák) adott tanulmányútra, azonos időpontban egy intézményből legfeljebb egy fő utazhat.
4. Egy személy legfeljebb 24 havonta kaphat Grundtvig látogatások és cserék támogatást.
5. A pályázattípus keretében nem támogatható pályázatíró és/vagy projektmenedzsment szemináriumon való részvétel.
6. Felsőoktatási intézményekben dolgozók, illetve nyelvtanárok csak abban az esetben pályázhatnak, ha kifejezetten a felnőttoktatás módszertanát kívánják tanulmányozni, és bizonyítottan folytatnak felnőttoktatói munkát.

A támogatás mértéke:
Támogatás a következő költségtételekre igényelhető: utazás, kurzusdíj, megélhetés, egyéb költségek (pl. nyelvi felkészülés)

A támogatási összeg felső határa 2 hetes kiutazás esetén 2000 EUR, 2 hétnél hosszabb kiutazás esetén 4000 EUR.

A pályázat várható beadási határideje: 2011. január, április és szeptember. A végleges időpontok a www.tka.hu weboldalon lesznek olvashatók.

GRUNDTVIG TANULÁSI KAPCSOLATOK (PARTNERSÉGEK)

A Tanulási kapcsolat projektek célja a felnőttoktatással (is) foglalkozó szervezetek európai szakmai kapcsolatainak megalapozása nemzetközi projektmunkán keresztül. A Tanulási kapcsolat projektek a részt vevő partnerek közös érdeklődésére alapozott, folyamatorientált együttműködések, melyek lehetővé teszik a felnőtt tanulók aktív részvételét is.

A pályázásra jogosultak köre:
Pályázásra jogosult bármilyen, felnőttoktatással (is) foglalkozó szervezet, intézmény.

Támogatható tevékenységek:
A kétéves együttműködésre elnyerhető támogatás fedezi a projektmunka költségeit és a munkatársak, illetve a felnőtt tanulók mobilitását, ezzel hozzájárul a partnerek közötti tapasztalatcsere megvalósításához és a felnőtt tanulók közötti kapcsolatok kialakításához egyaránt.

Pályázati feltételek:
1. Egy projektben legalább három különböző országból származó partnernek kell lennie.
2. Egy szervezetnek Magyarországon egyszerre csak egy érvényes Grundtvig Tanulási kapcsolat támogatási szerződése lehet.
3. Magyarországon minden Grundtvig Tanulási kapcsolat támogatásra pályázó szervezetnek egyszerre csak egy futó projektje lehet. Ha egy pályázó mégis több pályázatot ad be, akkor ezek közül választania kell, illetve amennyiben nem választ, úgy pályázatai elutasításra kerülnek.
4. Amennyiben érvényes Grundtvig Tanulási kapcsolat támogatási szerződéssel rendelkező szervezet új pályázatot nyújt be, az szintén elutasításra kerül, kivéve ha a pályázatot az éppen futó projekt lezárásának évében adják be.

A támogatás mértéke: 10 000 – 22 000 EUR

A pályázat várható beadási határideje: 2011. február
A végleges időpontok a www.tka.hu weboldalon lesznek olvashatók.

GRUNDTVIG ELŐKÉSZÍTŐ LÁTOGATÁSOK

A Grundtvig előkészítő látogatás pályázati forma célja a partnerkeresés, illetve az ismert partnerekkel való projekttervezés és közös pályázatírás elősegítése.

A pályázásra jogosultak köre:
Olyan szervezetek jogosultak Grundtvig előkészítő látogatásra pályázni, melyek az előkészítendő projekt pályázat beadására jogosultak.

Támogatható tevékenységek:
A Grundtvig előkészítő látogatás támogatás felhasználható partnerkereső szemináriumon való részvételre vagy már ismert partnerekkel való egyszeri, rövid találkozásra a pályázat (Grundtvig Tanulási kapcsolat, Grundtvig időskorú önkéntes projekt, Grundtvig Többoldalú projekt, Grundtvig Hálózat, Grundtvig Kiegészítő tevékenységek, Transzverzális program keretében megvalósuló projekt vagy hálózat, melynek célcsoportja nem a szakképzést nyújtó felnőttoktatáshoz tartozik) beadása előtt.

Pályázati feltételek:
1. Egy projekt előkészítéséhez egyszer lehet előkészítő látogatás támogatásra pályázni.
2. Az esetek túlnyomó többségében egy szervezettől egy kiutazó részvétele támogatható (kivétel lehet a pályázatban részletesen indokolt speciális igény).
3. Egy intézmény számára egy naptári évben csak egy előkészítő látogatás támogatás ítélhető meg.

A támogatás mértéke: maximum 1000 EUR

Pályázati határidő: folyamatos, legalább 8 héttel a tervezet kiutazás előtt

Centralizált pályázatok

A centralizált pályázatokat közvetlenül az Európai Bizottság Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökséghez kell benyújtani.

További információ: http://eacea.ec.europa.eu/llp/funding/2010/call_lifelong_learning_2010.php

GRUNDTVIG MULTILATERÁLIS PROJEKTEK

Az európai projektek célja újszerű, fenntartható és terjeszthető eredmények létrehozása a Grundtvig program prioritási területein belül. A részt vevő intézményeknek megfelelő szakértelemmel és hatáskörrel kell rendelkezniük a projekt témájában.

A pályázásra jogosultak köre:
Pályázásra jogosult bármilyen, felnőttoktatással (is) foglalkozó szervezet, intézmény. 2010-től ez az akció nyitott az Egész életen át tartó tanulás programban részt nem vevő országokból való partner szervezetek számára is azzal a megkötéssel, hogy ilyen szervezet nem lehet a koordinátor intézmény.

A pályázás menete:
A pályázatot a koordináló szervezet adja be az Európai Bizottság illetékes, központi pályázatkezelő szervéhez (Education, Audiovisual & Culture Executive Agency – http://eacea.ec.europa.eu).

A pályázat várható beadási határideje: 2011. február

GRUNDTVIG HÁLÓZATOK

A projektek célja megszilárdítani a legszélesebb értelemben vett felnőttoktatás szereplői közti kapcsolatokat, javítani a felnőttoktatási tevékenységek vagy közös érdekek minőségét, európai dimenzióját és láthatóságát, valamint elősegíteni az Egész életen át tartó tanulás lehetőségeinek szélesebb körű megismertetését és elérhetőségét a polgárok körében.

A pályázásra jogosultak köre:
Pályázásra jogosult bármilyen, felnőttoktatással (is) foglalkozó szervezet, intézmény. 2010-től ez az akció nyitott az Egész életen át tartó tanulás programban részt nem vevő országokból való partner szervezetek számára is azzal a megkötéssel, hogy ilyen szervezet nem lehet a koordinátor intézmény.

A pályázás menete:
A pályázatot a koordináló szervezet adja be az Európai Bizottság illetékes, központi pályázatkezelő szervéhez (Education, Audiovisual & Culture Executive Agency – http://eacea.ec.europa.eu)

A pályázat várható beadási határideje: 2011. február

GRUNDTVIG KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A projektek célja különböző olyan tevékenységek támogatása, amelyek bár nem támogathatók a Grundtvig program fő tevékenységeinek keretében, egyértelműen hozzájárulnak a céljai megvalósításához.

A pályázásra jogosultak köre:
Pályázásra jogosult bármilyen, felnőttoktatással (is) foglalkozó szervezet, intézmény.

A pályázás menete:
A pályázatot a koordináló szervezet adja be az Európai Bizottság illetékes, központi pályázatkezelő szervéhez (Education, Audiovisual & Culture Executive Agency – http://eacea.ec.europa.eu).

A pályázat várható beadási határideje: 2011. február

SZAKÉRTŐI TANULMÁNYUTAK OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

Az alprogram célja, hogy támogassa az Európai Uniónak az oktatási és képzési rendszereket érintő célkitűzéseit, ezen belül

- elősegítse az európai szintű információ- és tapasztalatcserét oktatási és képzési kérdésekben,
- terjessze a szakértői tanulmányutak résztvevői által megszerzett ismereteket és nemzetközi tapasztalatokat,
- összekapcsolja a szakértői tanulmányutakat az Oktatás és képzés 2020 munkaprogrammal, valamint az Egész életen át tartó tanulás programjának más alprogramjaival, különösen azokkal, amelyek az iskolai képzésre, interkulturális nevelésre és a felnőttoktatásra vonatkoznak (Comenius, Leonardo, Grundtvig, Transzverzális programok).

A pályázatra jogosultak köre:

A résztvevők az oktatási és képzési rendszer valamennyi részét (általános, szakmai és műszaki oktatás és képzés) képviselik és képesek a megszerzett tudást multiplikátorként továbbadni.

- helyi, regionális és nemzeti hatóságok képviselői
- oktatási és szakképző intézmények, képzőközpontok, képzési szolgáltatók igazgatói
- tanácsadó intézetek igazgatói
- értékelési és akkreditációs központok vezetői
- munkaközösség-vezetők
- vezető tanárok és tanárképzésben részt vevő oktatók
- oktatási és szakképzési tanfelügyelők
- oktatási és képzési hálózatok és szövetségek vezetői
- pedagógiai és pályaválasztási tanácsadók
- oktatási szolgálatok, munkaügyi központok és tanácsadók képviselői
- humán erőforrás menedzserek
- vállalatok oktatásért és képzésért felelős munkatársai
- kereskedelmi és iparkamarák képviselői
- munkaadói szervezetek képviselői
- szakszervezetek képviselői
- kis- és középvállalatok vezetői és tulajdonosai
- kutatók

Támogatható tevékenységek:

A tapasztalatcsere 3–5 napos nemzetközi tanulmányutak formájában valósul meg, mely során a részt vevő szakértők megismerhetik a fogadó ország oktatási és képzési rendszerét és gyakorlatát, tanulmányozhatják a szervező intézménynek valamely konkrét pedagógiai területen elért eredményeit, s azokat összevethetik más országok tapasztalataival. A hazai gyakorlat bemutatása a magyar résztvevő feladata. A választható szakértői tanulmányutak leírását az on-line kurzuskatalógus tartalmazza.

A tanulmányutak tématerületei:

1. Az oktatás, a képzés és a munka világa közötti együttműködés ösztönzése
2. A tanárok, az oktatók, valamint az oktatási és képzési intézményeket vezető szakemberek szakmai alapképzésének és továbbképzésének támogatása
3. A kulcskompetenciák elsajátításának támogatása a teljes oktatási és képzési rendszerben
4. A társadalmi integráció és a nemek közötti egyenlőség támogatása az oktatásban és a képzésben, beleértve a migránsok integrációját is
5. Stratégiák kialakítása az egész életen át tartó tanulásra és a mobilitásra
6. Egyéb témák

Pályázati feltételek:

Az a pályázó támogatható, aki

- a tanulmányút munkanyelvét legalább középfokon (B2-es szinten) beszéli,
- olyan témát választ, mely közvetlen kapcsolatban áll szakmai tevékenységével, s annak bemutatására is kész,
- vállalja a tanulmányúton szerzett tapasztalatok széles körű terjesztését.

Az elnyerhető támogatás összege:

Az elnyerhető támogatás összege országonként változó, a tanulmányút hosszától függően várhatóan 700 és 1600 EUR között lesz. A támogatás az utazás, biztosítás, szállás, étkezés, helyi közlekedés, adminisztrációs és kommunikációs költségekhez járul hozzá. Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy az ösztöndíjasnak hozzá kell járulnia a tanulmányút költségeihez.

Pályázati benyújtási határidők:

Várhatóan 2011. március vége–április eleje és 2011. október közepe.

EURÓPAI NYELVI DÍJ 2011

Az Európai Nyelvi Díj az Európai Bizottság és a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Oktatási Államtitkárság által támogatott kezdeményezés, amelynek célja, hogy hivatalos elismerésben részesítse az idegen nyelvek tanítása terén megvalósuló, példaértékűnek minősülő és innovatív programokat, folyamatokat az oktatás és képzés bármely szintjén.

A pályázásra jogosultak köre:

Az Európai Nyelvi Díjra jogosult bármely, az európai nyelvek tanítása terén megvalósuló program, függetlenül attól, hogy annak oktatási, képző- vagy továbbképző intézmény, helyi vagy regionális hivatal, vállalat vagy más, Magyarországon bejegyzett szervezet (illetve ezek önálló szervezeti egysége) ad otthont.

Az Európai Nyelvi Díj olyan programnak adományozható, amelynek kidolgozása a közelmúltban zárult le, és amelyet a mindennapok gyakorlatában már alkalmaznak, vagy a program gyakorlati alkalmazását még csak tervezik, de azt alaposan előkészítették. Olyan programok, amelyek már korábban befejeződtek, illetve hosszabb ideje futó, valamely intézmény alaptevékenységét képező folyamatok nem kaphatják meg az Európai Nyelvi Díjat.

A pályázati felhívás várhatóan 2011. januárjában jelenik meg a Tempus Közalapítvány honlapján: **www.tka.hu >> Pályázatok >> Díjak >> Európai Nyelvi Díj**.

A pályázatok benyújtásának határideje:

előreláthatólag 2011. év eleje.

PESTALOZZI PROGRAM TANÁR-TOVÁBBKÉPZÉSI SZEMINÁRIUMAI

A program hálózati rendszerként működik, a tagországok az Európa Tanács projektjeihez kapcsoló témákban maximum 7 napos szemináriumokat szerveznek, amelyeken a pedagógusok valamennyi tagországból pályázat útján vesznek részt. Ezek a szemináriumok a szakmai tapasztalatszerzés mellett lehetőséget nyújtanak idegen nyelven folyó szakmai munkavégzésre, kapcsolatok kiépítésére, valamint további együttműködések megalapozására is. A meghirdetett továbbképzések az Európa Tanács 47 tagállamában kerülnek megrendezésre.

A Pestalozzi programon való részvétel a 229/2007 (VIII. 31.) kormányrendelet alapján beszámít a pedagógusok számára kötelező, hét évenkénti továbbképzésbe.

A pályázásra jogosultak köre:

Közoktatási intézményekben, tanárképzésben és tanártovábbképzésben dolgozó pedagógusok.

A továbbképzési formában maximum kétévente egyszer lehet részt venni.

Pályázati feltételek:

- a pályázó közoktatási intézményben, tanárképzésben vagy tanártovábbképzésben dolgozik, és a továbbképzés szervezője által megadott pályázói célcsoportba tartozik,
- a pályázó a szeminárium munkanyelvén vitaképes, a szakmai munkához szóban és írásban önállóan alkalmazza,
- a pályázó a szeminárium témájáról széles körű szakmai ismeretekkel rendelkezik, a témával nevelő-oktató és/vagy kutató munkája során foglalkozik,
- a pályázó a szemináriumon szerzett ismereteket pedagógiai szaklapban és/vagy a hazai tanártovábbképzésben ismerteti, és a Tempus Közalapítvány, valamint az Európa Tanács és a rendező fél részére írásos beszámolót készít,
- az intézmény vezetője a pályázatot támogatja,
- egy pályázó csak egy szemináriumra jelentkezhet a felsoroltak közül.

A támogatás mértéke:

Az elfogadott pályázók szállás- és étkezési költségeit a fogadó fél fedezi. Az útiköltséget a pályázónak vagy intézményének kell megelőlegeznie, és azt az Európa Tanács a benyújtott beszámoló, útiköltség elszámolás és a kiutazást igazoló csatolt dokumentumok alapján utólag megtéríti.

Pályázati határidő: a pályázat beadása folyamatos.

További információk: Tempus Közalapítvány, **www.tka.hu >> Pályázatok >> Pestalozzi program**.

CEEPUS HALLGATÓI ÉS OKTATÓI MOBILITÁSI PÁLYÁZATOK A 2010/2011-ES TANÉVBEN

A program lehetővé teszi, hogy a részt vevő országok felsőoktatási intézményei vendégtanárokat fogadjanak, hallgatókat cseréljenek, illetve nyelvi és szakmai kurzusokat, valamint nyári egyetemeket szervezzenek, ezzel is elősegítve a közép-európai értelmiség szakmai kapcsolatainak erősítését és bővítését. A program a CEEPUS tagországok felsőoktatási intézményeinek hálózati együttműködésére épül.

Részt vevő országok köre:

Ausztria, Bulgária, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia, Szlovénia, Horvátország, Csehország, Románia, Szerbia, Montenegró, Albánia, Macedónia, Bosznia-Hercegovina és a koszovói Pristinai Egyetem.

A pályázásra jogosultak köre:

Államilag elismert felsőoktatási intézmények beiratkozott hallgatói, doktoranduszai és oktatói.

A mobilitási pályázatok általános feltételei:

Hallgatói mobilitás:

- Két lezárt félév
- CEEPUS tagországbeli állampolgárság, illetve Equal Status dokumentumok megléte

Oktatói mobilitás:

- Egyetemi, főiskolai tanári állás
- CEEPUS tagországbeli állampolgárság, illetve Equal Status dokumentumok megléte

Az ösztöndíjak időtartama:

- Alapképzésben részt vevő hallgatók: 3–10 hónap
- Diplomamunkát író alapképzéses hallgatók, PhD és posztgraduális hallgatók: 1–10 hónap
- Oktatók: 5 nap–10 hónap (min. 6 tanítási óra/hét)

A támogatás mértéke:

Az egyes országokba érkező külföldi CEEPUS ösztöndíjasok ösztöndíját az adott fogadó ország fedezi. Ebből következően az ösztöndíjak mértéke országonként változó.

A pályázás menete:

A CEEPUS ösztöndíjra kizárólag elektronikus úton lehet pályázni a **www.ceepus.info** honlapon keresztül. Az ösztöndíjasok kiválasztását a CEEPUS hálózatban részt vevő intézmények végzik, így az elektronikus pályázat benyújtása előtt mindenképpen konzultáljon az egyeteme, főiskolája CEEPUS koordinátorával (elérhetőségük megtalálható honlapunkon).

Pályázati határidő:

- hálózati mobilitás a 2010/2011-es tanév őszi félévére: június 15.
- hálózati mobilitás a 2010/2011-es tanév tavaszi félévére: október 31.
- hálózaton kívüli (freemover) mobilitás a 2010/2011-es tanév tavaszi félévére: november 30.

További részletes információ megtalálható a **www.tka.hu >> Pályázatok >> CEEPUS** és a **www.ceepus.info** honlapokon.

ERASMUS MUNDUS

Az Erasmus Mundus program célja, hogy támogassa az európai felsőoktatási intézményeket abban, hogy magas színvonalú képzést nyújtsanak a legkiválóbb hallgatók részére, a világ bármely részéről is érkeznek. Az Európai Bizottság ezért támogatja a felsőoktatási intézmények együttműködését, és ösztöndíjat kínál európai és Európán kívüli hallgatóknak és oktatóknak. Mindezek mellett olyan projekteket is támogat, amelyek növelik az európai felsőoktatás vonzerejét.

Részt vevő országok köre:

- a 27 EU tagállam
- az EU tagjelölt országok (Törökország, Horvátország)
- az EFTA országok (Norvégia, Izland, Lichtenstein)
- nyugat-balkáni országok (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Koszovó, Macedónia, Montenegró, Szerbia)
- a világ összes többi országa (harmadik országok)

A pályázásra jogosultak köre:

- felsőoktatási intézmények
- felsőoktatási intézmény hallgatói, doktoranduszai
- oktatók és kutatók, akik felsőoktatási intézményben tanítanak vagy kutatnak
- egyéb szervezetek, melyek a felsőoktatás terültén működnek (csak az európai felsőoktatási térség vonzerejének növelését célzó alprogramban)

Támogatható tevékenységek:

- **Közös programok**

Közös, kettős vagy többes oklevélhez vezető mester- vagy doktori programok működtetése, ösztöndíjak európai és Európán kívüli hallgatóknak, oktatóknak.

- **Partnerségek**

Erasmus típusú együttműködési program európai és harmadik országbeli felsőoktatási intézmények között, ösztöndíjak európai és harmadik országbeli hallgatóknak, doktoranduszoknak, oktatóknak.

- **Az európai felsőoktatás vonzerejének növelése**

Az európai felsőoktatás hozzáférhetőségének javítása, információs és kommunikációs eszközök kifejlesztése, disszemináció, elemzések készítése, információs kampányok szervezése.

Várható pályázati határidők 2011-ben: április 30.

A pályázás menete:

Az Erasmus Mundus pályázatok centralizáltak, így az Európai Bizottsághoz kell benyújtani őket elektronikus és postai úton. Egy elektronikus másolati példányt a Tempus Közalapítványhoz is el kell juttatni.

Fontos: A 2011-es évre vonatkozó pályázati felhívást az Európai Bizottság még nem jelentette meg, erre várhatóan 2010 telén kerül sor. A pályázat feltételei ezért változhatnak. Az Erasmus Mundus program pályázati útmutatóját és további részleteket a Tempus Közalapítvány és az Európai Bizottság honlapján (**www.erasmusmundus.hu**, **www.ec.europa.eu/mundus**; **www.eacea.ec.europa.eu**) talál.

További információk: Tempus Közalapítvány, **www.tka.hu >> Pályázatok >> Erasmus Mundus**.

TEMPUS IV

A Tempus program egyike azoknak az európai uniós programoknak, amelyeket azért hoztak létre, hogy az ún. partnerországokban támogassák a szociális és gazdasági reformtörekvéseket. A Tempus program kifejezetten a felsőoktatási rendszerek fejlesztését támogatja.

A Tempus IV mindenekelőtt az olyan együttműködések kialakítását kívánja elősegíteni, amelyek modernizálni kívánják a partnerországok felsőoktatását, és összhangban állnak az Európai Unió Lisszaboni Stratégiájával és a Bologna folyamattal. Ezen túlmenően a IV szakasz célul tűzi ki:

- a felsőoktatás minőségének javítása a partnerországokban
- a felsőoktatási intézmények fejlesztése, különös tekintettel a nemzetközi együttműködések és a modernizációs folyamathoz szükségek kapacitások fejlesztésére, valamint a munkaerőpiaci és a társadalmi kapcsolatok kiépítésének elősegítésére
- az emberi erőforrások fejlesztésének elősegítése
- a kultúrák és a népek közti különbségek elfogadásának és a párbeszédnek az elősegítése a partnerországok és az EU között

Részt vevő országok köre:

- Az Európai Unió 27 tagállama
- Kedvezményezett (partner) országok: *nyugat-balkán országok:* Albánia, Bosznia-Hercegovina, Macedónia, Montenegró, Szerbia és Koszovó; *kelet-európai, észak-afrikai és közel-keleti országok:* Algéria, Azerbajdzsán, Egyiptom, Fehéroroszország, Grúzia, Jordánia, Libanon, Marokkó, Moldova, Oroszország, Örményország, Palesztin Nemzeti Hatóság, Szíria, Tunézia, Ukrajna. (Líbia részvételéről még folynak a tárgyalások); *közép-ázsiai országok:* Kazahsztán, Kirgizisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán, Üzbegisztán.
- Önköltségi alapon részt vevő országok: az EU tagjelölt országok: Horvátország, Törökország és az EFTA/EGT országok: Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc

A pályázásra jogosultak köre:

- felsőoktatási intézmények
- az európai felsőoktatást népszerűsítő, fejlesztő vagy az Európán belüli, illetve a nemzetközi együttműködésekben érdekelt felsőoktatási intézmények hálózatai, szervezetei, szövetségei
- állami vagy közintézmények (a felsőoktatáshoz kapcsolódó minisztériumok, országos vagy regionális szervezetek)
- országos vagy nemzetközi rektori, oktatói és hallgatói szervezetek
- állami vagy magánvállalatok
- kereskedelmi, szakmai kamarák vagy más szakmai szervezetek
- civil szervezetek
- társadalmi partnerek és képzési szervezeteik
- állami vagy közintézmények (a felsőoktatáshoz kapcsolódó minisztériumok, országos vagy regionális szervezetek)
- Egyéni szakértők is részt vehetnek az együttműködésekben, ha bevonásuk indokolt és az összes partner intézmény számára segítséget jelent a projekt céljainak megvalósításában.

Támogatható tevékenységek:

- **Joint Project – Közös projekt**

A JP projektek képezik a Tempus program alapját, amelyben intézményközi együttműködések támogatására pályázhatnak meghatározott intézménycsoportok, ún. intézményi konzorciumok. A

közös projektek lehetőséget adnak arra, hogy az európai unióbeli felsőoktatási intézmények átadják tudásukat a partnerországok intézményeinek.

- **Structural Measures – Strukturális tevékenységek**

Az SM keretében olyan projektekkel lehet pályázni, amelyek támogatják a felsőoktatási rendszerek struktúrájának reformját és stratégiai fejlesztését.

Pályázati feltételek:

Pályázó konzorciumokat az alábbiak szerint kell összeállítani:

- *Nemzeti projektek esetében*
  - legalább három felsőoktatási intézmény, három különböző EU-tagállamból
  - legalább három felsőoktatási intézmény a partnerországból (Koszovó, Montenegró és Macedónia esetében elegendő egy felsőoktatási intézmény).
- *Több partnerország részvételével megvalósuló projektek esetében*
  - legalább három felsőoktatási intézmény, három különböző EU-tagállamból
  - legalább két felsőoktatási intézmény minden, a konzorciumban részt vevő partnerországból.
- A strukturális projektekben minden esetben részt kell venniük az adott partnerországok oktatási minisztériumainak.

Prioritások:

- Tantervi reform: Háromciklusú képzési rendszer bevezetése. Modernizáció. ECTS és a fokozatok elismerése.
- Intézményirányítási reform: Intézményvezetés. Hallgatói szolgáltatások. Minőségbiztosítás bevezetése. Intézményi és pénzügyi autonómia. Egyenlő és átlátható hozzáférés a felsőoktatáshoz. Nemzetközi kapcsolatok fejlesztése.
- Felsőoktatás és társadalom: Vállalati kapcsolatok fejlesztése. Tanárképzés. Továbbképzések a közszféra számára. Egész életen át tartó tanulás. Képesítési keretrendszer.

A pályázatoknak összhangban kell lenniük a partnerország által meghatározott nemzeti prioritásokkal is.

A támogatás mértéke:

Minden projekt maximum 3 éves időtartamra kaphat támogatást minimum 500 000, maximum 1 500 000 EUR nagyságrendben. Az Európai Unió támogatáspolitikája általános elveinek megfelelően a projektek társfinanszírozás keretében valósulnak meg, ezért a költségvetés maximum 95 százalékát adhatja az elnyert támogatás.

A pályázás menete:

A Tempus pályázatok centralizáltak, így az Európai Bizottsághoz kell benyújtani őket elektronikus úton. Egy elektronikus másolati példányt a Tempus Közalapítványhoz is el kell juttatni.

Fontos: A 2011-es évre vonatkozó pályázati felhívást az Európai Bizottság még nem jelentette meg, erre várhatóan 2010 őszén kerül sor. A pályázat feltételei ezért változhatnak. Az aktuális pályázati felhívásról naprakész információt és további részleteket a Tempus Közalapítvány és az Európai Bizottság honlapján (**www.tka.hu, www.ec.europa.eu/tempus**) talál.

További információk: Tempus Közalapítvány, **www.tka.hu >> Pályázatok >> Tempus**.

Uniós polgárság

AZ EURÓPA A POLGÁROKÉRT PROGRAM PÁLYÁZATI FELHÍVÁSAI

Az Európai Bizottság programjának az a szerepe, hogy igazi kapocs legyen a polgárok és az Unió között. A polgárok aktív részvétele Európa közös építésében elengedhetetlenül szükséges. A program ennek érdekében támogatja különböző országok polgárainak és szervezeteinek együttműködését, hogy találkozzanak, közösen cselekedjenek, és együtt alakítsák ki saját elképzelésüket egy nemzeteken túlmutató, de a sokszínűséget tiszteletben tartó európai környezetről.

Részt vevő országok köre:

az Európai Unió 27 tagállama, Horvátország, Albánia és Macedónia

A program állandó témái:

- Az Európai Unió jövője és alapvető értékei
- Aktív európai polgárság: részvétel és demokrácia Európában
- Interkulturális párbeszéd
- Jólét Európában: munka, szociális kohézió és fenntartható fejlődés
- Az EU-politikák hatása a társadalmakra

A 2011-es prioritások megtalálhatók a honlapon.

A pályázás menete:

A pályázatokat az Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) kezeli.

http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.htm

A Tempus Közalapítvány információval, konzultációs lehetőséggel szolgál az érdeklődőknek.

TESTVÉRVÁROSI TALÁLKOZÓK

A testvérvárosi találkozók célja, hogy összehozza a részt vevő települések polgárait, biztosítva, hogy az önkormányzati együttműködés mellett erős informális, személyes kapcsolatok alakuljanak ki közöttük.

A pályázásra jogosultak köre:

Pályázatot testvérvárosi kapcsolattal rendelkező önkormányzatok vagy ezek jogi személyiséggel bíró testvérvárosi egyesületei, bizottságai nyújthatnak be.

További pályázati feltételek

- A pályázatot az a település nyújtja be, amely a találkozó helyszíne lesz.
- A találkozókat létező vagy hivatalosan előkészítés alatt álló testvérvárosi kapcsolatok keretében lehet megvalósítani, két vagy több ország részvételével.
- Egy település egy naptári évben nem kaphat támogatást egynél több találkozó szervezésére.
- A találkozó maximális időtartama 21 nap lehet.

Támogatás mértéke:
A támogatás formája átalánydíj, a résztvevők száma és a találkozó időtartama határozza meg. A megítélhető támogatás mértéke minimum 5000 EUR/projekt maximum 25 000 EUR/projekt lehet.

Pályázati határidők 2011-ben várhatóan:
- 2011. február 1.
  Megvalósulási időszak: 2011. június 1. – 2012. február 28.
- 2011. június 1.
  Megvalósulási időszak: 2011. október 1. – 2012. június 30.
- 2011. szeptember 1.
  Megvalósulási időszak: 2012. január 1. – 2012. szeptember 30.

TEMATIKUS HÁLÓZATOK

A helyi hatóságok gyakran kerülnek szembe olyan új problémákkal, illetve vesznek részt különböző szakpolitikák végrehajtásában, amelyek sok esetben kapcsolódnak európai szinten megvalósuló szakpolitikai fejleményekhez. A települések között kölcsönös érdeklődést kiváltó témákban kialakuló hálózatok fontos eszközök lehetnek, mivel lehetővé teszik a tájékozott eszmecseréket és a bevált, jó gyakorlatok cseréjét. A program ezért támogatja a testvérvárosi kapcsolatok keretében, legalább négy település részvételével megrendezett konferenciákat és műhelymunkákat.

A pályázásra jogosultak köre:
Helyi és regionális, önkormányzatok helyi hatóságokat képviselő szövetségek, non-profit szervezetek vagy helyi hatóságokat képviselő jogi státusszal rendelkező testvérvárosi bizottságok.

A konferenciáknak és a műhelymunkáknak:
- összhangban kell lenniük a program célkitűzéseivel,
- minden esetben testvérvárosi kapcsolatok keretében kell megvalósulniuk,
- a részt vevő országok egyikében kell megrendezésre kerülniük,
- a projekt teljes időtartama maximum 24 hónap,
- a támogatás maximális összege 150 000 EUR/projekt.

Pályázati határidők 2011-ben várhatóan:
- 2011. február 1.
  Megvalósulási időszak: 2011. június 1. – 2011. december 30.
- 2011. szeptember 1.
  Megvalósulási időszak: 2012. január 1. – 2012. május 30.

CIVIL SZERVEZETEK ÁLTAL KEZDEMÉNYEZETT PROJEKTEK

Különböző részt vevő országokból származó civil társadalmi szervezetek konkrét projektjeinek támogatása. Különféle helyi, regionális, nemzeti vagy európai szinten létrehozott szervezetek vehetnek részt benne. A projekteknek közérdekű kérdések megismertetésére, illetve az európai szintű együttműködés vagy koordináció révén elérhető konkrét megoldásokra kell törekedniük.

A pályázásra jogosultak köre:
- nem kormányzati szervezetek,
- a tevékenységeiket helyi, regionális, nemzeti vagy európai szinten kifejtő jogállással (jogi személyiséggel) rendelkező civil társadalmi szervezetek

További pályázati feltételek
- a pályázónak a programban részt vevő országok valamelyikében székhellyel kell rendelkeznie
- egy projektben legalább két szervezet vesz részt két különböző országból
- egy projekt maximális időtartama 18 hónap

Pályázati határidő 2011-ben várhatóan:
2011. február 1.
Megvalósulási időszak: 2011. augusztus 1. – 2011. december 31.

AKTÍV EURÓPAI EMLÉKEZET

Az alprogram a deportálásokhoz kapcsolódó főbb helyszínek és archívumok megőrzésére, valamint a nácizmus és sztálinizmus áldozatairól való megemlékezésre irányul. A polgárok emellett részt vehetnek egyfajta közös visszaemlékezésben is, az Európai Unió ötven évvel ezelőtti kezdeteire, az európai integráció történetére, amely által sikerült megőrizni a békét tagjai között, és együtt gondolkozhatnak a jelen Európájáról, a jövő építése jegyében túllépve a múlton.

A pályázásra jogosultak köre:
A pályázatot jogi státusszal és jogi személyiséggel rendelkező nonprofit szervezetek nyújthatják be: civil szervezetek, túlélők egyesületei, az áldozatok családjának egyesületei, emlékhelyek, múzeumok, helyi és regionális hatóságok, szövetségek, kutatóintézetek, oktatási intézmények, vallási szervezetek, önkéntességgel foglalkozó szervezetek, stb.

További pályázati feltételek:
- A pályázó intézménynek az egyik részt vevő országban kell működnie, és rendelkeznie kell a projekt megvalósításához szükséges megfelelő minősítésekkel, valamint pénzügyi és működési erőforrásokkal.
- A projektnek meg kell felelnie a program célkitűzéseinek, prioritásainak és horizontális jellemzőinek.
- Projekt időtartama 12 hónap.

Pályázati határidő 2011-ben várhatóan: 2011. június 1.

További információk: Tempus Közalapítvány, **www.tka.hu >> Pályázatok >> Európa a polgárokért**.

www.tka.hu

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY évtizedes szakmai múlttal rendelkező, dinamikus és munkavégzésében igényes, kiemelten közhasznú szervezet, amelynek célja az európai értékek és célok képviselete és közvetítése az oktatás, képzés és K+F területén, valamint a magyar oktatási, képzési és K+F rendszer megismertetése és érdekeinek képviselete nemzetközi környezetben.

Kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy a magyar oktatási, képzési és K+F szektort és az emberi erőforrásokat hozzásegítsük az európai integráció által kínált lehetőségek hatékony és eredményes kiaknázásához, hazai és nemzetközi pályázati programok koordinálásával, képzések kidolgozásával és megvalósításával, valamint szakértői segítségnyújtással. Kiemelt célunk a helyzetünkből adódó speciális tudás és szemléletmód széles körű és egyben strukturált terjesztése. Közalapítványunk elkötelezett mindazon hazai és külföldi szervezetekkel, szakértőkkel való együttműködés iránt, akik a céljaink megvalósításában partnereink lehetnek.

Munkatársaink szakmai felkészültsége, nemzetközi tapasztalatai biztosítják feladataink magas színvonalú ellátását. Partnereink igényeit szem előtt tartva törekszünk az általunk végzett feladatok koherenciájának és szinergiájának megteremtésére.

Szervezeti kultúránk alapértékei a megbízhatóság, objektivitás, átláthatóság, az esélyegyenlőség és egyenlő hozzáférés biztosítása.